

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantivm**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Tractatus II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

TRACTATUS II. DE EVANGELIIS IN DOMINICA ADVENTVS.

PRÆFATIO.

Uplici modo ad se Deus solet peccatores attrahere; amore scilicet & timore: amore, quasi funiculis Adæ & vinculis beneficentiæ, suaviter allicitur timore, quasi iunibus duris minarum severitate intertextis, fortiter trahit & compellit.

Cum itaque de primo adventu Domini iam tractaverimus, qui pietatis plenus est, ideoque suaviter attrahens Adæ filios: *Fidelis enim sermo & omni acceptione dignus, quia Iesus Christus venit peccatores salvos facere.* Nunc tractandum est de adventu secundo, qui rigoris plenus est, ideoque conuenit & compellit eos qui lenitate vix trahuntur. Illius memoriam proponit frequenter Ecclesia per Dominicas Adventus; quia & signa in Sole & Luna cum terrore futuro representat, & vocem Joannis clamantem in deserto proponit, quæ ignem, securum, ventum labrum Judæis inculcat. De hoc Judicis adventu multa prodiximus in horro Pastor. Tom. 1. Tract. 3. de quibus pauca hic in ordinem redigenda sunt juxta textum Evangelicum. Deinde aliqua subiiciemus de Epistola S. Pauli intro Adventus legi solita, quia continet præclarum exhortationem omnibus Christianis perutilem.

DOMINICA I ADVENTVS.

Erunt signa in Sole, Luna, & Stella, &c. Luc. 21.

LECT. I. Tripartita.

PARS I.

De misericordia & justitia Dei. Psal. 100.

S. Augustinus in Psal. 100. Misericordia semper præcedit Iudicium Dei.

Duae sunt in Deo perfectiones, quæ sibi mutuo adversari videntur. Misericordia & Justitia sunt tamen velut sorores coniunctissimæ & confœderatissimæ, quarum una nunquam est sine altera; & utriusque laudes ab initio sæculi usque ad finem à filijs Adæ sunt decantandæ. *Misericordiam & Iudicium cantabo tibi Domine.* Nec misericordiam vult cantare sine iudicio, nec iudicium sine misericordia, quandoquidem hæc in Deo semper inveniantur conjuncta: quia nec in bonitate misericordia perditur, nec in severitate bonitas. Sed prius tamen misericordiam quam iudicium vult cantare: non enim dicit, Iudicium & Misericordiam cantabo tibi, sed Misericordiam & Iudicium, quia semper Misericordia præcedit Iudicium. Attendendum in particulari.

1. Præcessit Misericordia in Angelis, dum eos in celo creat cum sublimibus gratiæ donis: simul enim erat in eis condens naturam, & largiens gratiam, ut ex S. Augustino loquitur Theologi. Postmodum sequitur Iudicium, dum illi ingrati donis contra donantem superbe sese extulerunt, ideoque de celo in abyssum conruerunt. Metito ergo cum Psalte hic dicimus, *Misericordiam & Iudicium cantabo tibi Domine.*

2. Præcessit misericordia in homine, dum ad similitudinem Dei creatus est, in loco voluptatis constitutus; declaratus universi orbis Dominus justitiæ originalis dote adornatus. Postmodum sequitur iudicium, quia cum in honore esset, non intellexit, post tot favores Dei facillimum præceptum transgressus. unde è loco voluptatis eiectus est Angelico ministerio; & flammico gladio, (justitiæ divinæ præferente symbolum) ad introitum paradisi collocato, ne regrederetur impediens. Iterum igitur hic, *Misericordiam & Iudicium cantabo tibi Domine.*

3. Præcessit misericordia diluvium, dum centum annis aurea monetur Noë de arca, simulque constituitur Præco penitentia, ut à peccatis omnes deterreat. Sed cum monita iusti Noë, divinamque vocem homines illi viam corruptæ carnis sectantes, despicerent, sequitur severum Iudicium, universali cataclismo orbem inundante, *Misericordiam & Iudicium cantabo tibi Domine.*

4. Præcessit misericordia ante conflagrationem Sodoma, nam lento gradu procedit Dominus, patienter expectans si forte convertantur; *Descendam inquit, & videbo, si clamorem qui venit ad me, opere compleverint;* ideo dicit, *Num Abraham celare poterit quæ facturus sum?* Scio quod præcepturus sit filijs suis, ut custodiant viam Domini. Propterea etiam intercessorem eum esse permittit; & si decem fuerint iusti, liberationem omnium promittit. Sed quia decem iusti non fuerunt, sequitur iudicium in vudicta ignis, commixtum tamen misericordiam, dum Loth & familiam ejus liberat, urgens & cogens eum exire, dum etiam propter preces ejus urbs S. goi servatur. Quid igitur? Nonne etiam hic *Misericordiam & Iudicium cantabo tibi Domine.*

5. Præcessit misericordia ante Ægyptij populium Rege suo submersionem: quia & mul. ones rogatus fuit per Moysen, ut divino pateret præcepto dimittendo Israëliticum populum; & celestibus pro-

1. 3. Th. 1. p. 2. 62. 4. 3.

2. Gen. 3.

3. Gen. 7.

4. Gen. 18.

5.

Exod. 14 prodigijs ac plagis toties repetitis fuit admonitus ne indueret eorum suum. Sed quia rebellis perman-
fit divinae voci & voluntati iudicium & iustitiam eius illico est expertus: *Misereris diem & iudicium cantabo tibi Domine.*

Signa misericordiae Dei. Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

Psal. 59. Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

Luc. 19. Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

Pars II. De terrore signorum Sap. 17. Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

Impiorum error conscientia. Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

quia terribilibus prodigijs percussit horreade pavebunt, & peccatorum conscientia immanis eis tortor erit. *Ecce terra motus factus est magnus, & Sol Apoc. 6. niger tanquam saeculus cilicinus, & Luna tanquam sanguis, & omnes Principes & Potentes, & liberi fuerunt ad cavernas, dicentes Montibus, cadite super nos, & collibus, operite nos a facie sedentis super thronum, & ab ira Agni. Nempe hic verum est illud. S. Chrys. Pavore moti ipsa lenior est. Cain ubi parricidali corde leg. sermo. p. 147. p. 147.*

Sed tunc experientur verum esse, quod de impio dixit Job: *Revelavit oculi iniquitatem eius, & lob 26. terra conjugat ad verus eum. Apertum erant gemas illius, detrahetur in die ira furoris Domini. Haec est pars impij a Deo, & hoc vult videri violentorum eius a Domino.* De aliquibus dicitur, quod sub maligna stella nati sint, eo quod vix flagitia aliquos parentum in occulto, quin vel deprehendantur in illis, vel in lucem mox veniant: verum tunc erit de omnibus impijs, quod sub malignis astris nati fuerint, quandoquidem Sol & Luna & alia tunc eorum flagitia detegent, & velamentum tenebrorum oblivionis auellent, quo ille regere velent, si non hoc mirum, quod non luce sua illa detegent Sol & alia, sed tenebris tenebras eorum plectant & re-
velabunt, lucemque modo subtrahent, quasi indolentes se nunquam lucem eis exhibuisse ut peccarent, & quodammodo pudore & confusione se affici ob eorum peccata testabuntur. Sic illam coeli faciem luctuosam non minus verberat homo, quam acculatoris cuiuspiam voces. Et quae prius tibi videbantur amica lumina & iucunda, (nam de caelestium astrorum aspectu & influxu vivit homo) iam mutata forte acerba erunt & terribilia accusatione sua caliginosa. Tunc meriti Deo dixerit peccator: *Peccavi in oculum & cor meum.* quia non solum Deum, sed & eorum caeli excessum contra se sentiet armatum.

Neque solum Sol, Luna, stella, terrorem impijs incutiant; sed & maxime signum Filij hominis, quod in caelo apparebit, vindictam inclamans contra impijs; ad cuius aspectum plangent omnes viribus *Zach. 12. Terrae, & videbunt in quem transierunt, sed ad confusorem suam, iam enim funesta erit arbor illa, quae prius arbor erat vite, ad cuius umbram peccator solebat recurrere contra fulmen vindictae divinae. Illa arbor redemptionis, quae prius signum erat fidei, & fons omnis vitae ac salutis, iam omnium erit malorum praenuncia; & sanguis quo alpertia olim fuit, reconciliationis & propitiationis, iustitiae & vindictam implorans contra ingratos, qui ipsum quodammodo conculerunt & alpernati sunt. Tunc etiam eis rememorabuntur illa vulnera & cicatrices in cruce inflictae, quae in*

Luc. 15. Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

Idem postquam decantare in his signis & prodigijs quae in hoc Evangelio describuntur, dicitur in caelo, sole, luna, stellis, sive in solo per pressuram gentium, arefcentibus hominibus praetere timore, sive in solo per confusionem sonitus maris & fluctuum: quia signa ista partim erunt misericordiae, partim iustitiae. An non misericordiae divinae est, quod per ea det merentibus se significationem, ut fugiant a facie arcus & liberentur dilecti eius? An non misericordiae eius est, quod omnis creatura plantarum & lamentum edere videatur talibus fluctuosis signis, quasi ultimum vale dicens homini mox defessuro? Caelum & aer obscuritate, terra & elementa sua concussione, totusque orbis quadam indur-
tus mortis imagine, funis illius videtur celebrare, qui sibi Dominus & Rex erat constitutus. Ac sicut totus Orbis in Creatoris & Redemptoris obitu similibus prodigijs dolorem quodammodo testatus est, sic & in illius obitu qui super opera manuum Creatoris erat constitutus, non ab similem dolorem videtur indicare. Salvator ipse & Creator qui flebat adeo amare super Ierusalem ex viceribus misericordiae suae in ruina Ierusalem (tamquam in typo, ultimum orbis excidium etiam considerans) nunc vult ex eadem misericordiae suae commotione, ut fleat secum omnis creatura excidio iam appropinquante, vult & lacrymis olim a se fisis suas modo lacrymas quales potest, coniungat. Denique an non misericordiae est, quod propter electos breviantur dies illi tribulationis & angustiae? An non misericordiae est, quod his electis dicitur, *Respiciite super capta vestra, quia appropinquat Redemptio vestra, Misericordiam igitur & iudicium cantabo tibi Domine.* Sed cum totum praeteritum saeculi tempus fuerit misericordiae, potissimum declarabitur & cantabitur iudicium in fine. Etenim licet haec signa aliquid habeant admixtum misericordiae, sunt tamen principalis & evidentius signa iustitiae. Haec enim per talia prodigia iam incipit procedere ad vindictam malorum, arefcentibus illis praetere timore, iam incipit orbis terrarum iusto Dei iudicio contra inferatos pugnare.

Astra detegent hominum.

Luc. 15.

Zach. 12. Terrae, & videbunt in quem transierunt, sed ad confusorem suam, iam enim funesta erit arbor illa, quae prius arbor erat vite, ad cuius umbram peccator solebat recurrere contra fulmen vindictae divinae. Illa arbor redemptionis, quae prius signum erat fidei, & fons omnis vitae ac salutis, iam omnium erit malorum praenuncia; & sanguis quo alpertia olim fuit, reconciliationis & propitiationis, iustitiae & vindictam implorans contra ingratos, qui ipsum quodammodo conculerunt & alpernati sunt. Tunc etiam eis rememorabuntur illa vulnera & cicatrices in cruce inflictae, quae in

Ca. Arius
Arelanensis
hom. 7.

tolerabilem contra ipsos sententiam pronuncia-
bunt. Quid tunc facturi sumus, quando contra nos
Crucifixi irruerit, nota peccatorum nostrorum, &
macula libidinum, proferatur? Aut quo putas vultu
respicitur videri pro nostra perditionem nostram? Tan-
to graviora erunt humana delicta, quanto maiora
se ostenderunt divina beneficia. Verendum autem est,
ne illam vocem, re irretitionis, pro se a cruce usque
proferant, etiam in iudicio suo ad vasa indignita-
tu prolaturus sit. Insuper dicitur in hoc, & vide
manus meas, affer manum tuam, & mitte in latus
meum, & agnosce qua pro te impio peccata divina per-
pessa est.

Iudicii
dies ab-
scindit
prodet.

Itaque, omnia tunc terroris plena erunt, quae
antea fuerant pietatis divinae signa; ita ut nesciat
quid se vertere peccator, & nec quidem lignum in-
veniat, sicut Adam nudus, ut abscondat se, nec fo-
lia aut perizoniata quibus securi se obvellet: quia
dies erit quo se ipsa prodet conscientia, dies erit
quo & Deus revelabit omnia pudenda, omniaque
abscondita. Atque de eo tempore dicit S. Petrus:

1. Pet. 4.

Si iustus vix fuerit, impius & peccator nisi pa-
rebit? Si pii vix tunc securitatem habeant tran-
seunt per afflictiones & tribulationes gravissimas?
quid expectabunt impii? Quoniam terrore
concutiunt? Ubi apparebunt? Quis eos locus ex-
cipiat, & quae fors? Olim minabatur Dominus di-
cens terrae Israel per Prophetam: Ecce ego ad te, &
ejiciam gladium meum de vagina, & occidam in te
justum & impium. & egredietur gladius meus de va-
gina ad omnem carnem ab Auster usque ad Aquilo-
nem. Hoc ipsum fini saeculi optime congruit, quia
tunc gladius divinae justitiae quasi e vagina educit-
tur, ut excindat, & vindictam exerceat, non solum
erga manifeste impios, sed etiam erga eos qui se
justos putant, & apud Deum rei sunt: talium vero
exiguus non est numerus. Immo electi etiam hae-
de causa trepidant, quia certo non sciunt, an vere
justi sint, an odio, an amore digni. Arcta est enim
via, qua ducit ad vitam, & iudicium Dei incogni-
tum & rigidum est. Unde quo ad finem iusti ma-
gis propinquant, eo magis trepidant. Si fulserint
sancti, ut inquam mundum, & mores, & carnes, & fordes
tinges, dicebat Job: Et turtus aiebat: Si quid
justum habuerit, tamen iudicium in meum deprecabor.
Saepe enim fordes in discretione iudicis, quod ful-
get in affirmatione operantis.

Ezech.
21.

Propterea S. Arsenius continuis se conficiebat
lachrymis, causamque a quodam Religioso inter-
rogatus, hanc reddidit: Quando mecum Elai
fuisse reprobis de ventre matris, & Judam e Chri-
sti societate & discipulatu adeo infeliciter exci-
disse; Salvatoremque dicere arctam esse viam ad
caelum; denique & me ignorare quid animae meae
continget, quis exitus vitae meae, quare parte ca-
sua sit carbo, non possim a lachrymis temperare.
Cumque jam fini appropinquaret, discipuli sanctita-
tis eius testes irrepidationem aliquam in ipso
adventante, cum admiratione interrogabant: In-

Rigorem
divini
iudicii,
Sancti
ment.
Job. 9.

S. Arsen.

Rationali, Evang.

ne vero Pater trepidas: Quibus ipse: Non est novus
hic timor. O Filii! Semper enim quamdiu vixi, hunc
diem timui.

Sic & B. Agathon celebris inter antiquos Mo-
nachos in sine trepidans, interrogabatur a suis, cur
timeret, cum sanctissimam vitam duxisset? Nec
alud respondit ipse: Alia sunt, o Filii, iudicia Dei,
alia hominum.

B. Agath.

S. Gregorius & similes considerans, sic conclu-
dit, Consideramus, quod vitam tuam praesentem qua-
quam sine culpa transire potuimus: Et quia ne hoc
quidem sine aliquo reatu nostro est, quod laudabiliter
viximus, si remota pietate iudicetur. Quid ergo so-
lutionis tabula, si tremunt columnae? Aut quomodo vir-
gula immobilis stabunt, si huius pavore turbine et-
iam Cedri quatuntur? Solutioni ergo carni appropin-
quans, non nunquam terrore iudicis etiam iusti
anima turbatur.

S. Gregor.

Ex his collige, quomodo etiam iusti in fine sae-
culi non sine timore erunt, conspicientes scilicet
gladium e vagina Dei, eductum, ut percuciat non
solum impios, sed etiam iustos, hoc est eos qui ius-
ti apparent, & perfecte tales non sunt. Ipsi autem
de iustitia sua solida & perfecta incerti, vel non
satis securi, quidni gladium illum timeant, qui
jam limatus & splendens sese ostentat, & commi-
natur in rotas signis, prodigiis, & terroribus? Unde &
hic quadrat quod ibidem ad Prophetam dicitur:
Fili hominis propheta, & dices: Haec dicit Dominus
Deus Loquens: Gladius gladius, excutus est & li-
matus, ut cadat victimas excutus est, ut splendet
limatus est. Repetitio illa, Gladius, Gladius, terribilem
& multiplicem stragem indicat, quam omnes
timere debent, quod nemo sciat an ibi non sit fu-
turus victima vindictae Dei, aeternum inferno
devotenda. Quia igitur gladius ille iustitiae divi-
nae non amplius in vagina latet misericordiae, sed
eductus est, excutus & limatus, ut non parcat,
omnes merito terret. Fili hominis, in genis in con-
tritione lumborum tuorum, & in amaritudinibus Item.
in genis coram eorum. Cumque dixerint ad te: Quare
tu gemis? Dices: Pro adventu, quia venit, & abscise-
rit cor. Et dissolvit unum versu manus, & infir-
matus omnia spiritus, & per cuncta genua suavit
agua, ecce venit & facit, ait Dominus Deus. Quae qui-
dem correspondent his, quae hoc in Evangelio ex-
primuntur, dum dicitur: Erit in terra pressura gen-
tium, are, centibus hominibus pro timore, & expecta-
tione eorum, quae super venient in universo orbi. Et ita
recte dixerit quipiam, Prophetam Ezechielem lit-
terali quidem sensu stragem Ierusalem describere,
sed sub illa allegorice cladem in postrema saeculi
consummatione designare, vel adumbrare, terro-
remque futurum nobis insinuare.

Ezech. 21

Sic & alii Prophetae sub typo excidii Ieroly-
mitani orbis excidium descriperunt, & de signis
futuris in Sole, Luna & stellis specialiter mentio-
nem fecerunt. Iuxta est dies Domini in valle con-
cisionis, Sol & Luna occubuerunt, & stellae re-
traxerunt.

Ioel. 3.

Isaia. 13. retraxerunt splendorem suum. Similia etiam tertio reperit idem Propheta c. 2. *Isaia* quoque diem exiti orbis ita delineat cum signis suis: *Ecce dies Domini* veniet crudelis & indignationis plenus, & ira furoris, & ad ponendam certam in solitudinem, & peccatores eius conterendos de ea. Quotiam stelle caeli & splendor earum non expandent lumen suum, obtebratus est Sol in ortu suo, & Luna non splendebit in lumine suo, & visitabo super orbis mala. Sic & *Amos 8.* occidet Sol in meridie, & tenebre seere faciam terram in die luminis, & convertam omnia cantica vestra in planctum, & inducam super omnes dorsum vestrum accum, & super omne caput calvitium.

PARS III.
De fructu rationis in iudicio.
Memoria iudicis fructus peccata.
Dan. 13.
Psal. 9.
Job. 22.

He omnia à Prophetis prædici voluit, & postmodum ipsemet suo ore Christus prædixit, ut in iustis ab impietate detereret, dum hæc audiam, & ad meliorem viam traduceret, pios vero vigilēs semper & cautos faceret, ut liberentur à futuris. Consideratio enim postremi iudicii fructum salubre est à peccatis coercens, & calcet aere ad meliora infigens. Utrique una ex primariis causis, cur quidam ad flagitia ita sine retinaculo projecti sint, est, quia desinant oculos suos, ut non videant caelum, & recordentur iudiciorum iustorum, quibus Deus scelera ulciscitur, sicut de Senibus in concupiscentiam Susannæ exarscentibus loquitur Scriptura. *Propter quid irritavit impius Deum? Dixit enim in corde suo, non requies. Iniquitatis sunt via illius in omni tempore, asperuntur iudicia tua à facie eius.* Imo quidam eò impudentiæ tandem & cæcitatibus pertingunt, *Nubis latibulum ejus, nec nostra considerat, & circa caritatis caeli terribilitat.* Sic filii Adæ blasphemamur in Deum & Nubi, quia oculorum suorum perdidit lumen. Et sicut ipsi nec oculos habent, nec aures, ut Deum videant vel audiant; ita Deo aures & oculos auferre conantur, iustitiam scilicet & providentiam, loco divinitatis idolum quoddam constituentes, quia de idolis dicitur: *Oculos habent, & non vident, aures habent, & non audiunt. Nonne qui plantavit aurem, non audit; aut qui fixit oculum, non considerat; Oculi Domini multo plus lucidiores super Solem, circumspicientes omnes vias hominum, & profundum abyssi, & hominum corda insuantes in absconditis partibus.* Hoc quidem credunt omnes Christiani, sed factis negant, dum in peccata ruunt, quasi iudiciorum Dei ignari, & quasi non credentes quod Vindex sit illius oculus. Si enim hoc viva fide crederent, in oculis Judicis & Vindicis non ita delinquerent.

Exempl. Dignum est memoria exemplum, quod ad hanc rem refert B. Janu. Climacus. *Quidam solitarius in Choreb habitabat, qui cum divites negligentissimè vixisset, nullamq; animam suam curam penitus haberet, morbo tandem ad extrema est deductus. Cumq; à corpore perfectè migrasset, post usam horam in se rediit, oravitq; nos omnes, ut inde protinus abscideremus, & cella aditu lapideis obstruente, pertransisset usque ad*

duodecim, nulli omnino quidquam loquens, nec aliud præter panem & aquam degustans. Sedens autem, ea tantum que in excessu viderat, attonitus voluebat: atq; in his adeo fixo semper erat cogitatu, ut nunquam vultum immutaret. Sed semper sic attonitus perhorrens, sicut lachrymarum ferventium tactibus profunderat. Cum vero jam mori esset proximus, rupto ac patefacto aditu, ingressi sumus. Cumque ab illo doctrina verbum supplices inquireremus, hoc ab illo tantum modo audivimus. Ignoscite mihi, nemo qui mortis & iudicii divini memoriam verè agnovit, peccare unquam poterit. Nos vero in eo narrati sumus salutem beatissimam transformationem.

S. Augustinus fatetur quoque de se, nullum fortius sibi fuisse retinaculum à precipitio carnalium voluptatum, quam mortis & iudicii ultimi recordationem. *Nec me reuocabat à profundiore voluptatum carnalium gurgite, nisi metui mortis & iudicii tui futuri, qui per varias quidem opiniones, nunquam tamen recessit de peccata meo.*

Sic S. Hieron. iudicii huius terrore continuo percussus dicebat: *Sive comedo, sive bibo, sive quid aliud ago, semper videt me in tibi tuba illa terribilis insonare. Surgite mortui, venite ad iudicium.*

Sic & quidam Episcopus Angliæ, Vir sanctus, Beda li. 2. Ceada nomine, sollicitus semper exspectabat diem Domini, & quoties tonabat, aut fulgurabat, aut procella ingreuebat. Postremo memor iudicii & signorum eius, Misericordiam Domini invocabat, & ut humano generi propitia foret, obsecrabat.

Idem etiam Ecclesiæ Ecclesiastici Officii annum iudicium earum inchoans in Adventu Domini, hoc Evangelium proponit ut primum, & confirmationem suam & felicet sacculi, proponit & ultimum in Dominica ultimam ultima post Pentecosten. Sicut incipit, sic claudit, obiectum considerationis nostre constituamus iudicium divinum, sicque ad ea quæ vocationis nostræ & muneris sunt excitetur. Nam de anima negligente & impura dicitur: *Sordes ejus in pedibus ejus, nec est recordata faciei sui. Quali dicitur: Ideo peccatis se audacter fordidavit, quia non cogitavit de fine, de morte, extremæque iudicio.*

Propterea quæque Ecclesiasticæ Concionis fuit finem adormans, sollicitè monet adolescentes, qui sine timore Dei mundo & carni tradere se solent, somniantes meliorem se postea vitam acturos, quasi illius cursum in manibus haberent: *Memento Creatoris tui in diebus juventutis tuæ, antequam veniat tempus afflictionis, & appropinquet anni, de quibus dicitur, non mihi placent, antequam senescant Sol & lumen, & Luna & stella, & revertantur nubes post pluviam, quando comovebuntur cubiles domus, & nutuant viri fortissimi, & c. Videtur hic describere tempus confirmationis sacculi, & illius in iudicio monere juvenes, ut memores sint Creatoris & Judicis, qui totam vitam nostram sibi vult dedicari. Sed maxime agitur de tempore seculi, & hinc iuxta uniuscuiusque in particu-*

in scala paradisi gradus 6.

Lib. 16. Cap. 16.

Ang. cap.

Thron. 1.

Ecc. 12.

lari.

Iari. Est enim tempus senectutis tempus afflictio-
nis tarditateque inducit ad divinum obsequium,
ita ut pro illo tempore David deprecaretur Do-
minum: *Ne projicias me in tempore senectutis; nam*
Psal. 70. *vigore naturæ deficiente in omnibus membris*
Senia de- homo repletur multis miseris. Et sicut magnus
sciencia mundus, dum defecere incipit & consummari,
descriptio magnas patitur commotiones & alterationes in
caelo, in aere, in terra, in aquis, & omnibus elemē-
tis, quæ sunt velut ejus membra præcipua; ita & homo,
qui est Microcosmos, sive parvus mundus, jam deficiens
& ad finem properans similia patitur. *Tenebre* sicut
ei Sol, Luna, stella, dum deficit intellectus, memoria,
& obscurantur anime potentia; item dum oculi & potentia visiva incipit caligine
obruui. Et reverti dicuntur nubes post pluviam,
dum post fluxum aquei humoris ex oculis & nari-
bus, adhuc multare dicit caligatio & obvolutio ce-
cæbri. *Custodes domus* & *viri fortissimi commoventur*
& *mutantur* dum senescit, qui sunt velut custodes
corporis, deficient, dum crura & tibia infirmantur.
Ostia laudantur in platea, quando foramina
meatum, per quæ solet spiritus vitales sensitivi
& motivi transire, obstruuntur, ut non ultra ad or-
gana & loca solita diffundantur. *Auditur humilitas*
voce malentis dum murmurat stomachus, non
potes molere & digerere. *Impinguatur locusta*, dum
venter vel pedes distenduntur superfluis humoribus.
Disparatur cappar, dum deficit appetitus.
Denique per mortem *funiculus argenteus, vitta aurea,*
hydra & rota dirumpitur; per quæ variæ in homine
interiores partes, arteriæ, nervi, hepar & similia
designantur. Sic tandem effertur corpus & circum-
eunt in platea plangentes, & vadit homo in domum
æternitatis suæ. Ex his collige, quam finis sit finis
cujuslibet hominis finis sæculi; in hoc quoque
conformis futurus, quod pressura grandis inimicæ
imminent in discessu anime, ob expectationem
incertam futurorum, ob tenebras, ob conscientiam
remorsus, ob desertionem omnium quæ chara esse
poterant. Denique, sicut in fine apparebit Christus
in sua Majestate, sic multi existimant, omnem
animam; priusquam egrediatur corpore, videre
Christum Crucifixum quia saltem intellectualiter
elevatur ad audiendam sententiam Judicis, quæ
fit per intellectualem locutionem vel illuminationem,
per quam in instanti mortis cognoscit se
judicari, & salvari, vel damnari imperio Christi.
Itaque nos meminisse decet Judicis Dei &
Vindicis, antequam veniat dies afflictionis, in
quibus cogamur dicere: Non placent: an-
quam obtenebrebat Sol & Luna, antequam
cogamur exarefcere præ timore.

PARS I.
Saccipitur partem; & in illis sub typo somni De bonis
corporalis designatur frequenter quies mentis, somno &
quæ illam reddit idoneam divinis mysteriis percipi-
endi.
1. Felix somnus quem invenit Dominus in Adam, gendum,
educens ex ejus latere Evam, in hoc somno agnovit Gen. 2.
mysterium incarnationis Domini, ejusque cum Ecclē-
sia conjunctionem, & in cruce sporem.
2. Felix somnus quem Sole occumbente immisit Gen. 15,
Dominus in Abrahamum, in quo vidit Dominum
instar lampadæ coruscantis inter partes sacrificii
transientem, & sedus secum, ac cum semine suo pa-
cipientem.
3. Felix somnus Jacob, in quo mysticam suam Gen. 27.
intuetur scalam, & Dominum scela univrsam, An-
geloque descendentes & ascendentes.
4. Felix somnus Joseph, in quo vidit Solem & Lu-
nam, & stellam vinctam in adversante, vidit & mani-
phos fratrum suorum adorare manipulum suum.
5. Felix somnus pueri Samuelis, in quo dignus 1. Reg. 3.
fuit audire vocem Domini secum loquentis.
6. Felix somnus, de quo Plaltes: in pace in id-
ipsum dormiam & requiescam.
7. Felix somnus, de quo Sponsus, Aduro vos, Cant. 2.
sine Jerusalem, ne succueto, neque evigilare faciat
dilectam, quo ad ipsa velit.
8. Felix somnus, de quo Sponsa: Ego dormio, & Cant. 5.
cor meum in vigilia.
9. Denique, felix somnus Joannis, in sinu Domini
sua videri quiescentis, in quo percipit altissima my-
steria.
Non ergo de omni somno monemur surgere; quin imo
nunc maxime opportunum tempus est, ut animus quietem
quærat spirituales, & vacet Deo. Nunc opportunum est,
ut mens pietati dedita accubet inter terminos, & obdormiat inter
medios ceteros; hoc est, ut in meditationis quiete
versetur inter utramque æternitatis sortem, considerando
ex una parte felicem electorum sortem, ex altera
infelicem sortem reproborum; item considerando
adventum Domini in carnem, in quo gratiam omnibus
offert & amorem, & altera ex parte adventum
eiusdem ad judicium, in quo peccantibus proponit
justitiam & timorem. Hi sunt duo termini, inter
quos bonum est recumbere & obdormire, ut
stimulemur amore, vel percellamur timore.

PARS II.
I taque de pernicioso somno hic agit Apostolus, De somno
monens: *Hora est nos de somno surgere* somnus enim
solet peccati mortalis statum designare; quia sicut
in somno corporali sentius exteriores viresque
hominis sunt ligatæ, & homo jacet semimortuus;
ita in peccatore, omnes anime vires a bona operatione
sunt impeditæ & homo nihil sentiens periculi,
jacet coram Deo mortuus. De hoc somno agebat
Propheta, inclamans Domino: *Illumina oculos meos,*
ne unquam obdormiam in morte, ne quando dicat inimicus meus,
provalui adversus te. Psal. 12.
H 2 cum

LECT. 2. EADEM DOMINICA.
Tripartita.
Hæc est jam nos de somno surgere.
Rom. 13.

eum. O maledictus somnus, qui nos tradit inimicis in praedam. & ad mortem perducit aeternam! De eodem somno iterum agebat Apostolus, forti insonans voce: Surge qui dormis, & exurge a mortuis, & illuminabit te Christus.

Eph. 5.

Simile.

Hi qui in peccato haerent, similes sunt Ionae. Domini praeceptum fugienti, & postmodum in sentina navis profundo somno dormient; non obstante quod caelum, mare, venti fremerent, & injuriam Deo factam ulcisci pararent. Sic enim peccatores non obstante divina iustitia minus intentante, non obstante conscientia remordente, multis vallati periculis dormiunt in sentina cum Ionae; hoc est, in loco infimo & fetido, in peccatis & immunditiis. Ionae descendit ad inferiora navis, & dormiebat somno gravi sic ait. Sopor Ionae gravissimus hominem significat erroris somno torquentis; cui non suffecerat fugere a facie Dei. nisi quaedam concordia manserit; illius obruta ignoraret iracundiis Dei; & quasi lacrimae darentur, & profundissimo somnum non cessante sonaret. Verum sic Ionam dormientem excitat Gubernator navis, & inelamatur: Cur somno deprimeris? Surge, in voce Domini. Ita munus est eorum, qui in Ecclesia tamquam Navis Rectores sunt constituti, eos qui pernicioso peccati somno detinentur, excitare, & eis inelamare: Cur somno deprimeris? Surge, in voce Domini. Nam & propter eos saepe navis Ecclesiae agitur, periclitatur, afficiatur, dicit Apostolus

S. Hieron.

Inte. Ionae.

tempestate jactatos fuisse propter Iudam. Transgressus est, ubi Petrus Jesus navigat, remissus, ubi Iudas adjungitur. Licet Petrus esset firmus ius meritis, perturbatur tamen criminibus Proditorum. Vnius ergo delicto cunctarum merita quassantur. Porro sicut multiplicia sunt peccatorum genera, multiplicaeque peccantium status; sic multiplex est omnium perniciem animae adferens, figuratus in illis qui ob omnium infeliceiter permissi leguntur in sacris Scripturis.

S. Amb.

serm. de

Cath.

Retri.

Somnus

pernicio-

sus mult-

plex.

Im pud-

icitia.

S. Aug.

18. con-

sess. 5.

Primo aliqui haerent in impudicitis & concupiscentia carnis, tandemque misere pereunt, quia vocem momentem ut surgerent, contempserunt. O juvenis caeca & dissoluta, somno hoc mortifero sepulta, inquam misero jaces statui! O quam frequenter tibi inelamatur: Surge qui dormis, exurge a mortuis; Hora est de somno surgere! At tu letargo detenta, somnum & mortem amas. Sarcina sacris velut somno dulciter premebar, & cogitationes quibus meditabar in te, similes erant conatus ut expergeris volentium, qui tamen superasti somni astutidine remeantur. Et sicut nemo est qui dormire semper vult, differit tamen plerumque homo somnum excutere, cum gravis torpor in membris est; ita sciebam esse melius tuae charitati me dedere, quam mea cupiditati cedere. Sed illud placebat & vincebat, hoc libebat & vincebat. Non enim erat quod tibi responderem dicenti mihi: Surge qui dormis, & exurge a mortuis, & illuminabit te Christus, nisi verba lenem, modo ecce modo, sicut paululum; sed modo & modo

non habebant modum, & sine paululum, ita in longum. Describit sane eleganter August. his verbis, juvenes cupiditati carnis & libidini deditos, qui voce & luce divina e somno evocati, nihilominus differunt conversionem, & frequentem in aeternam suam confusionem.

Horum figuram gerit Sifara, qui invitatus a Iahel, ejus ingressus est tabernaculum securus; ac cum ab ea lactis potum accepisset, in somnum adeo profundum ruit, ut ne quidquam resistere poterit insidias sibi molienti mulieri; & ita contingit, ut post blanditias & illecebras apprehensio tabernaculi sui clavo & malleo ei tempora perforarit. Est typus concupiscentiae mollem animum inelcantis & laelantis, tandemque mortem aeternam his quos in tabernaculum suum allexit inopinato concitantis. O Iac fallax! O somnus perniciosus! O mors infelix!

Figuram iterum habes in Sampione, qui dum blanditiis Daliae succubuit, in sum ejus obdormit, crasis criminibus, in quibus fortitudo erat, hostibus praedatraditur, exoculatur, in otium trahere cogitur, ludibrio omnibus exponitur, & funditus evectitur. Sic concupiscentia carnis, dum illecebris suis in somnum trahit hominem, insar Daliae crines ei abscondit, recurdandam omnem, per crines designatam, eradit, oculos evellit, caeli & inferni eum consideratione privans, & de peccatis in peccata trahens fortius colligat, tandemque ad moiam aeterni doloris circumducendam misere pertrahit, nisi divina pietas succurrat. O Fratres, hora modo est de hoc somno lethifero surgere, & cubilibus ac impudicitis repudiatis, sacro hoc tempore Christum, equique spiritum inducere, qui ad hoc venit, ut rectoris fugatis, gratiam in cordibus nostris infundat, & castitatem ac puritatem doceat: Beati mundi corde quantum ipsi Deum. Matth. 5. videbunt.

Secundo, aliqui dediti sunt ebrietatibus & comestationibus, ventri indulgentes & genio, ad divina plane hebetes & soporati. Hic etiam est somnus perniciosus, multa tecum trahens incommoda, tandemque mortem animae infelicem patiens. Ex hoc nimium somno non solum hebetudo cordis & corporis oritur, sed & obduriatio quaedam ad aeterna omnia monita, & oblivio totius salutis. Unde fit, ut qui vitae meliorem partem crapulae & ebrietatibus addixerunt, infelicem exitum sortiuntur. O quot pereunt in ebrietatibus sine ulla ad Deum conversione! Horum typus & exemplar extitit Holofernes, cui ebrietate sepulto

Judith caput praecidit eum opprobrio sempiterno. Sic multi crapulae dediti a iustitia Dei extinguntur, tamquam ab altera Judith vindicante divinam injuriam. Ducunt in bona dies suas, & in punia ad inferna descendunt. O Fratres, hora est etiam de hoc somno surgere, & relictis comestationibus ac ebrietatibus vigilare, ac Dominum Jesum Christum inducere, equique gratiam & lucem; ad hoc

Judith. 4.

Judith. 16.

Matth. 5.

videbunt.

2.

Ebrietas.

Judith. 13.

Job. 21.

ve-

venit, ut ipse sobrietatem & temperantiam nos doceat. *Attendant vobis, ne graventur corda vestra crapula & ebrietate, & superveniat in vos repentina dies illa. Et sicut in diebus Noe, ita erit adventus filij hominis, &c.*

Invidia. Tercio, aliqui habent in odio vel invidia, in diffensione & vindicta, & vocem Domini vocemque confidentiam ad meliora eos invitantis non audiunt, cordis aures ocellas habentes, Hi recte in tenebris jacent & miserando perniciosoque somno.

1. Joan. 2. Quis odit fratrem suum in tenebris est. O quam multum non solum mentes, sed & annos trahunt in lethifero hoc sopore & caeca caligine, & quantumlibet moniti exspertit nolum & lucem aspiciere! Horum figuram gerit Saul, qui odio & Invidia caecus ubique David persequitur, ita ut non obdormiret nisi in turbidis cogitationibus vindictae.

1. Reg. 26. Iacebat inquit Scriptura, & dormiebat in tentorio hastam ad a caput. Quanto vero cum periculo iaceret soporatus, patitur cum eius hastam & cyphumaque tulit David habens vitam ejus in potestate sua. Et voce quidem blanda Davidis ad eum loquentis vitus est exspertit, & somnum odij a se excutere vellet, sed postmodum iterum eodem invidia lethargo correptus oderat David, & tandem Deo vindicante, qua hastam acceperat & exercebat

2. Reg. 1. in Davidem, in montibus hastam propria percussit. **Psal. 16.** in felicitate jacuit. Sic adimpletum est illud. *Gladus Odij sicut eorum in ira in cor sa ipsorum, & arcus eorum contololum fringatur.* Recte antiqui, odium & inimicitiam de pingere volentes, pingebant Martem, Deum belli, gladio transfixum cor habentem, & statuebant eam intra nubem tubobscuram, in qua veluti in compedibus caliginis iacebat, & pedes victos habebat. Nunquid qui odium gerit, in obscuritate est & caliginem? Numquid haec caligo ei pedes vincere cernitur, dum non permittit eum liberè & secure ambulare, sed pravorum affectuum & passionum funibus colligat, & servum facit? Nunquid cor transfixum habet gladio, cum nihil nisi gladium & vindictam nocte dieque respicit, nec quietat nisi vindictivam animum tandem expleat? Apud Ezechielem sit mentio de quibusdam

Figura Ezrah. 3. militibus, quod accubarent super gladios suos, & tanquam cervical eos captibus supponerent: O quale cervical, quam iniquum! Tale cervical sibi itentum quia somno pernicioso inimicitiae in omnes noctes ducunt, turbida semper meditantur. Fratres, hora est de somno etiam isto surgere: non in contentione & emulatione dicitur habendum est, sed nunc oportet induere Christum induere spiritum eius, qui est spiritus mansuetudinis & humilitatis. Ad hoc ipse in carnem venit, ut pacem annunciet omnibus hominibus bona voluntatis, ut contentiones & emulationes eliminet spiritumque infundat charitatis & amoris. *Ego nunc dico vobis. Diligite inimicos vestros.*

Matth. 5. Quarto, aliqui detinentur avaritia & cupiditate

terrenâ, totum curâ rerum terrenarum & temporalium, oblitum celestium & aeternarum. Itaque & hoc vitium gravitatem & soporem inducit perniciosum, inducit quoque tenebras & caecitatem. *Dormierunt in caverna suam, & nihil invenerunt. Omnes viri decystarum in manibus suis. Filij hominis in quo gravi cor: hoc est, cur cor semper habetis tereno sopore de pellum & avaritiam, cum ad caelestia vigili esse debeat & intentum; Iterum ad alterum avarum in Evangelio dicitur: *Sicute, haec nocte repetent animam tuam a te; & quis paravit eum erumpit? Quid est haec nocte? hoc est, dum jaces in tenebris & sopore lethifero cupiditatis avarae: Est enim status peccati nox tenebrosa & frigida, somnusque animae perniciem afferens, quae quandoque nihil minus cogitans, avertitur a corpore cum violentia. Haec violentia maxime apparet in his qui opibus & rebus terrenis adherent, quia anima bis debet revelli: semela bonis quibus agglutinata est nimis, & iterum a corpore cui adheret foris vinculo amoris proprii; ideo forte dicitur anima avari in morte repeti, quasi bis perit, bis avelli. O Fratres, modo hora est de hoc etiam somno avarae cupiditatis exurgere, & oculos ad caelestia aperire: En venit Christus Dominus, qui terrena docens despiciere, aeterna vult nos amare.**

Luc. 12. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Luc. 21. *Attendant ne graventur corda vestra cura mundi, &c.*

Avaritia

Psal. 75.

Psal. 4.

Luc. 12.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

Luc. 21.

brarum : tum quia plurimum in tenebris exercentur : tum quia Princeps tenebrarum ad illa instigatur : tum quia illa committunt, in tenebris & caligine mentis agunt, tum denique quia in tenebris extremis erit eorum merces. Opera vero & arma lucis appellantur exercitia virtutis & pietatis quia lucem animae afferunt. & ad lucem gloriae a luce gratiae nos perducunt. Lux est castitas, sobrietas, iustitia. Lux est fides, pietas, charitas, & omnia virtutum hanc opera, arma sunt lucis, quibus contra tenebras, & Principem tenebrarum depugnemus.

His armis praecipit nos succingi Apostolus, & omni somnolentia excussa, nobis ad vigilare, nec solum declinare monet a malo, sed & facere bonum solerter & strenue, non oscitanter & dormitabundum. Hora est, inquit, nos de somno surgere. Quasi dicat: Hora est nos pietatis studio toto pectore incumbere, hora est succinctis lumbis lucernas ardentes in manibus tenere : hora est cum servis fidelibus & vigilantibus Dominum venientem cum gaudio & solertia excipere: hora est cum virginibus sapientibus olei provisionem facere, & Sponsi occurrere. Alioqui si sopore opprimimur, & dormitamus neglecta lampade & olei copia, verendum est ne claudatur janua, & pulsantibus dicatur: Nescio vos.

Mat. 24. datur janua, & pulsantibus dicatur: Nescio vos. **Fr. S. Basili.** tres sunt confortes Apostoli. hortabatur: **Suscipite.** **Orat. 4.** *piamus tandem aliquando, o fratres curam animarum nostrarum, mactemus ob stultitiam vitam antegressi, decertemus profuturi, nec amplius in hac persequemur, ne praesens tempus semper per negligentiam amittendo, & in crastinum differenda, revocati ab eo qui populi animas nostras, nec bonis operibus preparati, ad gaudium Sponsi excludamur.*

Torpor in divinis, unde. Et quidem contingit frequenter in via Domini tedium obrepere & dormitationem, ob corruptionem corporis, quod aggravat animam: sed nec deest Dei auxilium ad expellendam illam somnolentiam, si illud invocemus & cooperemur. Hinc Propheta torpore quodam se aggravatum sentiens, dicebat: Dormitavit anima mea pro tadio, confirmavit me in verbis tuis. Ac tandem per divinitus gratiam omni fastidio & cordis tepore superato, omnique anxietate depulsa, addit: *Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasset cor meum. In quem locum sic ait S. Bern. Sunt nonnulli qui bona faciunt, vel coactione, vel necessitate, vel consuetudine. Et ad haec agenda nulla alacritate moventur. Visum hoc aedia est, contra illud operatur qui viam mandatorum Dei currit, cum cor ejus dilatatur, id est, spirituali jucunditate aperitur: dicitur enim naturaliter timore & tristitia cor claudere, securitate & latuita aperiri.*

Figuram illorum qui pusillanimitate & tadio oppressi jacent, nec viam Domini prosequuntur, in Elia habemus. Ambulabat per deserti asperum tramitem, fugiens Jezabelis persecutionem, sed lassitudine & tadio viae & vitae affectus, projecit se sub Juniperum, & obdormit, nec progreditur. At

3. Reg. 19

mox ad se Angelus, & aurem ei mentemque velligans, insonat. Surge, adhuc grandis tibi restat via. **Figura** Exspectatum reficit & confortat Cypho aquae, & subincertum pane, nec amplius deiecit, sed ad montem Dei solers pergit, ductu Angeli & virtute cibi. Typus hic est Christiani peregrinantis, qui ad montem aeternitatis contendens, tadio nonnumquam afficitur viae longae & confragosae, qui per infirmitate elanguescit, cum mentis ariditate jacet & obdormiscit, quarens umbram humani solatii, quasi refrigerium Juniperi. Munus autem est eorum qui animarum curam gerunt (quia officium & ministerium Angelorum exercent) hortari tales ad excutiendam pusillanimitatem & somnum panem quoque & calcem viatorum eis proponere, quo reparent vires ad progrediendum; ut jam animum resumant qui jacebant dormitantes, & tandem ad montem Dei pertingant haereditatemque capiant salutis. Horum ergo vox sit: **Frater, hora est nos de somno surgere, nunc enim, prope est nostra salus. Levate capita vestra, quia appropinquat redemptio vestra.** Horum vox sit ad quemlibet pusillanitem & torpidum. Surge, comede, grandis tibi adhuc restat via, Horum vox sit: **Esstinemus ingredi in illam requiem, donec hodie cognominatur. Timeamus ne forte relicta pollicitatione, inveniantur aliquis ex nobis deesse.** Excutiendus est torpor, & festinandum est (inquit S. Tho.) in hac peregrinatione, quia via longa est, vita brevis, vocatio Dei urget & in mora est periculum.

Multum porro valere vocem hortantis, vocemque orantis ad excutiendum soporem & nubium Spiritus, S. Bern. exemplo possumus declarare. Adhaerebat Bern. quidam Godefridus de Perona recenter ab eo conversus, & divino obsequio consecratus. Paulo post conversionem in spiritu fervoris peractam, turpor & tenebrae cum tristitia spiritus ita cum invaluerunt, ut exterior etiam hominis conversatio satis indicaret quid interius in animo ejus ageretur. Unde quidam ex confodalibus ei familiaritate junctus secreto & cordate ejus animum explorans, sic cum est allocutus, **Quid est Godefride, quod ita prae torporis cogitabundus es, afflictus, & cor de dormitabundus? Cui ille profundero cum suspirio: Eheu, frater, toto vita meae decursum nullo unquam fruar gaudio. Meminerat nimirum consolationum saeculi, parentum, amicorum, divitiarum, quibus nuntium miserat, & vix ingressus recede Dei; jam lassus & tadio ac sopore affectus, umbram querebat Juniperi, reliquum solatium saeculi. Hoc advertens ejus confodalis, zelo fraterno S. Bernardo tamquam Patrici communi retotam indicat ille Ecclesiam ingrediens, oratione ferventissima negotium salutis Godefridi committat Domino, dum interim ipse gravi oppressus tristitia, saxo velut cervicali incumbens, obdormiscit. Paulo post surgens ab oratione, hunc a somno excitat, velut alter Angelus Eliae soporato insonans: **Surge, grandis tibi adhuc restat via.** Surrexit ille**

Exempla

Guiliel. Abbas in vita Bernardi,

ille, sed facie adeo serenâ & lætâ, ut jam mutato animo & sermone diceret consolatori suo. *Parce, mi frater, si ante me nunquam letum fore dixi: tanto enim iam respicio gaudio, ut me in divino obsequio nunquam tristem fore penitendum pronunciaris.* Ad hoc scilicet valuit orationis Bernardi, & iustarum Angelorum illius tibi cura erat, excitantis, atque eum Apostolo ei inclinantis, *Hora estis de somno surge.*

Imò ipsemet Christus quandoque suos sua voce excitare dignatur, ad excutiendum omnem torporem & somnolentiam, ejusque novum animum novasque vires suggerere, ad ea que divini sunt obsequij soleriter peragenda. Aude quod de S. Lurgarde legimus in ejus vita. Corpore & ætate cum esset tenerima, nocte quadam cum Matutinum officium fore decantandum more Religiosi instituti, quod amplius erat: sudor eam vehementer invadit. Cum ergo se excusare & absentare ab officio cogitaret, ut fortior postmodum ad divinum redderetur obsequium; ecce vox eadem. *Quid facis? Surge, oportet ut penitentiam nunc agas pro peccatoribus quos in Jordanis jactas.* Extremata illa inchoato jam officio festinat ad Ecclesiam. In ipso vero officio reperit obvium Christum Crucifixum & crucentatum; qui brachium è cruce deponens, & eam amplexans, os ejus lateris sui vulnere applicuit. Inde vero tantam haurit suavitate, ut eo tempore in Dei servitio robustior longè & alacrior reddita fuerit. Retuleruntque quid probaverunt eâ revelante, ab eo tempore salivam ejus mellis superasse dulcedinem. Nec mirum, quandoquidem eorillius intus fixerat divinitatis, Christi mel, & humanitatis lac continuo ruminabat.

Concludamus, & dicamus hanc Apostoli vocem concernere omnes cujuslibet status & professionis, quia, ut supra insinuavimus, in omni statu & professione, etiam religiosa, aliqui reperiuntur de quibus illud verum est. *Muti inter vos infirmi sunt, & imbecilles, & dormituri mali. Invenire est homines pusillanimes & remissos, deficientes sub onere vitæ, & calcaribus indigentes, quorum remissa lætitia, pusillanimitas tristitia est, quorum brevis est compunctio, animalis cogitatio, tepida conversatio, obdormit sine devotione, sermo sine circumspeditione, quorum oratio sine cordis compunctione, lectio sine sui adificatione, quos vitæ gehenna mæsu inhihet, vix pudor calibus, vix ratio sanas, vix disciplina coerces.* Periculosus est certe torpor ille, & in sopore mortiferum facile declinat, si non excutiat, & nisi in sui custodiam vigilantis animus se habeat, salutisque sue curam majorem habeat. Hoc declarat S. Gregorius exemplo Isobeth, qui super stratum jacens circa meridie in ostiaria domus etiam obdormiente, irrepensibus in cubiculum ejus Reebab & Banna insidiatoribus, miser necatus est. *Ostia Domus est munitio custodia, que si dormierit, in mortem proprii Domini insidiator es admittit, quia si discretione sollicitus*

tudo cessaverit, ad interficiendam animam maligne spiritibus iter parat. Vnde bene Isobeth dicitur, qui custode famina, hostilibus gladiis necatur. Isobeth enim Vir confusiois dicitur. Vir autem confusiois est, qui fortis mentis custodia non est munitus, qua dormiente vitia nocentem necant.

Sic fere in Scripturis infelix esse somnus solet, spiritualis somni mortiferi, aut torporis ad mortem sentim sine sensu disponens typus. Infelix certe somnus Noë, in quo nudatus ebrietate jacet qui per sexcentos annos verenda teterat. Infelix somnus Loth, ex quo in cælestis cum filiabus exacerandus est subsecutus. Infelix somnus Silata, cum opprobria morte conjunctus. Infelix somnus Samplonis in Dalila gremio, quo hostibus ludibrium est factus, & donis divinis spoliatus. Infelix somnus Isobeth, in quo adeo infelicitate est necatus. Infelix somnus Holopheris, dum in proprio cruore jacet sepultus, a muliere obruncatus. Infelix somnus de quo Sapiens, *Vsquequo piger dormies? Paululum conjores manes, paululum dormitabis, & venies tibi quasi viator egestus, & pauperes quasi vir armatus, si vero impiger fueris, venit ut fons mellis tua, & egestus fugiet à te.* Hoc de somno & egestate spirituali vera sunt, infelix somnus Adolescentis, qui sedens in fenestra, & Paulum Christum annunciantem audiens, obdormivit, & cadens expiravit, verum benignitate Pauli sulcatus est, & resuscitatus. Infelix quoque in Evangelio somnus Patris-familias, dum co dormiente venit inimicus homo, & super feminavit zizaniam. Infelix & illius somnus qui soporatus iunt perfodi domum suam. Infelix somnus illius cujus nocte reperitur anima, & rapitur imparata. Infelices virgines, que ob somnum & incuriam à Sponsi nuptijs exciendantur. Obnoxij reprehentioni Apostoli, quorum oculi nimium erant gravati, ita ut cum Domino non possent vigilare.

E contra Beati pronunciantur qui vigilant. *Vigilante Beatus qui audivit me, & vigilas ad fores meas quousque beati die. Quis mane vigilans ad me, invenient me, & habuerunt salutem à Domino.* inquit Sapia, Beati servilli qui vigiles expectant adventum Domini sui; in prima, in secunda, in tertia vigilia parati; in adolescentia, in juventute, in fenestris expediti ad eum occurrendum. Beati Pastores custodientes vigilas noctis super gregem suum, quibus Angelica Evangelizatio & Dominica Nativitas primum illuxit. Quicumque vigilat super gregem cogitationum & actionum suarum, dignus fit Angelica allocutio, & divina visitatione. Beatus est, qui instar militis pervigilis dicere potest: *Super custodiam meam stabo, & firmam gradum super munitionem meam, & vido quia respondere debeam ad arguentem me.* Beatus ille qui instar agricolæ vigilantis in agro cordis sui excolendo totus est, faciendo occando, ferendo, lapides & spinas eradicando, ut postmodum copiosam possit mellis in horreum Domini.

Greg. x. mor. 19

Infelix quorum somnum

Prov. 6.

Act. 22.

Matt. 13.

Luc. 12.

Luc. 2.

Luc. 12.

Luc. 2.

Abac. 2.

Sunt in vita Lutgardis ex Cantuariensi.

Ber. Ser. 6. De Ascensu. Cor. 11.

2. Reg. 4.

Domini inferre. Beatus qui instat negotioris non dormit, sed lucra ad iungere, merita meritis cumulare non cessat, ut provisionem faciat, qua possit vivere tota aeternitate. *Quasi natus in littore à longe porians panem suum.* Beatus qui instat operari & architecti inconfutibilis semper ædificat domum & templum Domino, dicens cum Propheta: *Si ascendero in lectum: Stratis me: si deiero somnum: vigilabo: & palpebris meis dormitacionem, donec inveniam locum Domino: tabernaculum Deo Jacob.* Nos utique omnes, si vere Christiani sumus, Milites sumus, Agricola: Negotiatores, Architecti, Operarii, & ceteri qui iubemur a Domino vigilare, nam & scriptura hanc vocem passim inculcat: *Vigilate.* Propheta: *Evangelista, Apostoli* monent frequentissime nos a somno surgere, & vigiles esse. *Beatus qui vigilat;* *S. Amb.* *Et custodis vestimenta sua, ne ambulet nudus.* *Certa l. 5. de fide iudicis momenta nescimus, ut semper tamquam in cap. 8. S. excubitis constituit, & quoddam virtus u specula collo-* *Chryl.* *serm. 23.* *ter vicia dies Domini deprehendat. Vigiliis ad omnia esse salutaris nullus ignorat: plus vigilare, plus vivere est: nam quid moris magis simile quam dormientis affectus? Rex per vigiliis hujus precaret infidias. Miles nocturnos impetus castra per nocturnatione propellit. Nauta vigilando in certis vias intrat. Pastor adiungit noctes diebus, ne qua lupi in gregem grassandi praebeat occusio, Pastor solers per aures noctis somnium praevenit.*

E ADEM DOMINICA.

Lect. 3.
Cur nunc
sit surgen-
di
tempus
Et quid
Christia-
no nunc
facien-
dum.

Frater, hora est nos de somno surgere, &c.
Rom. 4

PARS I.
1. Surgen-
dum ob
Galli ca-
ntum qui
terius est
Et trip-
lex.

Dicimus primo, tempus esse surgendi, dum Gallus inum edit cantum, dici lucis que indicem. Maxime fraterius Galli cantus iam insonuerit, torpor omnis excutiendus est. Triplicem nempe cantum edere solet, primum post medium noctem, secundum in aurora, tertium illucente jam die. Dicimus igitur nunc tempus esse surgendi, quando quidem triplex ille cantus Galli aures nostras pervalerit, ut nos excitaret, & erigeret. Primum itaque Gallicinium quod auditur in profunda adhuc nocte, voces sunt Prophetarum, qui in tenebris legis praedicantes adventum Christi, tamquam solis ex alto orientis clamant & excitant nos, ut cum gaudio serenam gratiam lucem excipiamus. Audi Iherosalem in umbra & nocte legis lucem hanc annunciantem clamore continuo. *Propter Sion non tacebo propter Ierusalem non quietam, donec egrediaturni sibi adoratus ejus.* *Quartus Dominum dum ingruunt potest, invocato eum dum prope est, prope est ut veniat tempus ejus. Et miserabitur Dominus Jacob. Et Israel salvabitur. Consurge consurge, in aere fortitudine tua Sion; Exutere de pulvere, consurge, sede Ierusalem, solve vincula*

Isa. 62.
Isa. 50.
Isa. 14.

coll. tus capiva Filia Sion. An non haec sunt voces Galli, dormientes cum morere ac pulvere iacentes excitantis, ut oculos aperiant ad lucem, ut levant capita sua, & cum gaudio suscipiant appropinquantem gratiam & redemptionem?

Secundum Gallicinium quod in aurora resonat, vox est Joannis, ille enim multiplicem vocem dedit ad excitandos formentes, ut iam omnino proximam Christi gratiam & lucem adipererent. Aurora igitur tunc erit, lucis scilicet exordium, quando ipse in solitudine clamabat: *Penitentiam agite, appropinquavit regnum caelorum. Parate viam Domini, rectas facite vias eius.* *Matt. 3.*

Et voce & digito demonstrabat Solem & Lucem, dum demonstrabat Christum. Ipse erat lucerna ardens & lucens ante Dominum: ipse erat Gallus, praecursor diei adventum, excitans caligantes ante oculos, ad ferendum, lucis aspectum. Unde & vox eius in adventu Domini, continuo in Ecclesia auditur, & repetitur, ut nos excitet & porat.

Tertium Gallicinium orto iam die, vox est Apostolica, vox quoque Praedicatorum Apostolico munere fungentium, & missarum Gallorum edito & loco concinentium. *Frater, hora est nos de somno surgere. Abjiciamus opera tenebrarum, induamus arma iustitiae. Sicut in die honeste ambulamus, nos praesens dies autem appropinquavit, &c.* Ecce quomodo Praeco diei iam sonat.

*Surgamus ergo strenue,
Gallus jacens excitat,
Et somnolentes increpat,
Gallus negans arguit.*

Dicitur dæmon odisse plurimum Galli cantum, Galli ob rationes varias. Prima est, quia ille nos ad Deum Deum laudem excitat, & illo canente omnis errorum choros viam nocendi deserit, malitiamque quam nox suo velo contexterat, dissipat, indicans adesse lucem. Secunda est, quia Christi resurrectioni contingit circa cantum Galli, per illum autem resurrectionem, cuius tunc meminit cogitare, ipse perfecte prostratus fuit & devictus. Tertia, quia etiam tunc meminit cogitare penitentiam, & factum ymarum Petri, quas fudit Gallo monente, non solum mox a peccato, sed etiam tota vita sua, Galli voce dolorem renouante, ut testatur S. Clemens. Doleat ergo dæmon talem sibi praedam tunc ereptam, e jusque exemplis & meritis multos sibi eripi adhuc modo. Quarta, quia Leo Gallum canentem omnino timet, & ad ejus aspectum perhorrescit: unde Lucretius de Gallo canit.

Quis neque eant rursus contra consistere Leones. Gallum *Leo* *timet* *ergo Gallum hic Leo rugiens, dum circumquirit quem devoret, timet & ejus vocem met, sed maxime vocem odit eorum qui Galli vicem in Ecclesia obeunt clamantes: Hora est nos de somno surgere, vox praesens, dies appropinquavit quia scilicet, vox haec illorum dissipat tenebras, fugat crimina aperit oculos, praedam ei multam eripit, & relin-*

rectionis Christi facit esse confortes. Petroque illos per penitentiam confociat. Unde de hac voce Galli rectissime illud eccineris.

*Gallo tamen spes redit
Egru salus resurgit,
Muro latronu conditur,
Lapsi fides reuertitur.*

PARS II
Surgen-
dum quia
magnum
dominus
ingressum
petit.

Christi
clementia
ergo ab-
omines.
Apoc. 3.

Dicanus secundo, tempus esse surgendi, quando quis alicujus auctoritatis ad ostium pulsat, & ingressum petit: indecorum enim est si te inveniat jacentem in strato, is quem honorifice oportet excipere. An non hoc sacro tempore Dominus noster ad nos vult ingredi, ut donis & opibus caelestibus, excipientes se cumulet, ut animas nostras sanctificet, & benedictione repleat. Inspiciens igitur est & ingratus qui venienti obviam non procedit; & de somno confurgens, domum suam non exornat, aptumque locum ad eum excitandum non preparat omni cum assidua. Nec tamen designatur ipse etiam ad dormientes accedere, & vocare, pulsare, ut eos tandem excitet: Ego sto ad ostium & pulso, si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, intrabo ad illum, & convivabo cum eo, & ipse mecum. Quibus verbis significat se sua clementia & gratia nos praevenire, & pulsare ad ostium cordis, ut nos a somno desidia, vel peccati excitet; nam eorum nostrum per desidia & peccatum quodammodo illi clausum. In arbitrio autem hominis est aperire, hoc est, inspirationem & gratiam, qua mentem pulsatur Dominus, admittere vel respicere, cooperari vel assistere. Merces autem aperientis erit, quod dignabitur Dominus intrare per gratiam sanctificantem, hospitiumque suum comens & delicias spiritualibus beatum facere, & quasi cum fido amico familiariter conversari. Pulsatur itaque Dominus per illuminationem intellectus, & impulsus voluntatis, ut excitetur homo ad bonum, spemque & desiderium caelestium ei immittit ad hunc effectum. Vocat & pulsatur fortiter, non solum per inspirationes, sed etiam per graves conscientiae remorsus, imputando mortis, iudicii, gehennae terrores. Haec omnia vocem & strepitum cordis ad ostium edunt, quibus excitetur & insigetur ad aperiendum, & removendum pessimum, sive omne obstaculum

Psal. 94.

Creatoris & Redemptoris suo. Hodie ergo si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sed omni exequillo sopore & torpore, cito occurrere ei, oblatam gratiam obvisis ulnis amplectentes. Nolite respondere verba lenia & somnolenta, modo, ecce modo sine paululum; ne mox petranseat, & sero nimis sum requiratis, transitumque ejus lugatis. Sponsa tardans aperire Sponsus, cum postmodum aperire volens, petranxisse advertit, non sine maerore fuit. Profecto hoc tempore omni anima fideli in clamat pulsans, & a somno excitans.

Cant. 5.

Aperi mihi foror mea sponsa, quia caput meum plenum est rore, & cinctum meo pleni guttu nocturnum. Quid est caput meum plenum est rore; Forlitian

Rationali, Evang.

vult dicere, quod totus plenus sit rore gratiae & misericordiae, quem in animam sibi dantem ingressum cupit effundere. Sicut ros caeli nocturnus amovet siccitates, ita ros D. Jesu nocturnus & lacularibus tenebris aeterna vita stillavit humorem. S. Amb. etiam dictis verbis Christus vult insinuar se per multas noctis horas stetit ad fores pulsando, ita ut caputorum guttis nocturnis sit maddum; cum tamen ad primum pulsus debuerit aperire. Sicut igitur amorem commendat futurum. Quasi diceret. An non vides meam in te benignitatem, an non & perseverantiam; Multis horis pulso ob tuum commodum, ob meum cur igitur ingratus te geris, nec aperis; Denique, quia quadam anima ita sunt lethifero sopore aggravata, ut nec vocem, nec pulsus stantis & ad fores expectantis attendant; nec inspirationes, nec conscientiae clamores, nec gehennae terrores curent tempore oportuno: ideo apud sapientem pronunciat: Vocavi & renuisti, extendi manum meam, & non fuit qui aspiceret, despectisti. Prov. 1. omnia consilium meum, & increpationes meas neglexisti: ego quoque in interitu vestro ridebo, quando hic noluerit super vos tribulatio & angustia. Quia noluerit somnum excutere illo pulsante, & cor aperire, ut in eo caput suum reclinet gravatum multiplicibus nocturnis guttis peccatorum nostrorum; immo ingrati eum repellimus, & peccata peccatis adjiciendo caput ejus magis aggravamus: ideo cum tempus postremum surgendi erit, immetet in nobis soporem, quem quia excutere non valerimus, peribimus.

S. Amb.

Exem.

plum

Ex Epist.

Biblioth.

Isai. 29.

ni tempore oportuno antibus cordis eius insinua-
ta) oculos clausit in mortem aeternam, nec surgere
potuit dum voluit, vel dum velle visus est, quia
surgere noluit dum potuit.

*Exem-
plum a-
liud.*

Sic & alius quidam uicis deditus, dum frequen-
ter moneretur, ut à leuifero in iustitia somno tan-
dem exsurgere, ne morte aeterna infelix obdor-
miret, solebat respondere sibi ad penitentiam tē-
pus sufficiens superesse: ita nec voce inspirationis
diuinae, nec stimulo admonitionis humanae, nec
conscientiae pulsatione excitabatur ad meliorem
vitam; uerba respondebat lenta & somnolenta,
modo, ecce modo, sine paululum, & modo non ha-
bebat modum, sine paululum ibat in longum.
Quid tandem? Corripitur morbo gravi, & nihil-
ominus de die in diem procrastinabat, donec tan-
dem penē ad extrema deductus, cum instaret Sa-
cerdos pro penitentia, in clamare coactus est: O

*Ioan. Al-
gans*

Penitentia ubi est? Penitentia ubi est? De cetero pen-
nitere non uolo: ita iudicante iusto iudice, quia dum

Card.

facere penitentiam potui non uolui. Haec docens, in-
felicitate expirauit. Sic in illo uerum est: *Peccati &*

Or. S.

Beneficentia uenisti despectus omne consumm meum. *Et incre-
ditu refert. pationes uellexisti, idco in interitu uestro ridebo.*

Pro. 1.

*Tunc inuocabat me, & non exaudiam, manū con-
surgens, & non inueni me.*

*Surgens-
dum est
quia Me-
dicus ue-
nit.*

Surgendum est dum medicus iubet surgere, vigi-
lantium dum iubet vigilare. Ea aduenit Christus ut
medicus, ut uisitet aegras animas, ut morbum cog-
noscat, uenam tangat, ordinet necessaria sanitati.
Curritur illerimus? Cur ejus manum & consiliū
non requirimus? Cur morbum non aperimus, ut
tangat & sanet? Dicit tibi Medicus: Non oportet te
dormire; tu dicit; Suave mihi est dormire, & ma-
gis morrem quam sanitatem inquit August. Haec
est deploranda hominum miseria.

PARS III.

Dicimus tertio, tempus esse surgendi, dum Sol
radios emittens ad stratum uicque nostrum, e-
nam oculos nostros ferit. An non id peragit Sol
gratiae tempore hoc facit? An non per uisera mi-
sera ostia Dei nostri uisitat nos Oriens ex alto, ut illi
luminet eos qui in tenebris & umbra mortis sedent
ad dirigendos pedes in uiam pacis? Profecto omnes
cupit illuminare, & a tenebris peccati excitare,
quantum in se est. Culpa nostra est, si somnum &
tenebras amantes, oculos perire nolumus, si fen-
stras cordis undique occcludimus, ne radii ejus in-
trent, aut somnum nostrum incenuntant. Sicut de
Sole materiali uerum est, quod aliqui ea quae pos-
sunt impedimenta, ei obiciunt vitris uelum ap-
pendendo cubilis cortinas trahendo, caput stragulo
cooperiendo, ut pro libidine somno indulgeant
soporis amicitia de multis idem uerum est circa
Solem spirituales. Multa enim impedimenta ejus
radiis uoluntariē obiciunt, ut in peccatis stertant
lactiferis, illecebris delinunt.

Simile.

De his uerum est illud Job: *ipsi sunt rebelles lu-
mini, ne scierunt uisus ejus, nec reuersi sunt per semitas*

*Multis
resistunt
luminis.*

Job. 24.

*ejus. Si subito apparuerit aurora, arbitrantur um-
bram mortis; & sic in tenebris quasi in luce ambu-
lam. Cum apud eos agitur de uita melius instituen-
da, de morum correctione, de preparatione ad
gratiam, de confessione frequentanda, de recogitan-
dis peccatis praerentis, rebelles sunt huic luci.
Reputant hos sermones, quasi ageretur cum eis de
umbra mortis, cum sit aurora quae eis offertur ad
dissipandam caliginem. Sed nolunt reuerti per se-
mitas lucis, ne sciunt & repudiant uias ejus; sic in
tenebris quasi in luce agunt; sic soporati se vigiles
esse existimant, & tandem somnum morti infeliciter
conjugunt. De similibus eleganter dicebat
S. Chrysol. hom. 39. *Sunt qui se non in cubili, sed in
ipso collocant sepulchro: qui se non somno, sed morti
tradunt. Quos Gallus non commones, Lucifer non sus-
cipiat. Sol ipse non reuertit, nec producit ad lucem.**

Comparari solent hi populi quibusdam Ath-
lanticis & Aethyopiis, de quibus tradunt Histori-
ci, quod Solis sint inimici, quodque tempore ortus
& occasus ipsum maledictionibus petant. Et tamē
lucē nihil iucundius, quae omnium etiam origo est
bonorum, tēlurem fecundans. Sed nigri istius populi
nigra nox cum placeat, hostes sunt aurorae & lucis.
Sic quibusdam etiam Christianis nox ingratior
& peccatorum grata est, fugiunt lucem ueritatis
& auroram gratiae. si de his cum eis sermo-
nem in eas, displicet illis, quia sunt rebelles lumini.
*Lux uenit in mandam, & dilectissimi hominis
magis tenebras, quam lucem. In horum forte se
quondam fuisse ante conversionem suam agnos-
cit S. Augustinus, sic de se dicens: Et ai nubes ma-
gna & tenebrosa ante oculos uanitatis meae, ita ut uol-
uere non possem Solem iustitiae, & lumen ueritatis, in-
uoluebar in tenebris sicut tenebrarum tenebris am-
bulam, quia lumen non cognoscebam, & ad tenebras
per tenebras ambulabam.*

*Aethyo-
pes, Solis
inimici.*

Ioan. 3.

Comparari uerum possunt uiciorum, qui dum um-
bram amat, sub arborem se proicit, ut obdormiat.
Inretit Sol se uertens, tandem & ipsum attingit,
& oculos ejus ferit, ut exsurgat, & uiam profe-
quatur, quodammodo monens, sed ipse nolens som-
num deserere, galeam in caput trahit & palliū,
his obvelat oculos suos, & rellit radiis Solis som-
num exturcentibus. Sic lumini est rebellis, sed gra-
uissimo suo damno & periculo. Coatingit enim
tandem cum finito Solis lumine exurgere, & iter
uelle ceptum proficui, ut ad desinatam pertun-
gar terminum. Verum noctis tenebris impeditus,
nec uiam agnoscat, nec securē ambulat; sed el in-
predonum manus inuenit, uel in saxa & foveas
impingit, uel toto aberrat itinere; ita ut non affe-
quatur scopum. O quoties Christianus somno len-
tis contingit in uia salutis negligentes esse tempo-
ris & lucis, ob soporem quem ad amant, tandem-
que terminum non affequi, sed impingere in tene-
bris, & praecipites ruere in abyssum damnationis,
de abyssu iniquitatis! Ideo ne sero nimis am-
bulemus, sero monchat Dominus: *Ambulare*

*Ioan. 12.
dum*

diu incan habetis, ne tenebra vos comprehendant.

Quid factum ad hoc tempore, ut verè obtemperemus voci & monitioni Apostoli: Fratres, hora est nos de somno surgere.

1. Excitanda est mens nocturno vel matutino tempore, ut cogitet serio de vitâ præteritâ, de præfenti negligentia, de anxietate futurâ. Jam tempus oportunum est peragendi quod se fecisse testatur Rex & Propheta: *Meditabar nocte cum corde meo. Et excitabar, Et suscepit spiritum meum.*

Jam proluxa sunt affatum noctes, ideo tu excitatus lucidi examinis accendens facti, quæcunque in te sunt, per lustrâ: forsitan maximam vitæ tuæ partem nox torporis sibi vindicet: Multa in obscuro delitebant maculosa, quæ tu autumas esse fulgida; nam quandoque fordet in discretione Judicis, quod fulget in estimatione operantis. Cum autem nostri Judicis adventus, etiam postremus, nobis nunc proponatur, videndum quæ in nobis illius oculis possunt displicere, ut expungantur: videndum ut futuræ ætati consulatur, ne vacua lucis, lubrico proptereat vestigio ad regionem umbrae mortis. Salus ergo nostræ negotium nunc nobis maxime cordi esse debet; & ideo cum fervore renovandum est propositum de cætero non peccandi, & ideo perfectius servandi, agnoscendo cum confusione & compunctione teporem præteritum, illumque excutiendo. Quod in adventu Judicis fecisse velles pro tuâ securitate! Hoc nunc conare ad effectum deducere. Utinam cum Propheta possit dicere: *Nunc cepi.*

2. Excitanda est mens ad considerandum amorem Redemptoris in primo suo adventu, quando se totum pro nobis dedit & effudit; conandum etiam ut amor amoni rependatur. Et ideo attendendum est modo illud Propheta: *Consurge, laudâ in nocte, in principio vigiliarum, effunde sicut aquam cor tuum ante conspectum Domini.* Effunditur cor, non solum per compunctionem & dolorem, sed etiam per amorem. *Sperate in eo omnia congregatio populi, effundite coram illo corda vestra.* Deus adiutor noster in æternum, inquit Pfalter. Effundendum ergo cor in ista aquæ per lacrymas compunctionis, effundendum in ista ceræ liquefactis per ignem divini amoris: *Atque amorem illius qui amorem amoris tui descendit ut uterum Virginis, ut amorem suum amoris tuo copularet, humiliando se, sublimando te, conjungendo lumen æternitatis suæ limbo mortalitatis tuæ.* Excitendus hic omnis torpor exemplo S. Bernardi: *Ardorem desiderii Sanctorum Patrum suspirantium Christi in carne præsentiam frequenter cogitans; confunderi & compungi in memetipso, & nunc vix consueo lacrymas, ita me pudet teporis & corporis miserabilium temporum horum. Cui namque nostrum tantum ingert gaudium gratia hujus exhibitio; quantum accenderas desiderium*

vetustibus sola promissio? Itaque per obsequium aliquod speciale, renovanda est de die in diem memoria Redemptoris pro salute nostrâ advenientis, sive per orationem mentalem, sive per vocalem. Sic rudiores saltem hebdomadam offerant Rosarium Virginis, in quo mysteriis Redemptionis nostræ rememorantur, & Angelica Salutatio in numero mystico reperitur, gaudium renovans quod Virgo concepit pro omnium redemptione, dum Filium Dei meruit concipere, & mundo Salvatore redere. Nemo etiam immemor sit tertio in die ad pulsum campanæ ter Angelicam illam repetere Salutationem, cum adjuncto triplici versu: *Angelus Domini, &c. Ecce Ancilla Domini, &c. Et verbum Caro factum est, &c.* His enim mysterium hoc quod modo recollitur cum gratitudine & affectu in mentem redaci debet, idque Deo gratissimum est. Ude in lib. *Infinitæ divinæ pietatis* lib. 4. cap. 3. legimus, quod devotissima virgo S. Gertrudis, cum in choro quodam R elponso caneretur, *Verbum Caro factum est*, & chorus se profundè inclinaret ob reverentiam Dominicæ incarnationis, intellexit Dominum dicentem: Quotiescumque aliquis cum devota gratitudine se inclinât in verbo isto, gratias agens mihi, quod pro amore ipsius dignatus sum homo fieri, toties ego stimulis propriæ mansuetudinis meæ infligatus, me ipsi dignantissime reinclino, & ex intimo cordis affectu Deo Patri omnem fructum beatissima humanitatis meæ offero dupliciter, in augmentum beatitudinis æternæ hominis illius.

3. Quo ad fieri potest, toto Adventus tempore non est omittendum sacrificium Missæ. Ibi *Sacram* specialissime renovatur memoria incarnationis & ad ventus Domini, ideoque cum attentione & devotione ad hunc effectum (maximè nunc) proponit illi interesse. Oportetque meminisse illius quod docet Thom. à Kemp. l. 4. de imit. cap. 2. *Quoties, inquit, hoc mysterium recolis, & Christi corpus accipis, toties tuæ redemptionis que agis, & participas omnium meritorum Christi efficiis. Charitas enim Christi nunquam minuitur, & magnitudo propitiationis ejus nunquam exhaustur. Ideo nova semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes, & magnum saluti mysterium attentè consideratione pensare. Ita magnum novum, jucundum tibi videri debet, cum celebras, aut missam audis, ac si eodem die Christus primum in utero Virginis descendens homo factus esset, aut in cruce penans pro hominum salute saceret. Hæc ille. Neque solum Missa audienda est, sed etiam adventus initio sacra communio est recipienda, quæ est instar panis illius, qui Eliæ dormienti ab Angelo exhibitus fuit, ut torpore eliminato alacriter viâ Domini curreret. Sacra scilicet communio novum cor, novum animum, novum spiritum suggerit, quia per illam inquirimus Dominum JESUM*

yo-
Solia
sco.

3.

12.

CHRISTUM, ut Apostolus in epistola hodierna nos commonet.

*Operibus
charitatis
sufficien-
dum.*

Matth. 23

*Adi-
stentia a-
lia bonis
operibus
ad iun-
gendam.*

4. In memoriam beneficentiae quam Dominus JESUS adveniens nobis exhibuit, hoc sacro tempore operibus charitatis & beneficentiae, in egenos magis insistentium, quam alias: sic indimus Jesum, si ejus membra, hoc est pauperes, cooperimus & vestimus. *Quo uni ex minimis meis fecerit, mihi fecerit*, inquit ipse. Venit ut nos pasceret, foveret; nudosque vestiret, vult & ipse recipere pasci a nobis, foveri, conregi, in pauperibus. In secundo adventu suo specialem exiget huius reiterationem, regnum suum daturus his qui esurientes paverint, & egenos foverint; ignem aeternum & maledictionem inflicurus his qui id contempserint, aut neglexerint.

5. Cum oratione & misericordiae operibus congruum est abstinentiam aliquam adungere in honorem adventus Domini. Oratio, elemosina, jejuniium, res sine legati eum digne excipietes, & usque adventui ad gratulantes, quos & ipse benevolentissimè excipit. Solum fuit antiquitus sicut quadragesimam in honorem passionis, sic & adventus tempora jejuniis consecrare in honorem incarnationis. Et quidem nunc solis claustris & Religiosorum cenobiis haec obligatio relicta est: attamen pii fideles saltem unum vel alterum hebdomadae diem sacrationi hoc tempore Christo per jejuniium solent consecrare, nec sine ampla mercede. Felix qui id voluerit imitari, & delecto saporis ingluvi ac remulencia, sobrie & pie resolverit vivere, expectando beatam spem, & adventum gloriae magni Dei. Haec itaque sunt praecipua monita, & quasi stimuli communes omnibus Christianis, quibus excitantur a letargo & sopore, ad implentes illud Apostoli: *Frater, hora est, nos de somno surgere.*

LECT. 4. DOMINICA II. ADVENTUS
bipartita. *Cum audisset Joannes in vinculis opera Christi, etc.* Matth. 11.

*PARS I.
De vinculo S.
Joannis.*

Dan. 5.

Quam periculose veritas annuncietur apud Magnates impietati deditos, haec Joannis vincula luculenter nobis ostendunt. Cui enim apud eos locum habeat illud; *Si liber, licet*, corripit aut argui nolum, sed saevius in eos qui veritatis verbo eorum pravus desideris occurrant, & obnituntur. Hinc fit ut in antris Principum vix lingua reperitur quae audeat eorum vitia & de decora reprehendere: at quia illa deest, vult quandoque Deus, ut ipsi muri & parietes ea proloquantur. Ideo quia nemo arguebat *Balsazar* Regem, mittit e caelo manum, quae linguae officium excquatur, & ei impietatem suam representet, in pariete aule stupenda exarans verba, regium caput impotentia, qualia nec os nec manus cuiuspiam in Palatio Regi aulâ fuisset representare. At in Palatio Herodis non defuit lingua Prophetæ, velut caelestis manus, & calamus Scribae

velociter scribentis; non quidem in muris, seu superficie marmoris, sed in corde duro & marmoreo Regis, sicut peracuto haec continuo exarans: *Non licet tibi habere uxorem fratris tui*. Quapropter non potuit non accerere in caput suum odium, cum Herodis Regis, tum etiam & maxime Herodias Regem illecebris suis dementantis. Et hoc odium patriciale in corde utriusque accensum, primum quidem in minas oblitit, & mox crescens, per carcerem, compedes, & vincula sese publice profudit & prodidit, ac tandem flammam concepit tantam, quae non nisi Prophetae veritatem annunciantem creore & necesse potuerit sopiri. Tanta est enim mulierum libidini addictarum crudelitas, ut nihil moderatum suadeat, sed extremum exitum obstentibus sibi moliantur; ut merito dixerit Ecclesiasti. *Non est caput nequius super caput calverit, quoniam est ira super iram mulierum.*

Hoc ipsum agnovere Antiqui, qui Veneti quae in Arcadia colebatur, hoc Elogium adscripserant, *Dea Machinatrix* Utrid & hinc mihi exclamare libet: O ignis infernalis luxuria, cujus aminis anima adultera, cujus scintillae machinationes & prava consilia, cujus flamma superbia, cujus fumus crudelitas & saevitia, cujus cinis infamia, cujus finis gehenna! Ad crudelitatem lascivae cordis iudicandam dicitur ad Achab, quia uxoris impulsu occiderat Nabot, ut ejus vinea potiretur: *In loco 8. Reg. 21 in quo linxerunt canes sanguinem Nabot, in eo canes lingunt sanguinem suum. Et meretrices lavabunt se in sanguine tuo.* Quare lavabunt se meretrices in sanguine isto? Quia exemplo pessimo Achab & Jezabelis videntur edoceri crudelitatem in eos qui concupiscentiae ipsarum obnituntur, sicut crudeliter saevierunt Achab & Jezabel in eum qui concupiscentiae ipsorum obstitit, dum vineam alienam in horti oleum voluit convertere. *Ocruen 8. Ambr. ea luxuriosus! Sic luxuriosus fuit ut oleum desudaret. lib. de sic cruentus ut propter oleum hominem occideret.* La-Nabot, vent ergo se meretrices in sanguine ejus ut sic prodant in illa Regis perfidia meretriciam quandam inesse sententiam.

Cum igitur Joannem veritatis Praeconem audis in vinculis, memor esto hoc luxuriosos pro-more semper habuisse, ut compedes, vincula, ser-rumque stringerent in eos qui sibi obstitunt, si re-jus cor-rum potiantur. Exempla ca de re habes sacris in ripiente litteris notissima.

1. Cur Joseph justissimus & innocentissimus carceri & vinculis traditur; ita ut ferrum pertransierit animam ejus, nisi quia in eum saevit adul-tera, cujus luxuriantibus votis obnititur, cui etiam pall. uni dimittit, ne attractu nefario contamine-tur? 2. Cur Susanna ad tribunal rapitur, lapidi-bus mox obruenda, nisi quia saevit inveterata con-cupiscentia inveteratorum dierum malorum, quam ea obistente complere non potuerunt? 3. Cur Urias Hethaus fidelis Regi miles ita subdole a reliquis copiis detelictus perimitur, nisi quia Dava-

Marc. 6.

*Lascivi-
crudeles.*

Ecc. 10.

*Venas
Dea Ma-
chinatrix*

In loco 8. Reg. 21

8. Ambr.

La-Nabot, cap. 11.

Exempla

*rum, in-
ripiente*

litteris

1.

Gen 39.

2.

Dan 13.

3.

1 Reg 11.

Dava-

Davidis concupiscentia pessimum hoc & cruentum suggerit consilium, ut porretur Berfabæa cibus iuxta?

In Ecclesiasticis quoque historiis non paucos reperies Joannis imitatores, in quorum sanguine se laverunt adulteri & meretrices, eo quod ipsi fortiter meretricis eorum amantibus voce & spiritu resistere.

Pennis Malefanda.

S. Mathiam, Apostolus cum Iphigeniæ Virginis regia castitatem, quam ejus consilio voverat, tunc magno zelo adversus Irtacum Regem, qui in ejus amorem exarserat; ab illo mysteria sacra in altari celebrans, justus est interfici. Sic veritatis Præco, & Virginitatis Tutor; aliena concupiscentia ad sanguinem usque refertur, & se tamquam castitatis victimam lubens immolavit.

S. Lamb.

S. Lambertus, Diocesis nostræ Patronus, cum Pipinum Austrasie Regem instar Joannis graviter & frequenter argueret, quod Plectrudi legitime uxori rejectæ Alpaide superdaxisset, postmodum molentis ei necem Alpaide, ab ejus Fratre Dodone in Ecclesia orans transfixus est. O malefanda Venus, Dea vere Machinatrix, aut potius Furia infernalis!

S. Romolus.

S. Romulus cum Christi fidem per S. Lambertum antea plantatam in Provincia Mœchlinensi verbis facere irriteret, & illius propagationi vitia eradicans insisteret. Tandem à Sicutio quæsi graviter de adulterio reprehenderas, interfecit eum & vitam martyrio feliciter & fortiter consummavit. En iterum malefanda Venus, & Dea Machinatrix, in Sanctos furcis imple.

S. Stanislaus.

S. Stanislaus cum Boleslai Regis notam libidinem etiam publice argueret, & cum à communione fidelium removeret, tandem post multas in necem ejus conspirationes & molitiones frustratas, propria manu eum ad altare immaculatam hostiam offerentem obrucavit.

Thomas Morus & Joann. Rossini.

Nostro quoque sæculo Thomas Morus & Joannes Rossensis Episcopus, Angliæ lumina, viri doctrinæ & sanctitatis illustres, tetro carceri & vinculis, tandemque nec traditi sunt, eod quod Henrici VIII. prociac libidini voce & scriptis obstitissent. Hos secuti sunt alij in Angliâ innumeri Martyres, eandem ob causam enecati. Sic & in his elucet quomodo Venus sit semper Dea Machinatrix. Omnes isti partes Joannis Baptistæ egerunt, & spiritum ejus ac zelum imitantes, carceres, vincula, tormenta, pro veritatis & castitatis tutela non detrectarunt. Sed adulteri & meretrices necis eorum auctores quodammodo laverunt se in sanguine eorum, instar Herodis & Herodiadis, dum exultant impie in Sanctorum & piorum funere.

Interim dum Joannem in vinculis & carcere contemplanur afflictum; Herodem vero in purpura & delicijs agentem, Herodiadem voluptatibus diffluentem, quibus omnia ex voto succedunt: nunquid merito cum Propheta conqueri

possimus apud Deum, & dicere: *Iustus es Domine, si dispertem tecum, veritatem justam loquar ad te.* Quare via impiorum prosperatur, bene est huic pravaricantur, & inique agunt? Quare tacet, concupiscentie impio infiorent? & factum est iudicium, & contraditio potentiori? En amicus sponli, magister vitæ, prototypus sanctitatis, norma justitiæ, exemplar virginitatis, speculum omnis virtutis, Tuba Cæli, Vox Verbi, Præcursor Christi, perfectissimus inter filios hominum in carcerem conjicitur, sero vincitur, ignominiosè tractatur, & id quidem ab homine impio, adultero, in castuoso, ut mulieris infamis & impudicæ votis impijs satisfiat. Itaque convenit ut vitum triumphet palam de virtute, libido de castitate, impunitas de innocentia, intemperantia de sobrietate, homo impius & mulier improba de Angeli terrestris sublimi pietate?

Certe, si hæc oculo solum humano superficie tenus consideremus videbitur quodammodo divina hic Providentia & Justitia obstrari, dum impius prævalet adversus justum, & crudelitas improbi Judicis adversus innocentiam divini Præconis. Sed si altius cælesti trutinâ id ponderemus, & incipiamus sagacius, speciale hic Dei ordinationem in electorum suorum gloriam redimantem invenimus. Hæc enim est fors iustorum, hic ab impijs multa pati, variè opprimi & humiliari, ut in celo tanto altius eleventur. Hoc expressè asserit Sanctus Paulus: *Nemo movetur in tribulationibus nostris, si sciamus quod in hoc possumus hoc est, ad hoc destinati & vocati.* Si vides malos florere, bonos laborare, tentatio est, fluctus est, indicit anima tua: O Deus, Deus, respice in justitiam tuam, ut mali floreat, boni laborent: Deus Deo, hæcine est justitia tua? Et Deus tibi respondet: *Hæcine est fides tua? Hæcine tibi promisi, aut ad hoc Christianus es factus ut in sæculo fleres?*

Et quidem ab initio sæculi sic destinavit Deus per varias persecutiones suos probare, à primo iusto Abel quem persecutus est Cain. Et hunc tanquam cæterorum exemplar iustorum, omnibus voluit esse propositum ad imitationem, etiam in veteri testamento. *Abel fieri non potest, quem Cain malitia non præceperat. A primordio justitia vim patitur: statim ut colit caput Deus, religio invidia sortita est. Quis Deo placuerat, occiditur. Et quidem à fratre, quo proleptius impietas alienum sanguinem inestaretur, sitos. in suo amplexu: at novum Christus instituitur, testamentum, Joannem Baptistæ cæterorum exemplar iustorum, nobis voluit esse propositum ad imitationem patientiæ, penitentiæ, & perfectæ vitæ, per quam regni coronam assequamur. A diebus Joannis Baptistæ usque nunc regnum Cælorum vim patitur, & violentè rapiunt illud. Qui sunt illi violenti regno cælorum vim afferentes, nisi qui per penitentiam, tribulationem, persecutionem, instar Joannis ad illud contendunt. Joannes igitur in vinculis à nobis pie considerandus est, ad imitationem.*

Ierem. 12.

Abac. 2. Encomia S. Joannis Baptistæ.

Quare iusti affliguntur 1. Thess. 3.

S. Aug. Psal. 23.

S. Greg. Terull. 4. con. Gno. proleptius impietas alienum sanguinem inestaretur, sitos.

S. Joann. Bapt. ex. emplar.

Mat. 11.

tionem patientie & fortitudinis, eius pro fide & veritate. Nam ut hodierna canit Epistola: *Quicumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus.* Omnes ad regnum tendentes necesse est per tribulationes transire, sive fuerit Petrus Apostolus, cui traditae sunt claves regni caelorum, sive Paulus vas electionis, sive Joannes dilectus discipulus, cui revelata sunt secreta caelestia, sive Baptista, quo non fuit major inter natos mulierum, Praecursor Domini, & Angelus ante faciem eius. Felicia igitur Petri, felicia Pauli, felicia Joannis vincula, honore digna & amore. *Ornamenta sunt ista non vincula, nec Martyrum horum pedes ad infamiam copulans, sed clarificant ad coronam O pedes feliciter vivisti, qui itinere salutari ad paradisum dirigitur vivisti. O pedes in saeculo ad praesens ligati, ut sint semper ad Dominum liberi!* Pedes Joannis olim vincti, nunc liberi, impium Herodem & Herodiadem quasi Aspidem & Basiliscum, aut Leonem & Draconem, conculeant in ergastulo & carcere tartarico; & eos ius mellifluis modo Romphaem bis acutam contra eos dirigit, qui in ipsum ferrum crudeliter excruciantur: nam condemnationis aeternae sententiam cum Iudice aeterno pronunciat in eos, ut pote sicut regni confors, ita & iudicij. Gloria enim

S. Cypri.

Epist. 21 ad Marti. 6.

Psalm. 149.

Psalm. 57.

2. ad Timoth. 2.

Quare Joannes discipulos suos ad Christum miserit.

Cum audisset Iohannes in vinculis

Deere hic licet, Iohannes in vinculo est, & Joannes in vinculis non est. Quid est Joannes, nisi, *Gratia Dei*: Cerè gratia Dei, quae in Joanne erat, mirifica, non est alligata, nec fides, nec zelus & spiritus, nec virtus, nec veritas, nec vox veritatis, quia idem clamabat in ergastulo, quod clamabat in deserto. Ideo poterat dici cum Paulo; *Laboro usque ad vincula quasi in manu operans, sed verbum Dei non est alligatum.* Quasi dicat, Ego vincus sum sed verbum non est vincum, vincuntur manus, non potest vinciri spiritus, nec sermo veritatis mihi a Verbo commissus. Idem & nos de eo dicere possumus quod de Martyribus olim Tertull. *Cruis in nervo animus in cal;* Cruis Joannis in nervo, et animus in Christo. Propterea jam vincus mittit duos de discipulis suis ad Christum. Quam ob causam mittit? Ut discipulorum iuorum ruditati consulat & aemulationi: terebantur enim aemulatione pro Joanne Magistro suo, nec plene credebant Christum esse Messiam, licet a Joanne instructi quae testimonium ei perhibuerat; vult ergo eos ab ipso Christo plenius in hac fide

erudiri & confirmari, remotà omni obscuritate & aemulatione. Sciebat sibi imminere mortem, & ideo tanquam providus Pater moriens, filios suos bene instructos conquirebat opat fidei tutori Christo. *Immo non sicut Pater filios suos commendat. Chryso. bat Christo tutori, sed quasi pedagogus, aliusque in opere lous quos ad tempus accepit, ut erudiret, eruditis imper. volebat Christo reddere, quasi proprio Patri ipso- rum.*

Non desit itaque Joannes in vinculis Doctoris officio sibi coelitus concredito, fungiturque ad extremum spiritum, & filios Christo generare, tum voce doctrinae, tum hac legatione ad Christum facta. Ex qua non solum discipulis, sed & palam omnibus debebat manifestum fieri Christum esse Messiam, ipso metum verbis sua operibus testimonium perhibente. Er quidem etiam hac in re Joannem imitati sunt, tum Apostoli, tum alij Martyres, in vinculis & carceribus tollit ad Christum discipulos adducere & filios generare, illosque confirmare, vel verbis vel scriptis.

Sic Apostolus Paulus in vinculis existens (ut filios ge- offenderet verbum Dei non esse alligatum, nec nerantia, partum eius, quo novos Deo filios procreare S. Paulus verbum potest ex carcere scribit ad Philippenses, Apst. ad Ephelios, ad Philemonem, et commendans Onchem servum quem genuerat in vinculis liberum. *Agricolam si quis vinciat semenem, im. S. Chry. pedis; Doctorem si vincerit, doctrinam vincere non valet; lingua non manu feritur verbum, quod nullis subiacet vinculis.* Hac lingua suos convertit tortores, & usque ad extremum spiritum non desitit Christum predicare.

Sic & S. Petrus in carcere Martirino, SS. Pro- S. Petrus cellum & Martinianum cum alijs qui interrogati quinque ad Christum convertit & baptizavit, motu jam proximus.

Sic S. Andreas in cruce membris omnibus vinctus, lingua & corde liber & vivens, vido per- dens Christum predicare non desinit, & discipulos ei gignere.

Sic S. Silverius Pontifex ad Amatorum Epi- S. Silveri- scopum in exilium aeternum propter Chris- tum relegatus, scribit. *Suscepit paucos discipulos, & aqua angustia, nec tamen iuvisti aut dimittis effi- cium meum.* Quod ipsa probavit, nam ibi coagto concilio multorum Episcoporum, quamdam constituit pertinentiam ad fidei integritatem & Ecclesiasticam.

Sic denique S. Cyprianus in carcere totus erat S. Cypri- in doctrina, & disciplina, & corroboratione suo- rum, daas unicuique propria, documenta salutis. *Tanta illa fuit cupido sermonis, ut optaret sic sibi pas- sione vota contingere, ut dum de Deo loquatur, in ipso sermo de sermone necaretur. Vicina corpori mors, non moris- batur in animo Pastora vigilans Pastoralis; & cura tuendi gregis usque ad extremum vita huius diem mē- te sobria tenebatur. Non excutebat ab animo dilige- tiam fidelium dispensatoris, manus iam proxima*

eruenti carnificis. Ita se Martyrem cogitabat futurum, ut esse non obvisceatur Episcopum. Amabat quippe eum qui Petro dixerat: Amas me? Pasce oves meas. Et pascebat oves ejus, pro quibus sanguinem fundere illum imitans properabat. Vestimam idem mihi Deus largiatur.

PARS II.

Uod Judaii facere debuerant, ipse Joannes perficit. Miserant ipsi legationem ad Joannem interrogantes, an foret Messias, qui expectabatur promissus Israel, mittere debuerant ad Christum neglexunt eum, tanquam ignobiliorem genere, patri, loco. Nomen hic est Fauri siluam ad Nazareth. *Mat. 13. aliquis boni peris est? Sic loquebantur ipsi. Joannes igitur non a carne & sanguine, sed a Patre celesti eductus quis ipse foret, mittit hanc legationem ad verum Messiam, ut suomet ore coram populo fatetur ipsemet Christum, quod Pater per vocem, Filius per columbam, Caeli per apertionem, Angeli per gaudiosam Evangelizationem; Pastores per transtrum in Bethlem, Reges per adorationem, Simeon & Anna per publicam confessionem, Elisabetha antea per exclamationem. Joannes vero ipse per uteri materni concussionem & exultationem, ac tandem per indignationem & demonstrationem palam restituerant. Absit igitur, ut quispiam cum Tertulliano existimet hac verba: Tu es qui venturus es, ambigenti esse & vacillantem in fide. Quomodo enim fieri posset, ut dubitaret de eo in carcere & vinculis mortis, coram & palmae jam proximus, quod certo agnoverat in carcere venturum & in vinculis maternis adhuc loqui necisus: Nondum nascitur, & exultans in utero saltem loquitur, nondum permissus clamare, & per facta natiuitatis, nondum duci vitam, & Deum praedicat nondum aspicit lucem, & Solem indicat, nondum paritur, & properat praerupte. Nisi fert praesente Domino contineri, nec nullo expectare natura terminos, sed contemnit rumpe, te carcerem venturum ut praesens, et venientem Salvatorem. Itaque ergo is qui carcerem illum in tenebrarum uteri infans agere patitur, utpote retardantem & vincientem electam illam vocem & manum, quibus demonstrare debet Christum Redemptorem postquam illum omnibus demonstravit tanquam Angelus missus ante faciem ejus, testimonium suam in dubium poterit revocare? Absit, & ne cui hoc in suspicionem veniat, dixit Dominus turbis hac peracta legatione, ne cuiquam Joannem arandinem esse vento agitatum nec talem esse qui sic flecti possit, ut deflectat a veritate & fide, vel vento agitur favoris, vel turbine mortis.*

Secundum dixerit aliquis, cum quidem non ambigere Jesum Christum esse Messiam, sed tamen his verbis interrogare, an ipse etiam ad inferos esset personaliter descendurus, & Patrum animas liberaturus, ut posset eum nunciare inferis, quem nuntiaverat in terris, & ut Patres, quorum confortio mox erat adiungendus per mortem, hoc nuncio posset consolari. Verum nec potuit ignorare locum ad inferos per facta imbutum mysterium, tam in car-

nationis, quam mortis, tam descensus ad inferos, quam resurrectionis & ascensionis. Quomodo enim lateret hoc eum qui erat plusquam Propheta, qui, de omnibus Christum concernentibus jam ex utero calidus erat infusus? Vtq; Praecursor ipse Domini ex utero constitutus, sciebat se debere preparare viam Domini in ingressu, in progressu, in egressu. Praecursor enim futurus erat, praevendo per conceptum & ortum in mundum praecursor in progressu vita, baptisando in aqua, & praedicando poenitentiam: Praecursor in egressu ex hoc mundo, per carcerem & mortem, ac postmodum per descensum ad limbum.

Itaque propter hanc interrogationem & legationem, non debet existimari Joannes ambiguus aut infelix mysteriorum Christi, ad Algasiam quatione. Sibi quaerens discipulis disceret.

Vis exemplis non ambigebat id declarari? Elias mittit filios Prophetarum per montes & ardua, ut quaterent tribus diebus Eham. Cur id facit? An non certo sciebat eum in caelum sublatum curru igneo, & non reverturum; quandoquidem demisso pallio Elias ipse successor inauguratus erat, haeres spiritus ejus & regimini? Sed hoc quidem non verat: volebat autem e cordibus discipulorum Ehae hac diligenti peruestigatione omnem dubitationem eximere. Sic & Christus Dominus dum ad Lazarum venit & mortuum invenit, numquid quilibet inficium se gerit, & verbis ac lachrymis fororum instructus inquit: Vbi posuisti eum? An hoc ipse forsitan ignorat? Absit. Sed voluit ut qui locum sepulchri indicabant, saltem sic pararentur ad fidem; & viderent jam fecundum & quadriduanum resurgentem: illis ergo consultis, non sibi.

Simili modo Ecclesia non ignorans, sed certa de adventu Christi, ad hanc tamen interrogationem & legationem Joannis alludens, sic loquitur in Dominica Adventus Responsorio primo: Adspiciens a longe, nec video Deum potentiam venientem, & nubulam totam terram regentem. Ita obviam & dicit: Nuntia nobis, si tu es ipse qui regnaturus es in populo Israel. Quippe terrigena & filius hominum simul in unum dicitur & pater. Ne obviam ei, & dicit: Qui regis Israel, interea, qui deducis velis everti Iosaph, Nuntia nobis, si tu es ipse qui regnaturus es in populo Israel.

Ceterum, in his verbis: Tu es qui venturus es, &c. observandum est ad proprietatem illius interrogationis & legationis plenius explicandam, hoc fuisse antiquitus nomen Messiae, qui venturus est, sive: Qui nunc reditus est; hac enim periphrasi solet Scriptura eum indicare. Unde Propheta Abacuc ad eum ortum oculum mentis propheteo lumine colluxit, cum convertens, dicebat: Veniens noster si moram fecerit, expecta eum. Et Jacob longe antea: Non auferetur scriptum de Juda donec veniat, qui nuntiandus est. Moyses quoque pro illius adventu Dominum deprecans, ait: Obsecro, mitte quoniam missurus es. Unde apte legatio illis exprimitur ver-

nis Christi sum interrogatio.

S. Hier.

4. Reg. 2.

Joann. II.

Mat. 17.

Luc. 2.

Christi in

Brevi

Roma in

festo P. St.

S. Petri.

S. An-

dras.

S. Silve-

rius.

S. Cypri-

S. Au-

gustini.

Greg. ho-

6. in E-

vangelio.

Quae in

sentio

Joan-

annus

divinus

per facta

imbutum

mysterium,

tam in car-

nationis,

quam mortis,

tam descensus

ad inferos,

quam resurre-

ctionis & as-

ensionis.

Quomodo enim

lateret hoc eum

qui erat plusquam

Propheta, qui,

de omnibus

Christum concernentibus

jam ex utero calidus erat

infusus? Vtq; Praecursor ipse

Domini ex utero constitutus,

sciebat se debere preparare viam

Domini in ingressu, in progressu,

in egressu. Praecursor enim

futurus erat, praevendo per conceptum

& ortum in mundum praecursor

in progressu vita, baptisando in aqua,

& praedicando poenitentiam: Praecursor

in egressu ex hoc mundo, per carcerem

& mortem, ac postmodum per descensum

ad limbum.

Itaque propter hanc interrogationem &

legationem, non debet existimari

Joannes ambiguus aut infelix

mysteriorum Christi, ad Algasiam

quatione. Sibi quaerens discipulis

disceret.

Vis exemplis non ambigebat id

declarari? Elias mittit filios

Prophetarum per montes & ardua,

ut quaterent tribus diebus Eham.

Cur id facit? An non certo sciebat

eum in caelum sublatum curru igneo,

& non reverturum; quandoquidem

demisso pallio Elias ipse successor

inauguratus erat, haeres spiritus ejus

& regimini? Sed hoc quidem non

verat: volebat autem e cordibus

discipulorum Ehae hac diligenti

peruestigatione omnem dubitationem

eximere. Sic & Christus Dominus

dum ad Lazarum venit & mortuum

invenit, numquid quilibet inficium

se gerit, & verbis ac lachrymis

fororum instructus inquit: Vbi

posuisti eum? An hoc ipse forsitan

ignorat? Absit. Sed voluit ut qui

locum sepulchri indicabant, saltem

sic pararentur ad fidem; & viderent

jam fecundum & quadriduanum

resurgentem: illis ergo consultis,

non sibi.

Simili modo Ecclesia non ignorans,

sed certa de adventu Christi, ad

hanc tamen interrogationem &

legationem Joannis alludens, sic

loquitur in Dominica Adventus

Responsorio primo: Adspiciens a

longe, nec video Deum potentiam

venientem, & nubulam totam

terram regentem. Ita obviam &

dicit: Nuntia nobis, si tu es ipse

qui regnaturus es in populo Israel.

Quippe terrigena & filius hominum

simul in unum dicitur & pater. Ne

obviam ei, & dicit: Qui regis Israel,

interea, qui deducis velis everti

Iosaph, Nuntia nobis, si tu es ipse

qui regnaturus es in populo Israel.

Ceterum, in his verbis: Tu es qui

venturus es, &c. observandum est

ad proprietatem illius interrogationis

& legationis plenius explicandam,

hoc fuisse antiquitus nomen

Messiae, qui venturus est, sive:

Qui nunc reditus est; hac enim

periphrasi solet Scriptura eum

indicare. Unde Propheta Abacuc

ad eum ortum oculum mentis

propheteo lumine colluxit, cum

convertens, dicebat: Veniens

noster si moram fecerit, expecta

eum. Et Jacob longe antea: Non

auferetur scriptum de Juda donec

veniat, qui nuntiandus est. Moyses

quoque pro illius adventu

Dominum deprecans, ait: Obsecro,

mitte quoniam missurus es.

Unde apte legatio illis exprimitur

ver-

Messias
olim mit-
tendus
nunc mis-
sus dicitur.

verbis; Tu es qui venturus es? Quasi dicit: Tu ne es is de quo Propheta asserit, quod veniens veniet? Tu ne es ille, cuius missionem antiquitus promissam omnes gentes expectant, de quo Jacob moriens, dixit: Expectabo salutare tuum Domine? Tu ne ille qui est expectatus, & desideratum collum aeternorum?

At sicut olim nomen eius fuit; Qui venturus est, Qui mittendus est, sic modo eius nomen est, Missus; eius nomen est, Qui venit. Hinc pueri, Dei spiritu impulsus, ei acclamabant: Bene dicitur qui venit in nomine Domini: Qui non amat Dominum Iesum, sit anathema Maranatha. Quid est Maranatha? Hoc est, Dominus venit. Quasi dicit: Si olim ab antiquis ita amabatur, ita desiderabatur venturus, maledictus sit qui eum non amat postquam venit, & tantum amorem veniendo & se exhibendo nobis exhibuit. Cantemus igitur canticum novum & iucundum, exultemus benedicentes, gloriamque ad honorem afferentes ei; Quia venit, & vasum factu salutare suum. Jam dicamus illi: vere agnoscimus Domine, quod tu sis ille qui olim venturus dicebatur, qui mittendus, qui desideratus, & expectatus tot votis, & ardentissimis Sanctorum desideris. Jam venisti in plenitudine temporis, visibilis factus, qui antea invisibilis; factus ex muliere sine patre, qui eras genitus ex patre sine matre, factus in tempore, qui ante omnia eras temporis; perierat; factus in similitudinem carnis peccati, sine peccato Homo Deus, ut homo peccati reus detero peccato fieret Deus. Sed qui semel venisti ut Redemptor visibilis pertransiens, & beneficentis omnibus adhuc quotidie venis invisibiliter ut Sanctificator, & mentibus nostris illaboris, nec pertransisti nisi voluerimus, & ingrati fuerimus, sed permanens in nobis omni benedictione celesti nos adimplens, cecitatem nostram tergens, lepram fugans, nutantia vestigia refirmans, aures cordis aperiens, mortem eliminans, vitam donans, & abundanter quidem donans, spiritum adoptionis infundens, in quo clamamus, Abba Pater. Abba Pater. Sed tu ille es, qui ad Patres & ad Joannem descendisti in limbo, carcerem effregisti, & eduxisti vincitorem lacu, in quo non erat aqua in sanguine testamenti. Denique tu ille es, qui venturus es, de quo alter Joannes in sua Apoc. Gratia vobis, & pax ab eo qui est, qui erat, & qui venturus est. Tu es ille quem expectamus Judicem, Remuneratorem, Salvatorem in teitance a postolo tuo: Salvatorem expectamus Dominum nostrum Iesum Christum, qui reformabit corpus humilitatis nostre configuratum corpori claritatis sue. Fac igitur, ut sobrie, iuste, & pie vivamus in hoc saeculo, expectantes beatam spem & adventum tuum, adventum magni Dei, qui antea apparuisti in carne humilis & parvus Deus. Fac ut sumus de servis succinctis & paratis, cum lucernis expectantibus te Dominum nostrum, & sic diligamus adventum tuum, ut cum dixeris. Etiam venio cito; possimus cum Apo-

stolo tuo confidenter respondere: Veni Domine te-
su.

EADEM DOMINICA.

LECT. 5.

Euntes renuntiate Iohanni, cæci vident, claudi ambulans, &c.

Hæc legationi & interrogationi respondet Pars I. Deres-
Christus, non tam verbis, quam factis & o-
peribus, in ipsa enim hora coram eis multos cura-
vit a languoribus, & plagis, & spiritibus malis, &
cæcis multis donavit visum, & tunc dicit eis: Eun-
tes renuntiate Iohanni, cæci vident, claudi ambulans, &c. Nempe
hoc familiare fuit Christo factis potius responde-
re, quam verbis. Sic cum multis verbis a Judæis in-
terrogaretur, adducta muliere adultera, digito
scribebat, in terra: Quis sine peccato est, primus in-
terrogatus de solvendo Caesaris Centu, peti-
ti sibi ostendi numisma, quo exhibitio iterum eos
confundit. Imò & a matre interrogatus pro vino
deficiente in nuptijs, cum paucis verbis severè vi-
sus esset respondisse, respondit plenus facto ipso,
implere iubens hidrias aqua. Similiter hic resolu-
vit quaestionem miracula operando, opera mira
exhibendo, de quibus sibi dixerat: Opera quae ego
facio in nomine Patris mei, hæc testimonium perhibent
de me; quibus verbis insinuat se sufficienter ip-
sis factis respondisse quaestioni eorum importunae.
Quæ quæ animam nostram tollit? si tu es Christus, S. Amb.
sic nobis palam in operibus Iesus Iesus videtur, in ope-
ribus filij Pater cognitur. Vidit Iesum, quoniam Cana
Galilæa mysterium illud vidit, quod nemo posset, nisi
Dominus mundi, elementa mundi convertere. Vidit
Iesum, quando lego quia cæco linxit oculos luto, &
reddidit visum; ipsum enim recognovit, qui de luto fa-
cit hominem, & vivendi spiritum, & videndi lumen
infudit. Vidit Iesum, quando peccata condonavit; Nemo
potest peccata dimittere, nisi solus Deus.

Addamus & hic pro morali doctrina, quod si-
cut Christus se ostendit Messiam esse, & Iesum ex
operibus, ita debet & Christianus ex operibus se
Christianum ostendere. Quænam sunt opera
Christiani, nisi opera pietatis, beneficentiae, patienti-
æ, sobrietatis & castitatis, & alia bona opera, quæ
inducant in nobis participationem gratiæ & spi-
ritus Christi; Ostendit ergo ex operibus fidem tu-
am, O Christiane! Detegeris enim & deprehenditur
quando aliud agis, & aliud proferis; fidelis in nomi-
ne, aliud demonstrans in opere. Cur nomen habes
vite, & non illi exhibes opera mortis, opera pec-
cati? Cur nomen geris Christiani, & vitam agis in-
fidelis & ethnici? Quis opifex non ostendit ex ope-
ribus artem suam & professionem? Pictor ex pictu-
ris, futor ex calcæis, sartor ex caligis, aurifer ex
vasis fabrefactis & pretiosis agnoscitur. Tu vero
professio quamcumque, nisi professio pietatis, gra-

Rom 8.

Zach 9.

Apoc. 1.

Philipp. 3.

Apoc. 16.

Pars I. Deres-
Christi
S. Iohanni
facto.

S. Luc. 6.

Christus
ex operi-
bus ostendit
se esse
Messiam.

Iohann. 2.

Iohann. 4.

S. Amb.

proemio
introducitur.

Respondet
Christi-
anus
Christi.

Aug. in.]

Symbol.

Sigillo

grat

et, & spiritus Christi, Cur igitur immunditiam, ebrietatem, superbiam, inultitiam sceleris, Ex operibus tuis iudicaberis, & agnosceris, sicut agnitus est Christus ex operibus suis. De hac re vide quae plenius dixi in Horto Pastorum Lib. 2.

Quaestio. An Christi miracula sufficiunt ad probandum divinitatem, quandoquidem multi Sanctorum familia etiam miracula ediderint, tum in veteri, tum in novo testamento? Elias & Eliseus mortuos suscitaverunt, lepram curaverunt, & alia multa ediderunt, olim miracula. Item umbra sola Petri fanicantes conferebat, & sudaria ac femicinctia Apostolorum, ita ut videantur Apostoli maiora Christo edidisse miracula.

Ad 5. Respondeo 1. Miracula illa quae a Christo facta sunt, sufficiens ferebant testimonium de illo, quia haec tunc patravit coram Joannis discipulis, quae expressit Propheta de ipso praedixerant: *Ecco venit Dominus, et operetur in vobis, et signabit vos. Tunc aperientur oculi caecorum. Et aures surdorum patebunt, et saliet sicut cervus claudus, et aperit os eius lingua mutorum, etc. Spiritus Domini super me, et angelizavit me, pauperem miraculis suis misit me etc.* Ut ergo ostenderet Christus haec iam impleris, mox coram illis multos curat a languoribus, & plagis, multos caecis visum reddit, ut miraculorum magnitudine & multitudine venisse iam Deum illum Salvatorem ostendat. Haec enim erant signa missionis suae, sanctitatis & potentiae, dignitatis & auctoritatis, de quibus, *Et tunc Pater signavit, sive sigillavit, sigillis notavit, & in mundum misit.* Quasi dicat: Ne quis ambigat de ejus a Patre missione, habet patentes sigillatas sigillo regio Aeterni regis & patris. Ac primum sigillum, sive prima nota hujus sigilli est; *Caei vident, alterum sigillum, Mortui resurgunt, alterum, Claudii ambulavit etc.* Multiplex ergo sigillum tale non potest non fidem facere, quandoquidem spectatiter iam praedictum erat, quod talibus lateris & sigillis cum Pater praemuneret, ut miraculis sibi conciliaret auctoritatem, auctoritate mereretur fidem, fide attraheret multitudinem.

Ad 1. Respondeo 2. Etiam antiquos Prophetas miracula edidisse, sed nec tanta, nec tam multiplici generis, nec tali modo & potestate: ex modo igitur quo operabatur cum auctoritate & majestate, patebat ejus divinitas; quia potestate propria haec edebat miracula, alia aliena. Erat ipse Sol carnis nube tectus, sed miracula potestatis velut radii hujus Solis illum prodebat, & nubem illam penetrabant; ac illustrabant omnes qui nolebant se abscondere a calore & lumine ejus: *Si opera non fecissem in eis, quae nullus alius fecit, peccatum non haberent, inquit ipse. Atque ut ostenderet se docere & operari, non ut alii soliti sunt, Propheta, sed tanquam qui habeat potestatem, in suis miraculis quodam imperio utebatur.* Leproso dicit: *Volo mundare.* Mortuo loquitur: *Adolescens, tibi dico, surge.* Item, adolescentulae: *Thabita cumi.* Sic & Lazaro imperat: *S. Amb. Lazare, veni foras,* ut ostendat quomodo aliena

Joan. 6. *Rational. Evang.*

Christus propria alicuius virtute operati sunt. **Joan. 15.** **Matth. 8.** **Luc. 7.** **Joan. 11.** **S. Amb.**

virtute olim a viris sanctis miracula fiebant, dicit: *Si Tobias lumen recepit, hoc fuit Angelus, non hominis medicina. Si Elias mortuum suscitavit, ipse rogavit: Obsecro Domine, ut revertatur anima pueri in viscera ejus. Si Eliseus leprosum mundavit, valuit figura mysterii, non auctoritas praecipi.* Quod vero spectat ad Apostolos & Martyres, qui maiora videntur miracula (cum vel sola eorum umbra sanitates conferret, quod de Petro legitimus, de Christo non legitimus) apte respondet S. Augustinus. *Majora videntur fecisse Apostoli quam Dominus. Sed unde fit, ut plus valeant sacramenta, quam radix? Ad vocem Domini surrexerunt mortui; ad umbram transeunt Petri, si surrexerit mortuus, majus hoc videtur, quam illud. Sed Christus facere sine Petro poterat, Petrus nisi in Christo non poterat. Quod & petrus agnovit, & omnes agnoscere voluit, in sanitate reddita claudo ad portam speciosam templi, dum dicit: Viri Israelitae, quid admiramini, aut nos quid intuemini quasi nostra virtute aut potestate hunc ferimus ambulare? Deus Patrum nostrorum glorificavit filium suum Iesum etc.*

Neque solum Petrus, aut Apostoli, & fideles Christum subsecuentes, in virtute Christi miracula patravunt, sed & Prophetae ipsum praecedentes. Sic Moyses per virgam tantam portenta edidit, & per serpenteum reneum tot sanitates reddidit, virga illa symbolum erat crucis Christi, per quam tot erant prodigia edenda futuris saeculis. Sic & serpens symbolum erat Crucifixi, ex cuius virtute omnis sanitas promanabat. Et quidem virga Moysis in serpentea & colubrum versa est, quia crucem fugere debebant Judaei & impij, ac exhorrescere ut supplicium hominum malefactorum & serpentium: At qui eam postmodum apprehensuri erant per fidem, *Virgam Dei*, id est, virtutem & sapientiam rant agniti, qua dominari debebat Christus in medio inimicorum, variis per eam conversionibus & prodigijs, juxta Psal. *Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion: Dominare in medio inimicorum tuorum.*

Similiter dic de Elia & Eliseo. Hic virtute Pallii Eliae multa patravit mira, non tam quia Eliae pallium erat, quam quia virtutem veri Eliae & pallii ejus representabat, hoc est, virtutem Christi, & corporis per eum assumpti; quo contexit divinitatem suam. Unde Eliseus demisso celitus ad se pallio dum nihil dicens, sed pallio lolum tangens aquas Jordanis conatur eas dividere, ut sicco pede pertranseat, nihil efficit pallii virtus, vel per illud aquarum percussio, mox vero quando clamat: *Vbi est Deus Eliae, etiam hunc?* dum sic percussit aquas, subito dedit Jordanis transitum. Nempe Christus erat Deus Eliae, ejus virtute pallium operabatur. Hujus iterum simile licet attendere in resuscitatione pueri Sunamitidis, ubi nihil profecit famulus, vel baculus per Eliseum missus: idem necesse fuit, ut ipse veniens os suum ori pueri apponeret, manus manibus, pedes pedibus; sicque

Psal. 103. **Ad 3.** **Exod. 7.** **Psal. 109.**

4. Reg. 2. **4. Reg. 4.**

Rational. Evang. **K** **ipi.**

spiritus in praecordia est reversus. Quae omnia indicabant nec legem, nec Prophetas quicquam virtutis habere, nisi in virtute illius veri Elisei, qui se nostrae naturae debebat admetiri, & illam assumere. Hic est Christus, qui hodie nuntiari jubet Joanni. *Caeci vident, mortui resurgunt &c.* Quod quidem non solum intelligi potest de caecitate aut morte corporali, sed & de spirituali: quia Domino praedicante, qui caeci erant corde, & in tenebris ignorantiae, lumen receperunt veritatis: qui surdi, receperunt aures audiendi verbum Dei: qui claudi in via Domini, receperunt gressum rectae operationis: qui lepra peccati infecti, mundati sunt per gratiam: qui mortui peccato, ceperunt vivere Deo. Haec omnia praestare, etiam proprium munus erat Christi & Messiae. Sed de hac re sequenti Lectione dicemus fuitus.

Ex. 3. Miracula in Christi sunt testis mentis divinitus in eius.

Respondeo tertio, Christum haec miracula praestare ad hunc finem, ut suam probaret missionem & divinitatem: Deus autem nunquam permittit fieri miracula ad finem falsum. Hinc nunquam haereticis miracula ulla vera edere potuerunt, ad falsae suae doctrinae confirmationem. Quod si aliqua facta edere conati sunt, fraudem & impossitum detexit Deus, ne in errorem pii inducerentur; quod etiam faceret tempore Antichristi, qui ut se Christum mentatur, det prodigiis fallacia & mendacia similia illis quae factum Christum Prophetae praedixerunt, vel fecisse Evangelistae narrarunt; sed fallacia eius mox patecet, & in confusionem ejus redundabit, confirmatis in vera fide electis.

Exod. 7. Magi mira non fecerunt in V. T.

Sic Magi olim mira, sed non vera miracula, demonis potestate paraverunt; quod quidem ad eorum confusionem paruit. Nam mutabant quidem virgas in serpentes, sed virga Moysis virgas illorum devoravit. Mutabant aquam in sanguinem, sed sanguinem in priorem naturam reducere non poterant; producebant ranas, sed ranarum incommodum auferre non poterant, ut fecit Moyses, ideo augebant plagam. Ranas poterant producere, parvos cimices non poterant: ideo cogebantur impotentiam suam agnoscere, & dicere, *Dignus Deus est hic.*

Exod. 8.

Sic & Simon Magus dum in caelum ascendere nititur, se mentiens Christum & Filium Dei, a S. Petro orante, & fraudem magicam detegente, e sublimi aere praecipitatus est & collisus; *ita ut qui paulo ante volare tentaverat, subridens ambulat non possit. Et quos per nos assumptas, plantas amittat, ut loquitur S. Maximus hom. 5. de SS. Petro & Paulo.* Idem continget Antichristo, dum in monte Oliveti ascendere volet ad Patrem, ut se probet Christum: spiritus enim oris Domini interficietur, ut loquitur Apostolus.

Haereticis miracula adere non possunt.

Sic tempore Henerici Regis Wandalorum Cyrola Episcopus Arianus, cum quodam suae sectae convenerat pretio quinquaginta aureorum, ut se caecum simulans, ab ipso tanquam S. Episcopo, precibus obnixis coram multitudine peteret sanitate & lumen. Ille iussa complens, & in platea sedens, stante Cyrola cum aliis Episcopis Catholicis,

inclamabat. *Audi me, Beatissime Cyrola, Sancte Sacrosacerdos Dei, respice caecitatem meam, experiar à te, Turon. quod alii caeci meruerunt, quod leprosi experii sunt, quod mortui perseverant; adjuvo te per virtutem quam habes, ut desideratam lucem restituas.* Mox vero Episcopus ille haereticus elatus superbia; accedens imposuit manum super oculos ejus, & dixit: *Secundum fidem nostram, qua recte Deum credimus, aperiantur oculi tui.* Ar quia fideus caecus corpore, mente vero caecatus erat per cupiditatem pecuniae, injuriisque divinae virtuti & veritatis mox ut in tantum nefas erupit, gravissimo oculorum dolore & caecitate corporali à Deo percussus est, ita ut clamare cogereetur: *Pa mihi misera, quia seductus sum ab inimico legis divinae, & a mihi quia propter pecuniam, Deum irridere volui, ut hoc facinus perpetrarem.* Accipe aurum tuum, o inimice Dei, rade lumen meum, quod a te peridi: Postquam vero Christiani, me despiciat miserum, sed melius succurrat parienti. Tunc Episcopi Catholici ibi praesentes, misericordia moti, dixerunt ei: *Si credis, omnia sunt possibilia credenti.* Quibus ille: *Credo utique Deum Patrem Omnipotentem, credo Filium seipsum Christum aequalem Patri, credo Spiritum Sanctum Patri & Filio consubstantialem, & ceterum.* Quae haec, qua praefero, non credit, idem quod ego hodie patior, patitur. Tunc Eugenius S. Episcopus crucis signum ejus imprimens oculis, fuditul dolorem & reddidit sanitatem. Turonensis li. 2. Hist. Franc. 3. & ex illo Baron. tom. 6. a 484.

Hic Bolsecus in vita Calvini, & Surius an. 1543. &c.

Similiter Calvinus cum quodam Petro Brulaco, Calvianilla inopie, simulque cum uxore ejus convenerat, omne subditum inopie eis promittens, si maritus morte simulans permitteret se suarum lites convolvi, si & deinde uxore cum lacrymis accederet, obsecrans à servo Dei Calvino, in confirmatione fidei per eum reformatae, vinum suum vitae restitui. Iusta compleverunt vir & mulier, qua poterant dolosa subtilitate, secundum instructionem quam acceperant. Accedit igitur Calvinus multis velut exoratus precibus & lacrymis mulieris; & hominis apprehensa manu, in nomine Dei & Filii ejus Jesu Christi imperat, ut se erigeret, & Dei gratiam manifestam faceret. Bis & tertio eundem repetit sermone, voce etiam altius elevata. Quid accidit? Justo Dei judicio mendacium detestantis, verereperit mortuus, qui morbum simulat & mortem. Uxor agitat & commoveret, At friget, rigetque totus. Tum illa ululans serio edere coepit, & in Calvinum ut impossitorem, sicarium, virique sui interemptorem exclamare, remque omnibus ordine quo gesta erat, exponere. Calvinus vero cum confusione se subducens, in vulgus sparit, illam praemittere ob mariti obitum in delirium incidisse, ideoque excusandum; ac deinde cum ea conventu est, ut urbe Genevensi excederet. Unde se recepit Ostuni, ex quo loco prius Geneva advenerat. Haec refert Hieronymus Bolsecus Medicus Lugdun. in vita Calvini c. 13. & Surius in Chron. an. 1544. & alii. Ex his factis manifestum est, qualia miracula no-

Haereticorum mi-
racula.

ari Haereticis valeant edere, nempe adversa planè
his quæ Christum in signum missionis suæ à Patre
patrassè in hoc Evangelio legimus. Ab illis enim vi-
dentes excæcatur, audientibus aures obstruuntur,
mundati lepra insuntur, recta incedentes claudi
efficiuntur, viventes morti traduntur: Quod qui-
dam corporaliter quandoque factum erga aliquos
jam ostendimus; sed spiritualiter semper fieri in a-
nimis eorum, quos erroribus suis seducunt, perno-
tum est. Cum enim eos inescant prædicatione li-
bertatis, Monachis & Monialibus conjugia & vo-
luptatem carnis licitam asserentes, austeritatem, o-
bedientiam, cuncta paupertatem distudantes, fidè
solum sine operibus sine poenitentia ad salutem
sufficere affirmantes; quid aliud agunt, quam oculis
tenebras offunderè, iuro aures cordis obturare,
foeculentam doctrinæ lepra plebem aspergere, rectos
gressus impedire, & ad mortem ducere, ad vitam
æternam creatos? O novi Prophetæ novi Apo-
stoli, novæ Columna Templi, novi Reformatores
Ecclesiæ, hæc sunt signa missionis vestrae, signa
Patris vestri Satanae, litteræ patentes auctoritatis
vobis commisso ad reformationem fidè & Eccle-
siæ, prædicationi libertatis, permisso omnis carnalis
voluptatis. Inter Venerem & Bacchum, inter bra-
chia Monialis impurae mulieris suæ illuminatus est
primus Prophetæ vestri Lutherus, ibi didicit novâ
viam cuncti ad cælum quâ vos calcatis, hæc via (sic
cur Epicurus ad voluptatis populare nomen) sibi
non paucos discipulos attraxit. Aut forte, Calvini
vestri, novi pastoris & Reformatoris, litteræ & si-
gilla ejus missionem probantia, sunt signata illa
quibus Novioduni ob Sodomiticam & præpostè-
ram libidinem in humeris notatus fuit ferro can-
dente, quo sigillo & caractere insignitus, è Gallia
Genèvam profugit, postmodum novum Evange-
lium annunciaturus.

Th. Bos.
l. 7 de
sig. E. clef.
ex Bos.
seco alii.
Pauperi-
bus potius
quam di-
vitiis
evangelii
zantem.
Isaia 61.

Sed ad alteram partem responsionis Christi per-
go. Cum enim dixisset Christus: *Cæci vident, claudi
ambulant, leprosi mundantur, mortui resurgunt*, in-
super addit: *Pauperes evangelizantur*. Et beatus est
qui non fuerit scandalizatus in me. Hoc scilicet u-
trumque erat prædictum per Isaiam de eo. Nam
ubi nostra lectio habet: *Ad annuncian- dum man-
ue- cu misit me*; Legunt Interpretes LXX. *Ad evange-
lizandum pauperibus misit me*. Item dicitur futurus
Christus non credentibus *Petra scandalizabit & lapis of-
fensionis*. Quid verò est pauperes evangelizari, nisi
illos lætissimum Evangelii nuncium audire, recipere,
& viva fide credere? At cur id de pauperibus
specialiter dicitur? Quia nimirum his primò annun-
ciat Christus regnum cælorum, pauperes elegit, ut
mundi vanitatem everteret, quibus cum evangeli-
zasset, ipsi quoque aliis Evangelii lucem commu-
nicarent. Non multos nobiles, non multos potentes, sed
infirmos mundi elegit, ut confundat fortia, convertit
oratores per piscatores, non piscatores per orato-
res. Ideo etiam in Nativitate Christi Angeli gau-
dium illud ante omnes pauperibus Pastoribus e-

Isaia 8.

1. Cor. 1.

angelizant, non Augusto, non Herodi, non Cyri-
no Præsidi. Quapropter hæc est differentia cælestis
& mundani regni. In mundano regno si quæ nova
contingunt, prius Regibus & Proceribus, Nobili-
busque nunciatur, ac per illos in plebis aures de-
rivantur. Sed cælestis regni bona nuncia & dona
prius pauperes participant, ac deinde divites, no-
biles, potentes per eos illorum fiunt participes. In
figura hujus rei Jonas Propheta tyrum gens Sal-
vatoris in Ninivem missus, primo concionari coe-
pit pauperibus & plebi, ac deinde. *Pervenit verbum
ad Regem*. Sic & per quatuor leprosus nunciaturus
est, castra Assyriorum plena esse divitiis, Unde di-
cuntur hi: *Hæc dies boni memini est, nuncio meus in aula
Regis*. Nec mirum videri debet, si primò pauperi-
bus potius quam divitibus sacrum Evangelium
nunciari vult Deus. De hac re vide quæ fuse tracta-
vi in Virga Aaonis, Tract. 4. Lect. 3. Hi enim me-
lius dispositi sunt ut illuminentur & convertantur,
Divitiis enim & nobilitate superbia est annexa; Tu-
mor autem mentis obstaculum est veritatis Divi-
tium etiam corda plena sunt sollicitudine sæculi,
quæ suffocat verbum Dei. Denique divites quia
pleni sunt donis & solatiis sæculi, parvipendunt
dona & consolationes cæli harum in expertes.

Divites
ad Ver-
bum Dei
suscepian-
dum in-
dispositi.

Propterea etiam Christus addidit: *Beatus qui non
fuerit scandalizatus in me* nam divites offendunt
quodammodo ejus paupertate nec illam vol-
lunt amplecti, nobiles ejus humilitate, molles &
torpidi ejus austeritate, luxuriosi & carnales ejus
jejunii, poenitentia se sobrietate; denique Judæi &
Gentiles scandalizantur ejus cruce & morte. *Pre-
dicavit enim Jesum crucifixum, Isaias quidam scanda-
lizatum Genesibus autem stultitiam*. Nempe quia Chri-
stus non exhibebat regiam majestatem & poten-
tiam ut expectabant Judæi, sed humilitatè & pau-
peratè, ideo eum noluit agnosceret: ejus humili-
tatio & passio lapis est in quem impingunt, petra
scandali quæ leduntur. Lapis qui humi jacet, solet
ledere, si impingas; lapis verò qui in sublimi est,
non solet pedem ledere. Si in sublimi dignitate &
pompa venisset Christus, non offenderentur Ju-
dæi, non impingerent, at quia velut humi jacens re-
peritur, dum humilitatè nimiam exhibuit in nativi-
tate, in vita, in morte, multi offenderent ad hunc
lapidem abierunt retrorsum, & ceciderunt; dū non
crediderunt lapidem illum debere erigi in caput
anguli, ad utrumque partem conjungendum ex
Judæis & Gentilibus, ex hominibus & Angelis. Hæc
est ergo ratio, cur Christus dicat: *Beatus qui non
fuerit scandalizatus in me*; tum propter discipulos
Joannis, qui nolabant tunc credere Messiam, sed
quodam emulatione in eum ferebantur; tum pro-
pter alios Judæos, qui licet ex operibus miraculosis
Prophetarum oraculo prædictis debebant eum ag-
noscere, scandalū tamen erat passum in ejus mor-
te, nolentes ut Deum agnosceret Jesum Crucifixum.

1. Cor. 1.
Scanda-
lum lu-
daorum
in Chri-
sto unde

Num. 21.

Et tamè mirū est, cur scandalizata fuerit in Cru-
cifixio Israelitica gens, quæ cum percuteretur à peni-

pentibus ignis in deserto, habuerat pro signo san-
nitatis serpentem æneum; & nemo tunc scandali-
zatur, cum iubetur illum apicere pro sanitate. Nil-
quid mundana sapientia etiam tunc poterat cogi-
tare, quale est remedium istud, à venenata bestia li-
gno fixa sperare salutem: Neipso tamen hoc dixit,
nemo in hoc signo scandalizatus est. At quando
Filius Dei, Filius hominis, pro illis fieri dignatus
est, proponitur illis in ligno exaltatus, ut in illum a-
spicientes salutem obtineant, iam eis scandalum inge-
neratur. Non horrent serpentem colere pro sani-
tate corporum, horrent Jesum Crucifixum colere
pro salute animarum. *O impietatem Iudeorum quo-
nam serpentem adorant, Christum averfantur! O te-
mulentiam ipsorum quam propter serpentem cru-
cem colunt! O Christum Crucifixum non adorant!*

*S. Ephr.
de penit.*

Sed non solum Iudeis, verum etiam futuris hæ-
reticis futurus erat Christus lapis offensivus & pe-
tra scandali; dum quidam ex eis in ejus divinitate
impingunt, ut Ariani; alii in ejus humanitatem &
carnis veritatem, ut Manichæi; alii in Sacramento
rui ejus veritatem, ut Lutherani & Calvinistæ. Pro-
pter hoc igitur etiam illud dictum est: *Beatus qui
non fuerit scandalizatus in me.* Item & illud, à Si-
mone propheta, propter illos pronuntiatum
est: *Fris in vinum mulierum & in signum cui con-
tradicitur.* Beatus ergo qui in eum non impingit,
vel per infidelitatem, vel per hæresim, aut vacillan-
tem fidem; sed firmet eum colit, illi credit

Luc. 2.

*Pars II
De laude
S. Joanni
à Christo
data.*

Liqui ob legationem à Joanne factam in su-
spicionem venire poterant alicuius in ipso in-
confiantie, quasi vacillaret in testimonio antea
Christo exhibitio: est enim popularis turba procli-
vis ad suspensionem & iudicium temerarium. Ideo
suscepit Christus Joannem patrem suum, & per am-
plius illius des omne inimicam pravam suspicio-
nem, hac ratione etiam nos iustitens, cum vel iudicium
temerarium, vel detractio, aut sinistra opinio
oriri potest in præiudicium proximi, nos teneri ejus
famam, quoad possumus, fieri. Sed eheu, quam
sæpe accidit, ut sicut diabolus ludit in ore detrac-
toris facta aliena sinistra interpretantis, sic etiam
ludit in aure audientis, cum aviditate audiendo al-
terum ad detrahendum allicientis? In hoc quoque
instructio à Christo datur nobis, cum laudat Joan-
nem post discipulum discipulorum, non coram illo,
nec coram illis. Noluit enim agere sicut quidam
blanditores, qui in facie laudant hominem, aut coram
domesticis & amicis qui cuncta referent. In-
spiciens gaudet laudari in facie, sapiens cum laudatur
in facie, flagellatur in corde. Procul igitur adulator
res à nobis, procul & hominum laudes, quæ ut plu-
rimum sunt fallaces. Solus ille fœlix, qui à Domino
laudari meruerit & commendari. *Non prohibeo glo-
riam appeti, sed illa volo ambiatur quæ vera est, quæ
2. ho. 2. in ex Deo est, cuius laus non ex hominibus, sed ex Deo
Ep. ad Tit. est. Vnum intencimus, ad id nostra solam dirigatur
intencio quo scilicet pacto Dei mereamur ore laudari
si hoc intencio in pietatis, humana semper omnia ni-
hil estimabimus.*

*S. Chry-
2. ho. 2. in
Ep. ad Tit.*

Quid nempe juvat ab hominibus laudari, si à
Deo contemnimur? Quam multi laudantur in ter-
ris, quorum animæ æternum cruciantur in flammis?
Sed quid etiam obest, si ab hominibus contemna-
mur & viruperemur, à Deo vero laudemur? Job in
stercoris domicilio, cum regestate & morbo confli-
ctans, à servis derisus, ab amicis improbat, uxori
& omnibus horrore factus, in hoc valuit fœlicita-
tem ponere omnia mala superantem, quod à Do-
mino collaudetur. Spectaculum utique factus est
Deo & Angelis. Satanæ & hominibus: *Numquid
considerasti servitium meum Job, quod non sit ei similis,
simplex est & rectus; timens Deum & recedens à malo,
& ad hoc retinens innocentiam?* Sic loquitur Domi-
nus ad Satan. Hunc quoque postmodum commen-
dat coram amicis. Sic quid obfunt vincula & carceres
Joanni? quid profluit purpura & adulterationes
Herodii? quandoquidem Joannes in vinculis à Do-
mino probatur, Herodes in deliciis ab eodem re-
probatur?

*La us-
minum
eransio-
ria. Dei
aerna.*

Job. 2.

Sed & propter hoc fœlices dicimus eos, quos
Christus laudavit, quia cum hominum laus sit tra-
nsitoria, & mutatio obnoxia, laus illa quam erga
aliquos de promptu legitur, æternitati fuit con-
secrata, in æternitate permanens. Fuit enim illa æ-
ternæ prædestinationis & beatitudinis symbolum
quoddam, & initium. Sic laudans Petrus, ait: *Be-
atus et Simon Bar-yona, quis erat & jagu non re-
velavit tibi sed Pater meus qui in celo est.* Beatus
utique iam erat Petrus fide & spere, postmodum
beatus futurus & specie. Sic laudat Centurio: *Multi
non vident tantam fidem in Israël;* & ut ostendat
laudem hanc ad æternitatem ducere, addit: *Multi
venti ab Orientis & Occidentis & recubant cum
Deo Abraham, sicut autem regni cœlestium foras. Ubi
Centurioni æternæ electionis suæ signum dedit.*

Math. 16.

Math. 8.

Joan. 1.

Sic laudat Nathanael: *Ecce verus Israëlita, in
quo dolus non est.* Promittitque ei visionem Ange-
lorum descendentium & ascendentium super Filium
hominis. Quam visionem & in hac vita vidit ere-
dendus est, magis autem in æternâ, quando perfe-
ctè Israëlita futurus erat, hoc est, *videns Deum, vi-
dens Filium Dei & Filium hominis, quem adorant
Angeli, ad ejus nutum ascendunt & descendunt ad
ministerium peragendum sibi à Filio hominis in
salutem filiorum hominum designatum.* Sic & in
facis Historis legitur Christum laudasse S. Tho-
mam coram Crucifixi imagine orantem, & dixisse:
*Bene scripsisti de me, Thoma, quam ergo mercedem
accipies? Cui ille? Non aliam, Domine, nisi te. Quæ
quidem laus non erat transitoria, sed signum erat
appropinquantis coronæ.*

Interim quocumque laudaverit Christus, æ-
minem invenimus tot ab ipso encomis sublima-
tum ac Joannem. de quo plenè sermonem ad tur-
bas facit. Quod Christus Patrem suum etiã & Chry-
sostomus, hac in vita commendans, non patitur se vni in lau-
dum retributione: *Joannes, inquit, testificatus erat
de Christo: Ecce Agnus Dei, sed amplius recepit à
Christo.*

Hom. 27.

Christo quam praesitit, Iohannes Christo humanam contulit laudem. Christus Iohanni divinam contulit gloriam. Nam ille ipsum Agnum ostendit, ille autem ipsum Angelum predicavit. Iste minus laudavit in Christo, quam quod erat, quia non solum peccata abstulit, sed etiam vitam aeternam mundo donavit. Ille autem ipsum supra quam videbatur, erexit: ut qui homo erat, Angelus diceretur. Quod si in particulari laudes Iohannis a Christo expressas consideremus, invenimus eum a quatuor potissimum commendatum.

S. Iohannes a quatuor laudatur.

1. Primò à constantia, dum asseritur non esse arundo à vento agitata, hoc est, non esse inconstans & fragilis, medulla veritatis & sanctitatis vacuus; sed radicatus & fortis, qui audeat intrepidè Regi se opponere, peccantes arguere, tum Pharisæos, tum alios cum omni fortitudine & veritate, & gemina viperarum eos appellare. Est ergo arundo calamus vacuus, nullam habens virtutem, & ideo flante vento huc illuc impellitur. Si homo carnalis, in qua nulla est fidei medulla, nec virtus veritatis, qualiscumque tentatio subierit, inflectitur. Talis negatur esse Iohannes.

2. Secundo, ab asperitate vitæ, dum asseritur non esse de illis, qui mollibus vestiuntur, & terrenis Regibus servant, & ut in delicijs agant, eorum gratia aucupantur: sed esse militem & alicuius Regis æterni, & Praefectorem Regis Crucifixi, qui pro illo aspera pati non detrectat, tam in veste, quam in victu & modo vitæ, fastidians præsentis læculi omnem molliem & delectationem.

De luxu vestium vide hoc Stapleton

3. Tertio, à dono Prophetiæ, dii asseritur esse Prophetæ & plus quam Prophetæ. Quia, ut dicit Greg. in Evan. Prophetæ ministerium est ventura prædicere, non etiam demonstrare. Iohannes ergo plus quam Prophetæ est, qui eorum præcurrendo prophetaverat, etiam ostendendo demonstravit. Quia ad Prophetam privilegium etiam Baptista accessit præmissum, ut Dominum suum baptizaret.

S. Hier.

4. Quarto, ab officio & puritate, dum asseritur esse Angelus ante faciem Domini. Fuit enim Angelus, non substantia, sed munere, non natura, sed puritate vitæ. Et cum omnes alij Prophetæ transmissi sint ante faciem Christi, ipse sic missus est ante faciem eius, ut penè cum ipso veniret, illi utiq; proximus fuit quasi Angelus & specialis Nuncius eius, quasi à latere Legatus. Sed de laudibus Iohannis hæc satis hic; plura in eius Festo specialiter sunt pertractanda.

Pars III. De arundine, vento agitata.

Concludamus, & pro morali doctrina ad arundines vento agitata sermonem convertamus. O quanto sunt numero in omni statu & coaditione! Arundines non nascuntur nisi in locis humentibus & udolis iuxta flumina: At arundines, de quibus agimus, inveniuntur omnin loco, in aulis Principum, in tribunalibus Judicum, in foro civium, in domibus privatorum, in compitis platearum, in Ecclesijs Christianorum, in Claustris Religionum. Vis particularius exprimantur.

Primò, percurrere aulas & palatia quotibireperies, qui in omnem se ventum vertunt, sperantes pertingere ad honorum fastigia? Utrique aula mobilior aurâ, in qua multi adulatores, qui ut placeant hominibus, quocumque illis placuerit, se meliant; sibi libido, ambitio, invidia; tanquam venti perflant, & multos huc illuc agitant; ibi speciosi multi exterius, sed intus inanes, speciosa verba dant & florida, sed veritatis inania, deceptionis plena. An non hi arundines sunt vacuæ & vento expositæ?

Secundo inspicere tribunalia Judicum, quot ibireperies, qui flestantur huc illuc muneribus divitum, & favore potentum, ut invertant vel pervertant iustitiam? O quot Judices, Advocati, Procuratores, Tabelliones, I estes, instar arundinum vento cupiditatis agitati, linguam, animum, calamus, in veritatis injuriam aliosum flestant, quam oporteat! O arundines infelices, iustitia & veritatis inanes, flammis æternis in escam danda!

Tertio, percurrere urbes plenas civium, compita platearum, fora & officinas mercatorum, vide quomodo lucrum & avaritia eos à Deo deflectit, dum in fraudes & mendacia flecitur, quomodo cupiditas illos huc illuc versat, quomodo eos adversa depriunt, prospera extollunt; quomodo ventus vanitatis fustul, deorsum, dextrorsum, sinistrorsum, cum inconstantia & levitate eos rapit. Certè hæc considerans rectè dixeris, te non aliud in oppidis magnis cernere, quam Babylonem quandam in cuius multiplicibus fluminibus & ripis innumere exercebant arundines steriles; hoc est, innumere infructuosæ animæ omni vento raptæ; homines mundani & terreni, non habentes animum stabilem in æternis, sed in incerto & elubri ceterum temporalium omnem radicem, omnem speciem figentes. Quid verò hæc inanes arundines sine fructu boni operis expectare possunt, nisi ignem urentem, & post ventum vanitatis quo extollebantur, ventum & turbinem iræ Dei quo eradicentur.

Quarto, ingredi domos privatorum, quot vitia & passionis turbulenta ibi reperies inordinatios eos agitates? Invenies superbos, qui auram captant humanam, quos & adulatio mox extollit, vituperatio mox deprimat & frangit. Invenies invidios, quos odium & emulatio miris cogitationibus huc illuc exagitat. Invenies impatientes & iracundos, qui vel minimo verbo offensi, vel minima occasione exacerbati, in iuramenta prorumpunt, diuis se devovent, passionis uaz turbine in acerba querque flestantur. Denique invenies luxuriosos, qui instar arundinum hærent in loco paludoso, in luto luxuria, concupiscentiæ improbatæ vento in varias ignominias & turbidines agrati. Atque hos omnes Peccati in pœnam peccati, quia arundines sunt, percussit pœna a homines agitatione conscientiar, ita ut de illis vegetatio eorum sit, quod de Ieroboam dicitur. Percussit Deo scientiam Ieroboam, sicut movit Ioset arundo in aqua. 3. Reg. 4. Percussit eos sicut Cain, qui invidia, ira, impa-

K 3

tientia, velut arundo, agitata in fratrem, postmodum trepidatione interiori & exteriori mirè exagitatur profugus & vagus.

5. Quinto, in templis Christianorum, instar arundinum funtilli, quos levitentatio flehit & immutat, qui ad pedes sacerdotum multa propofita faciunt emendationis: sed quod hodie refolvunt cras diffolvunt; levi aura emoti, a bono propofito reflitunt, & in priora peccata reincidunt, non attendentes monitum Sapientis: *Nōne vanities omne quantum. Et non eis in manus viam, nō firmus in veritate sensus tuus.* Reperitur hic alij instar arundinum, quia hypocriti sunt infecti; exterius parent intus sine medulla sunt veræ pietatis, à vanitate vento non immunes. O arundines inanes & instabiles! Similes etiam reperies in Claustris Religionum, qui animo vacillant inconstantes, respirant ad alia quæ reliquerunt, sæculi auram captant; & ad illam vertuntur, arundines planè leves sunt, quia nulla firma radice in Deo, vel Religione assumpti intant.

6. Postremo, illi maxime inter arundines vento agitatae connumerandi sunt, qui nullam firmitatem habent in fide; sed ad prosperitatis vel ad veritatis ventum fidem mutant, lucrum quærentes, vel persecutionem timentes. O quam multi in rebus turbatis Germaniæ, Belgij, Angliæ, tamquam arundines instabiles facti sunt in fide, de quibus illud Prophetæ verum est: *Neque plantatus, neque satus, neque radicatus in terra truncus eorum, Repens sicut viscus, & turko quasi stipulam auferet eas.*

E ADEM DOMINICA.

LECT. 6. Cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, leprosi mundantur. Et. Matth. II.

Exordium. **D**um Christus in hunc mundum venit, multos quocumque surdos, nec eis defuit, multos leprolos & mundavit, multos claudos & paralyticos, quibus gressum rectum fecit. Denique & mortuos palam suscitavit, ut ostenderet verum esse quod de se ipse pronunciauit. *Ego sum resurrectio & vita.* Omnes ferè isti, vel aliorum precibus sanitatem fuit consecuti, ut patet Historiam Evangelicam percurrerent. Adhuc modo magnus est numerus cæcorum, surdorum, claudorum, leprolorum, & mortuorum, non secundum corpus, sed secundum animam. Et ad hos sanandos semper adest Christus, verum quia ipsi, nec vitam, nec sanitatem requirunt illius manent expertes. Scilicet hic Medicus inter nos agens in finem usque sæculi, vult humiliter auxilium suum implorari; nec ullis salutem impertit, qui morbum suum amant, vel qui ut iuventur, negligunt, ideo tantus est numerus languentium, quia magnus est numerus salutem suam negligentium, imo nec morbum agnoscunt. Veni tecum, & ostendam tibi infirmitates, &

miseriam hominum plagam, & invenies hoc sæculum non esse nisi grande Hospitale, & Xenodochium varia habens habitacula ægorum. Est cæcorum, tale 2. Surdorum, 3. Claudorum & paralyticorum. 4. Leprosorum 5. Mortuorum. *Mundus est hospis, tale Propositio 1. Habitaculum est cæcorum.*

Visitemus igitur & inspiciamus primum habitaculum in quo sunt cæci, & videbimus magnum esse eorum numerum. Sed quinam sunt illi? Nonne qui oculos habent & non vident? Pars magna forenterram fodientes, cœcilitium plantæ, ignari, & circa illa velut oculis capti. Noctus quoque & vespertilionibus cæcis ab similes non sunt, quia lucem fugiunt; eorumque oculi magis tenebris quam lumini allueverunt. Et quale eis gaudium esse potest, si non possunt videre lumen cœli? Certe nec gaudia cœlestia vident, nec judicia Dei, nec novissima considerant, nec æternam infelicitatem; nec animæ suæ miserabilem statum agnoscunt: ideo merito cæci dicuntur, palpantesque in tenebris offendent, impingunt, ruunt, & tandem in æternam præcipitium corruunt. An paucitales reperimus? Imo vero plurimi in omni statu & conditione hominum. O cupiditas avara, quam multos ita excæcas, ut lucrum aspicientes & numerum, vix unquam cœlum inspiciant, sed illud pro vilis lucro perdat! O luxurie luti, quam multos oculos obducis, quasi sterces hirundinis, ut lumen cœli non videant! O juvenis cæca, quo modo stercore libidinis clausus habens oculos, in abyssum risi! O invidi, nonne & vos invidia venenum cæcos reddit! *Quis dicit fratrem suum, in se abstrus est;* inquit S. Joannes. O anima vanitati deditæ, pulvis humanus vel noxius humor sæculi quantam vobis offundit caliginem! Profecto si plene cæci non estis, caligant vobis oculi sicut Heli qui difficillime poterat inspicere lucernam Dei ardentem, itaque non est exiguus cæcorum numerus etiam inter Christianos; nam de infidelibus & hæreticis nimis auctum est quod lucis sine flores, & cæci tenebriones. Et multi non ab similes sunt civibus Sodome, qui ab Angelis cæcitate percussis non poterant ostium reperire, quia pauci ad lucem redeunt ut inveniant ostium paenitentiae. Non ab similes etiam multi Evangelicæ divitiæ, cui sic ocelli erant oculi, ut Lazarum ad januam suam quondam jacentem non videret. Aperuit postmodum oculos, & vidit cum in sinu Abrahæ ex loco tormentorum; sed sero nimis ei oculi sunt aperti, sicut & illi qui post hanc vitam sine fine gementes inclinant: *Ergo erravimus à via veritatis, & Sapa: lumen iustitia non lxxx nobis, & sol intelligentia non est artus nobis. Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulavimus vias assecles, viam autem Domini ignoravimus.*

Itaque aliqui sunt à nativitate cæci, quia nunquam fecerunt benefacere. Alij olim quidem videntes fuerunt, & pietatis exercitiis additi, sed postmodum propria cupiditate & passione excæ-

Heb. 6.

cati abiecerunt lucem, quam omnino difficile est eis recuperare. Impossibile est eis qui semel illuminati sunt, gustaverunt etiam donum celestis, & partem spiritus facti sunt Spiritu Sancti, gustaverunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutes, sacra venturi, rursum revertari ad penitentiam. Ubi cum dicit hoc esse impossibile, vult significare hoc esse valde difficile, ut scilicet specialiter a Deo illuminati, & divina gratia, lucidis donis singulari Dei favore visitati, illa dona abiciant, & lucem contemnant, eam posse recuperare valeant. Apud Deum tamen nihil est impossibile, nec apud supremum Medicum. Qui cumque igitur cæci estis, & quicumque cæcitate percussi, audite bonum nuncium quod insinuamus vobis visitantes vos. Quod illud nuncium? Ecce adest Medicus, in litteris suis authenticum hoc gerens testimonium ob varias cæcorum curationes: Cæci vident: Nihil dubitatis, sed solum illius opem humiliter exoptate, ut tollat omnem humorem noxium, pulverem lutum, sciam viliam vobis impediens, & obsecrantes; mox que ejus scientiam & benignitatem experiemini. Collyrio enim preciosissimo novit inungere oculos, & omnem cæcitatem efficacissime abtergere. Sed multi sunt, qui cæci cum sint, videntes se existimant, & sic non possunt sanari; sic aperti quidem oculi sunt, cæci tamen ad ignem & mortem vadunt, quia medicum fastidiunt, nec morbum agnoscunt. O cæcitatem deplorandam! O quam feliciter dicerent cum Augustino, oculis tandem illuminatis miserabilem vitam statim agnoscentes *Ps. va tenebrae meae: quibus jaci: Ps. va cæcitate illi in qua videre non poteram lumen caeli: Va, va ignorantia mea: quando non cognoscebam is Domine!*

Sol. c. 33

tenere me: quibus jaci: Ps. va cæcitate illi in qua videre non poteram lumen caeli: Va, va ignorantia mea: quando non cognoscebam is Domine!

2. Habitaculum.

Pergrate mecum, visitemus secundum habitaculum nostri Xenodochii, habitaculum scilicet surdorum, & inspiciamus eorum numerum. Sed vis nocte quinam sint illi? Audi Prophetam: *Quis surdos nisi, et vos meos ad quem responsum vos meos?* Multi porro sunt nuncii, quos mittit ad servos suos; qui non audiantur a surdis. Nuncii sunt, quicumque verba divina populis annuntiant, beneficia proponentes, minas intendant. Sed quam frequenter surdis canunt? Nuncii sunt Angeli nobis ad custodiam destinati, ad meliora quotidie nos instigantes, sed consilia eorum inaniter transeunt. Nuncii sunt omnes bonæ inspirationes divinitus immisæ, sed contemnantur. Eheu quam miseranda surditas! Ad voces Dei & nunciorum ejus homines obfurdescunt, ad voces autem carnis, mundi, satanae, apertas habent aures, clarè eas audiunt & obaudiunt. Sed unde eis talis surditas? Ex terra quodam provenit humore. In terra enim sunt, terramque amant, terram colunt, de terra loquuntur; sicque humor terre facit eos ad celestia surdos facit. Provenit etiam ex nimio tumultu intus in anima eorum resonante. Sicut enim Fabri & operarii terram frequenter obfurdescunt, sicut ex nimio

Surditas ex diversis proventibus.

strepitu, quia corrumpit organum & sensum, sic & nonnulli ex secularium negotiorum continuo strepitu surditatem contrahunt, per quam divinis vocibus impediuntur intendere. Denique, sunt & aliqui voluntarie sibi surditatem inducentes, de quibus Plaltes: *Eror illi secundum similitudinem serpenti, sicut aspidis surda & obturata aures suas, ut non audiat vocem ventris incantantis sapienter.* Dicitur aspis, ne audiat vocem incantatoris educere cum volentis, & tenebrosa sua caverna, unam aurem terra figere, & alteram caudâ suâ obferre: sic & quidam ne celestem vocem audiant, è peccati specu eos educere volentem, unam aurem terrenis curis obturare solent, alteram venenatâ suâ concupiscentiâ quasi caudâ serpentiâ. *Auduit verbum, sed non sapienter, sed luxuriosus, & post tergum suum projecit illud;* voluntarie scilicet ad feriam monitionem obfurdescit, contemnit conculcat, & ne ad cor ingreditur, aurem cupiditate libidinosâ obturat: non vult suscipere *insitum verbum, quod potest salvare animam.* Nota est Udonis historia, cui tribus cœtinuo noctibus in impudicitia forditibus sese voluiti vox divina insonuit: *Ecce finem hodo quia sua lapsa vda.* Sed concupiscentiæ caudâ aurem cordis obturatam habens, nuncium hoc divinum post tergum suum projecit & contempsit; idoque ad divinum tribunal mox raptus est, orbitoti & omnibus ad vocem divinam se surdos exhibentibus terribile præbens exemplum celestis vindictæ. *Væ, vae surditati.*

1.

2.

Magnus interim est Surdorum numerus, magnus planè. Ideo in clamat Dominus per Prophetam: *Terra terra, terra audi: verbum Domini.* Ideo & in Evangelio sapiens cū clamore ipse reperit: *Quasi habet aures audiendi audit.* O quam frequenter aliis quibus inculcatur, oportet odium deponere, oportet luxuriæ occasiones deserere, oportet alicina resistere, oportet obsecrationibus & commellationibus nuncii remittere. At non habent aures audiendi. O quoties interius Deus in clamat, vae tibi, Titius inferni quid continuo in peccatis hæres? Quid volutaris in cœno, cum sis de cœlo? An non creatus es ut cœlum possideas? An non divina imaginis es insignitus, divina etiam capax gloriæ? Cur imaginem illam conspurcas? Cur ad inferni nunquam intermorturas penas citato curris gressu? Verum omnis hæc vox aut inspiratio sine fructu transit; quasi surdo diceret: *Audi me.* In talibus complectur illud: *Audite audientes, & nolite intelligere, videte & non videtis, & nolite cognoscere.* Non ignorant mandata Dei, ejusque voluntatem, sed in mediâ luce cæci manent, & inter tot Dei voces surdi. *Væ cæcitate, vae surditati. Qui videt multa, nonno cæcitas? Isaiâ 42. qui aperit habet aures, nonno audies? Audite ergo surdi, felix nuncium, quod hodie habitationem vestram visitantes vobis insinuamus: En Medicus adest prope, qui novit omnem surditatem tollere, habetque in litteris regis ob multorum curationem testimonium authenticè scriptum grandi chara-*

3.

Psal. 57.

Eccl. 21.

1ac. 1.

Hier. 22.

Magnus numerus.

Isaiâ 6.

Isaiâ 42.

charactere: **SURDI AUDIUNT. Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra.** Tantum exoptat à vobis cum saliva sapientie in illas immittet, & remedium afferens, auditui vestro dabit letitiam & gaudium. Tunc poteris ei dicere illud: *Domine aperuit mihi aurium, ego autem non contradixi.* Ne dubitatis de ejus scientia aut voluptate, quia scriptum est de illo: *Audienti in illa die surdi verba libri, & de tenebris & caligine oculi caecorum videbunt.* Quasi dicat Propheta: In adventu illius surdis omnibus bonum nuncium nunciatur, quia illo melam afferente, audient surdi verba libro vite inscripta, audient verbum æternum, internum, externum; quod potest salvere animas eorum.

Inf. claudorum.

Vistemus ulterius tertiam habitationem nostri Xenodochij, in qua commorantur **CLAUDI**, videmusque eorum numerum. Sed quoniam sunt hi claudi illi utique qui non figunt solidum gressum in via virtutis & mandatorum Dei: sed unum pedem in via recta videntur ponere, alterum in viam vitiorum flectere. Et sicut qui duobus pollet pedibus, si unus sit altero brevior; coguntur claudicare, nec recte progrediuntur. Sic animus noster duos quodammodo habet pedes, intellectum & voluntatem, sed saepe brevior est pes voluntatis, quam intellectus; quia quae agenda sunt, plerique per intellectum cognoscunt; voluntas autem brevior & tardior remora: injicit, & impedit perfectum & celerem gressum inde oritur claudicatio monstruosa & apud Deum probrosa. Propterea monebat **Abraham** post **Gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudicetis, magis autem sanum est.** Ideo etiam exprobat, bat **Isaachus** **Elias**: *Videte quomodo claudicatu in duas partes? Si Dominus est Deus, sequimini eum, si Baal est Deus, sequimini eum.* Videbantur quidam ex **Israelitis** simul idola velle colere cum Deo vero, quae omnino monstruosa erat claudicatio, sicut & in illis qui in capessenda verae fidei via inconstantes & vacillantes reperuntur, modo uni recte adherentes, modo alteri. O claudicationem deplorandam! His ergo repetendum est idem quod **Elias**: *Videte quomodo claudicatu in duas partes? Si Dominus Iesus fidei auctor vere est Deus, nec falli potens, nec fallere, sequimini eum firmissimo assensu, quid in eius verbis vel via ambigitis? Cur in omni fide salutem reperiri posse existimatis, cum sit unus Deus, una fides, una Ecclesia sponsa Christi? Cur Patri mendacij adheretis, modo in hanc, modo in illam partem inclinando, modo cum haereticis cenam inanem sumendo, & verbum eorum audiendo, modo cum Catholicis vero corpori Christi & verbo ejus communicando? Gressus rectos facite pedibus vestris, ut non claudicetis, magis autem sanum est.*

Feb. 12.

3 Reg. 18.

Claudio. rum magnum numerus.

Dolendum vero non exiguum esse numerum claudorum, non solum de illis loquendo qui in fide vacillant, & inconstanti gressu pergunt; sed & de illis qui in via probitatis & morum imperfectè & monstruose incedunt, & quasi in duas partes claudicant. Quam multi sunt medij Christiani, una ex parte Deum colentes, altera ex parte Satanae adherentes? Modo ad Ecclesiam Dei pergunt ut laudib' divinis vacent, mox ad Oratorium Diaboli ut commellationibus ebrietatibus, lascivis verbis & cantilenis indulgeant. Ex eodem ipsorum ore mox benedictio, mox maledictio Dei & proximi pronant. Una manu sicut quandoq; sua, altera manu rapiunt aliena; sic Deo se posse servire autumant, simulque Mammonae & injustitiae. Unum genu flectere posse existimant eorum Dagon, alterum coram Arca. Putant se simul placere posse mundo & carni simulque Christo & Virgini. In templo videntur Angeli, ostentantes pietatem quandam & probitatem exteriorem: in domo videntur diaboli, ob rem nihili jurantes, execrantes, maledicentes. An non hi omnes claudicant in duas partes? Vere de illis scriptum est: *Filij aliam mentem sunt miseri, inveniati sunt & claudicaverunt à semita sua.* Illi sunt filij alieni & adulterini respectu Dei, qui ficto vel imperfecto corde illi serviunt; qui Patrem non sequuntur nec ejus voluntatem; quos cum genuerit rectos, & in viam aeternitatis eorum direxerit pedes, ipsi claudicant à semita sua. Ipsi sunt filij quibus facta est promissio haereditatis, sed facti sunt alieni, & mentiti sunt, resiliendo à fide promissione. Promiserunt enim adherere Deo renunciantes diabolo; sed modo claudicant, recedentes à Deo adherentes diabolo, & operibus ejus.

lis qui in via probitatis & morum imperfectè & monstruose incedunt, & quasi in duas partes claudicant. Quam multi sunt medij Christiani, una ex parte Deum colentes, altera ex parte Satanae adherentes? Modo ad Ecclesiam Dei pergunt ut laudib' divinis vacent, mox ad Oratorium Diaboli ut commellationibus ebrietatibus, lascivis verbis & cantilenis indulgeant. Ex eodem ipsorum ore mox benedictio, mox maledictio Dei & proximi pronant. Una manu sicut quandoq; sua, altera manu rapiunt aliena; sic Deo se posse servire autumant, simulque Mammonae & injustitiae. Unum genu flectere posse existimant eorum Dagon, alterum coram Arca. Putant se simul placere posse mundo & carni simulque Christo & Virgini. In templo videntur Angeli, ostentantes pietatem quandam & probitatem exteriorem: in domo videntur diaboli, ob rem nihili jurantes, execrantes, maledicentes. An non hi omnes claudicant in duas partes? Vere de illis scriptum est: *Filij aliam mentem sunt miseri, inveniati sunt & claudicaverunt à semita sua.* Illi sunt filij alieni & adulterini respectu Dei, qui ficto vel imperfecto corde illi serviunt; qui Patrem non sequuntur nec ejus voluntatem; quos cum genuerit rectos, & in viam aeternitatis eorum direxerit pedes, ipsi claudicant à semita sua. Ipsi sunt filij quibus facta est promissio haereditatis, sed facti sunt alieni, & mentiti sunt, resiliendo à fide promissione. Promiserunt enim adherere Deo renunciantes diabolo; sed modo claudicant, recedentes à Deo adherentes diabolo, & operibus ejus.

Jacob post lucam cum Angelo claudus effectus est uno pede firmus gradiebatur & rectus, alter pes infirmior erat & claudicans, nervo femoris ob tactum Angeli marcescente. Per hoc vero indicabatur, quod una pars filiorum ejus recto pede erat in cellura, ad Christum accedendo, cum ut Messia recipiendo, ejus vestigia & mandata se claudendo. Altera vero pars deflectura erat, pede claudendo & obliquo in cellura, à Christo recedendo, eumque negando. *Aug. de iacob rectus fuit in electo, claudus in reprobo. Femoris latitudo generis est, multitudine, plures quoque in ea stirpe sunt, de quibus dicitur: Claudicaverunt à semita sua.* Sic & inter Christianos, qui etiam filij Jacob sunt secundum promissionem, duae sunt partes; una incedit recte & firmiter per viam mandatorum Dei alia defleat à via & obedientia & in aeternum perit. O sortem miserabilem! claudicationem lachrymis dignam!

Sed quicumque claudi estis & vestigijs nutantibus ambulatis, felix audite nuncium, quod visitates vos afferimus. Ecce medicus peritissimus prope est sum inveniatis, qui in authenticis suis litteris & tabulis intercriptum ostentat. **CLAUDI AMBULANT.** Nec multa praescribet difficilia, ut sanitatem imperietur. Solum à vobis postulat, ut conatum exeratis ad surgendum & ambulandum, manumque ejus extensam ad auxiliandum apprehendatis. Certè unguento pretiosissimo juvenum femoris ejus, omneque quod

Psalm. 119.

Gen. 34. iacob. figuram. Abram. reproborum.

Aug. de iacob. civit. 16. cap. 39.

Claudi ad Christum inveniatis.

quod in vobis marcidum esse potest, unget, roborabit, vividum reddet, ut ultra non claudicetis. Quod si etiam ob paralyfim & infirmitatem impotentia quaedam in vobis cernatur, nihilominus si volueritis, & opem ejus imploraveritis, restituet vos pristinae sanitati, jubebit tollere grabatum, recteque & firmiter faciet ambulare. Focices vos, si instar claudi ad portam speciosam templi jacentis in eum respiciatis, sicut ille in Apostolum Petrum; abique dubio exsultetis magnificantes Deum, & ponet pedes vestros quasi ceruorum, super excelsa stans: quia de ejus ad ventu scriptum est, Salus sicut ceruus claudus.

Mat. 9.

Abc. 3.

Mat. 9.

4. Locum in hospitali hoc est leprosum.

Dergamus, & visitemus quartum habitaculum Hospitalis nostri, in quo invenimus leprofos maximo numero. Vis scire qui sint leprosi. Illi sunt qui peccati foetida lepra infecti, etiam alios inficiunt: frepidum halitum habent instar leproforum, ita ut qui approximant eis, vix sine contagio recedant. Tales sunt qui verbis impudicis alios ad libidinem concitant, quasi scabiem & impetiginem suam aliorum animis afficiant. Tales etiam sunt detractores & calumniatores, qui auditores suos peccati sui reddunt consortes, dum alienam famam ore foetido etiam in aliorum animis contaminant. Tales denique sunt malum consilium dantes, quo ad peccandum alios illicent, quos & pestilentes solet Scriptura vocitare. An ergo pauci sunt leprosi. Imo vero pauci non leprosi. Audi in particulari.

Lepra, de

veris specie

4. Reg. 5.

1. Quidam lepra Naaman infecti sunt, qui Syriæ Princeps erat, & lepra ei adhaerens lepram superbia Magnatibus adhaerentem designat. Hi lepram suam, instar Naaman, deponere debent in Jordane, se humiliando. Quid est Jordanis; id est, fluvius iudicii. Si iudicium Dei considerent, in quo quilibet humiliabitur, & se coram Iudice, velit noluit, incurvare debet, certe lepra superbia fugiat, necesse est. Haec ergo consideratio, quasi quaedam est in Jordane lotio: in fluvio iudicii, viti, & maculae omnis ab arrogantia animi procedunt, facilis est submersio. U. de Sapiens moner Reges & Iudices ut hunc fluvium iudicii divini frequenter accedant, ibique seipos considerent, & vitia omnia abstergant. *Audite Reges & intelligite, discite lucis finem terra: Prædicite aures vos qui continetis multitudines, & placetis vobis in turba nationum: quoniam data est à Domino potestas vobis, & virtus ab Altissimo qui interrogabit opera vestra. & cogitationes scrutabitur: quoniam cum essetis ministri regni illius, non recte iudicatis, nec custodistis legem iustitiae neque secundum voluntatem Dei ambulastis. Horrendè & cito apparebit vobis, quoniam iudicium auristimum in his qui praesunt, fiet Simile eis monitum dat Saltes in Pl. 2.*

Sap. 6.

4. Reg. 5.

2. Quidam lepra Giezi infecti sunt, hoc est, lepra avaritiae, quae tenaciter adhaeret quam & in posteritatem transmittunt, dum injuste acquisita cum obligatione annexa transmittunt in haeredes, non

sine praedicio salutis suae, & aliorum, ad quos haec transeant. Hos dicimus similem habere lepram Giezi servo Elisaei, quia ipse lepram acquisivit, eo quod contra voluntatem Elisaei heri sui pecuniam & vestes accepit à Naaman; lepramque in tertiam & quartam generationem transmisit.

3. Quidam infecti sunt lepra Mariae fororis Moysi? haec est lepra rebellionis, inuritur aitionis, detractionis. Ideo enim Maria percussa fuit caecitate lepra, quia murmuravit, & rebeli animo locuta est contra Moysen, propter uxorem eius Athiopissam. Unde S. Ephrem agens de morbo linguae, sic haec de re loquitur: *Exterrita Maria lepra docetur, quam gravavit vitium obreclatio. Corpus quod lepra infectum cernebatur, velat speculum quoddam fuit anima qua non perspiciebatur, cuius indicabat maculam. Ecce illa carnis corruptione patrifacium est, quomodo hominis detraheris corruptantur animus.*

Num. 12.

Leprosi

ad Christi

Ann con-

fugiam.

Magnus itaque est leproforum numerus, & multiplex lepra; quae ab uno ad alium facile serpit & inficit. Interim audiant leprosi, quacumque lepra infecti, bonum nuncium quod eis afferimus: En Medicus adest, qui in tabulis & literis suis regis testimonium hoc scientiae & experientiae suae circumfert: **LEPROSI MUNDANTUR**. Sic olim Graeci Medici Constantino Imp. lepra infecto consulebant balneum ex sanguine calido infantium confectum: longè praestantius & efficacius balneum habet ex proprio sanguine temperatum; quod infallibiliter lepra omnis maculas abstergit, & reddit nitidam animam instar puri pueri, reddens illi gratiam & innocentiam. Habet & sanguinem passeris, quo ubi quispiam aspersus fuerit, mox omnis lepra dissipat. Accedite igitur leprosi omnium confidentia, & petite ab eo sanitatem; hoc enim poscit à vobis, ut eam expectatis, dicitque vobis quod euidam alteri: *Vis sanus fieri? Vos respondete, quod ei quidam leprosus: Domine frater, potes me mundare, Mox & ipse subjicit: Volo; Mundare. Quod si tanti Medici aspectum reformidatis, habet & ministros suos, qui vobis compatiuntur, & balneum ac remedium ab eo praescriptum applicent, lepramque omnem sanant. Ad hos renisit decem leprosos sibi humiliter inclamantes: *Iesu Praeceptor miserere nostri; quibus respondit: Ite, & ostendite vos sacerdoti; & dum irent, mundati sunt. Si per veram contritionem firmiter resolvatis lepram vestram ministris Dei ostendere, plena confessione & agnitione, jam tuae peccati fugit lepra, & redit gratia. Nolite igitur adeo facile remedium, adeoque efficacem negligere.**

Matth. 8.

Luc. 17.

Postremo visitemus locum ubi jacent mortui, & inspiciamus cadavera, sunt enim & illa magno numero. Sed quosiam mortuos vocamus? Eos scilicet qui in statu peccati mortali agunt, maxime si jam diu in illo statu jacent, quasi insensibiles, mortuoputidi, foetentes. An non inde peccatum dicitur mortale, quia perniciem & mortem affert? Igitur qui in illo sunt, rectè dicuntur mortui, vel jacentes

S. Locum

habita-

culum est

mortuo-

rum.

Bar. 3.

umbra mortis Unde ad similes inelamat Propheta. *Quid est Israel quod in terra inimicorum es, inveterasti in terra aliena, coinquatus es cum mortuis deputatus es cum descendens in infernum* Quasi dicat: Cogita & recogita adeo miserabilem statum tuum, per quem velut in sepulchro jaces inlaidus & foetens, imo quasi inferno jam proximus & addidus, hostium pedibus infeliciter calcatus. Hoc omnem hominem in peccato agentem concernit: quia sicut quaedam est mors corporis dum privatur vita, sic est mors quaedam animae, dum privatur gratia, quae est vera animae vita. Et haec mors per peccatum, dicitur mors prima animae; nam eam consequitur mors secunda, quae est in damnatione, qua homo privatur vita aeterna. Per primam autem illam mortem criminis letiferi, secundae morti approximatur, & jam cum illis qui descendunt in infernum, deputatur, nisi gratia vitam recuperet per poenitentiam. Eheu, quam deplorandum est, adeo multos esse, qui animam suam mortuam, & factidam velut cadaver, in corpore vivo circumferunt! Et quidem mors illa & rector licet coram hominibus non appareat, coram Deo tamen & Angelis manifesta est, & intolerabilis. Et sicut cadaver hominis pedes habet, & non ambulat, oculos habet, & non videt, os habet, & non loquitur: ita qui in morte peccati jacet, videtur operari aliqua bona exerecere posse, sicut alii; sed quia vera gratiae interioris vita carent, meritoria non sunt, meriti tantum apparentiam habent, & opera mortua vocantur. Eheu, quam parvi faciunt homines vitam hanc gratiae, quae tanti tamen momenti est, ut nos divinae reddat confortes naturae! O quanto illa constitit pretio, quae filii Dei vita nobis empta est, & sanguine pretioso! Attamen adeo incurie inestimabilis haec vita conservatur, immo pro re nihili pro exiguo lucro, pro momentanea voluptate, pro puncto honoris & vindictae prodigitur. Sic infelices sunt filii hominum, qui vitam hanc filiorum Dei, quae à vita ipsa Deinitium & originem ducit, & ad vitam aeternam nos perducit, tam facile perdunt. Infeliciores, quod cum illam deperditam possent recuperare, ad id non nituntur: sed in sepulchro jacet crescentes, non solum quadrienni, sed quadrimenses, imò annui & quadriennes.

Peccatum mors animae.

Phil.

Nomen mortuorum quantum

Luc. 7.

reddidit matri suae. Quaedam moriuntur inter puellas nubiles, & haec representantur per puellam i. amorum, filiam Principis Synagoga, in domo paterna suscitatum, inelamante Domino: *Tu habita cumi* hoc est: *Puella tibi dico, surge.* O quot juvenes, o quot puellae ad mortem vadunt, occasione libertatis, occasione letiferi confortii! Quidam etiam inter viros in aetate perfecta & jam grandaeva morti huic succumbunt; & hi repraesentantur per Lazarum: & quia quidam horum inveterati sunt in peccatis & morte, ideo fortiori voce eis necesse est inelamare: *Lazarus veni fora.*

Marci 9.

Joan. 11.

Reg. 17.

4. Reg. 4.

Eph. 5.

Luc. 2.

Interim, quicumque jacetis in morte peccati, audite falix nuntium quod vobis afferimus: En Medicus adest qui non solum aegros novit sanare, sed etiam mortuos suscitare: & ideo in Patentibus suis & Tabulis regia auctoritate confirmatis inscriptum gerit: *MORTUI RESURGUNT.* Novit ipse suscitare, vel incurvando se super mortuum, & ei se aptando sicut Elias & Eliseus; vel tangendo mortui manum; vel tangendo defuncti loculum, vel solo etiam vocis imperio. Ideo jubet nunc per praecones sitos cuilibet in morte peccati jacenti inelamari: *Surge qui dormis, exurge à mortuis, & illuminabit te Christus.* Omnes vult suscitare, qui desiderant vera vita vivere; & mortem expiunt desiderare, & vocem ejus, vocem vitae audire. Expergiscimini igitur omnes qui habitatis in mortis pulvere & caligine: quia per viscerum misericordiae visitavit nos Oriens ex alto, & venit illuminare omnes qui in tenebris & umbra mortis sedent, ad dirigendos pedes eorum in viam pacis.

Conclusio. Obsecro Te per haec viscera misericordiae tuae, o Jesu Christe. Medice desiderantissime, cum multi in hoc populo sint caeci, ut digneris eos illuminare; cum multi sint surdi; ut digneris eis oculos aperire; cum multi sint claudi, ut digneris claudicare eorum vestigia reformare; cum multi sint leprosi, ut digneris eos mundare; cum multi sint mortui, ut eos digneris vitam restituere. Fac ut omnes hic praesentes recte videant, recte audiant, recte ambulent, recte & pure convertantur recte vivant, ut in aeternum vivere, & te aeternum benedicere valeant. Si patecet in nobis veritas litterarum tuarum, veritas hujus sigilli patenti, cum quo in hunc mundum missus es; *Caeci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, leprosi mundantur, mortui resurgunt.*

LECT. 7.

tripartita.

PARS I.

De legatione Iudaeorum

& responsio

Joannis.

Non sumus

Christus

nam

DOMINICA III. ADVENTUS.

Miserunt Iudaei ab Ierosolymis Sacerdotes, &c. Joan. 1.

Haec Legatio solemnis est, à Iudaeorum Proceribus, ab Urbe Metropolitana, à regia & sacerdotali Ierosolyma procedens, per Sacerdotes & Levitas innumera, viro sanctitate conspicuo summanam

mam totius Orbis dignitatem deferens, dum illi agnoscere, recipereque optant, ut Messiam, si talem ipse se declaret & agnoscat. Ex his omnibus circumstantiis patet celebritas hujus legationis.

Hanc verè ex animo factam ad investigandam veritatem exitum, quamvis nonnulli asserant, infidiose fuisse inventam, & ex fictione aliqua, & ex invidia & amulatione in Christum. Duplici ratione potest quod diemus constimari.

*Legatio
hac veri-
tatis cau-
sa est fa-
cta.*

Prima ex parte Christi, in quem nondum invidia Judæorum exarscibat, dum hæc legatio facta est, quia necdum eum noverant, necdum ejus fama vigeat, necdum miraculis clarescat. Tunc enim cepit miraculis fulgere, cum Joannes ageret in carcere; tunc coram ejus discipulis multos languidos, cæcos, surdos sanavit, & curavit nunciari Joanni: *Cæci vident, claudi ambulant, surdi audiunt, leprosi mundantur, mortui resurgunt*; Nam adolescentem in Nain paulo ante suscitavit. Ergo ante Joannis carcerem, vel saltem ante hanc legationem, paucis notus existebat; licet cælo testificante in Baptismo suo testimonium accepisset. Unde Joannes de eo dicit: *Mesius vestrum scitis, quem vos nescitis*. Ac de eodem pronunciat: *Nullum oportet crescere, manentem minus*. Nempè Christi fama & gloria debebat de die in diem augeri & prædicari, fama & gloria Joannis decrescere: nam majus lumen oblitiscat minus.

Gen. 3.

Secunda ratio, ob quam putamus verè ad inquirendam veritatem, & non fictè missile ad Joannem, est ex parte ipsius Joannis; quia ipse tunc tanti habebatur, ut crederent ipsum esse Messiam. Unde dicitur: *Excessum ante autem populo, & cogitationibus omnibus in cordibus suis de Joanne, ne forte ipse esset Christus dixit: Veniet post me cuius non sum dignus corrigiam calcamentorum solvere*. Et nihilominus id adhuc non eximebat eam opinionem; quia exillimabant Joannem ex humilitate hæc pronuciare.

Aliunde etiam ex multis argumentis ea oriebatur dubitatio, quia Joannes illustri admodum erat, & miraculis plena conceptio, natiuitas, circumcisio, infantia, vita, prædicatio, & vox. Conceptio quidem, quia ex sterilibus parentibus, & ætate conceptus, ab Angelo promissus, in utero sanctificatus. Natiuitas vero, quia ex genere nobili & sacerdotali ortus, cum publica lætitia, inelamantibus omnibus: *Quis putat puer iste erit, nam & manus Domini cum ipso*. Circumcisio, quia tunc Patris matrem linguam solvit, dum Pater nomen indicavit Joannis, scribens in pugillari nomen ab Angelo præindicatum. Infantia, quia eam in deserto peregit fugiens tempore infanticidii Herodis: nam licet sinibus Bethleem non contineretur, ob famam tamen miræ natiuitatis, ad illum quoque in Herodis se extendit. Et ideo biennis à matre abductus est in desertum, ibique in spe-lunca delituit. Vita, quia miræ erat austeritatis & sanctimonie, in vestitu, victu, conversatione; in humano erat corpore velut divinam agens vitam.

Luc. 1.

Prædicatio & vox, quia homines omnis conditionis, ad eum, licet asperè increpantem concurrerant, & Baptismum ejus expetebant: sicque convertebantur ad poenitentiam, & confitebantur actus suos, non solum homines plebei, sed & nobiles, & milites, & Pharisei. Certe hæc omnia eam opinionem ingenerare poterant plebi, imò & aliquibus Primoribus Judæorum, maxime cum necdum per miracula sua agnitus foret Christus, & tamen foret tempus prædictum Messie, quia scèptum Judæ ad alienigenas erat translatum, juxta Prophetiam Jacob.

Gen. 49.

Miserunt itaque Sacerdotes & Levitas, simulque Phariseos legis & religionis zelatores, ut interrogarent eum: *Tu quis es?* Non quod his verbis ita licet & fertiler eum interrogant; sed vult significare Evangelista, ideo millos ut interrogarent quoniam ipse foret. Quod quidem dicitis & accommodis verbis fecisse verisimile est, etiã in speciali interrogando; an non foret ipse Messias, sive Christus tot oraculis prædictus, tot figuris præsignificatus, tot votis & desiderijs hæctenus expetiuit & expectatus. Atque cum apertè negaret se Christum, & confiteretur ingenue se non esse hunc Messiam expectatum, ulterius interrogant: An foret ipse Elias, quem & ipsi expectabāt Præcursores Messie; cui vestitu, solitudine, vitæ officio, nò ab similibus videbatur. Denique apud Machiam scriptum noverant: *Ece ego mittam vobis Eliam Prophetam, antequam veniat dies Domini magnus & terribilis*. Ad id claro iterum responso accepto, ipse asserente se non esse Eliam, in peritona se, (nam teste Domino in spiritu Elias erat) necdum acquieverunt; sed ulterius interrogant, an sit Propheta. Fortitan illum intelligunt, de quo Moyses: *Prophetam de gentibus tuis, & de fratribus tuis suscitabo tibi Dominus ipsum audies*: vel ut alii putant Prophetam Enoch, de quo traditio erat cū Elia venturum; vel Eliæum (qui Propheta per antonomasia dici potest, ob spiritum duplicem Elie ei infusum) cum & Joannes sicut ipse circa Jordanem veritatur, ac ibi doceret & baptizaret; sicut Elias in Jordane Naaman baptizari iussit. Vel denique generaliter ut S. Augustinus interpretatur, interrogatio eorum tendit, ut fateatur se Prophetam aliquem esse, & prophetali munere fungi. Nec tibi minus videatur quod dubitent an sit Elias, vel Eliæus, vel Enoch, aut alius Propheta, cum ignorare vix potuerint Joannem esse Zachariæ filium: qui error de transmigratione animarum in alia corpora, multorum animis adhuc tunc inhærebat. Propterea enim aliqui de Christo dicebāt esse Eliam, alii Jeremiam, aut unum ex Prophetis. Et ex simili errore dicebat Herodes: *Quem ego decolla vi Joannem, ipse surrexit à mortuis*. Interim quicquid sit de eorum mente, respondet Joannes; *Non sum Propheta*. Quod verum est, quia non erat talis, quales antiqui Prophetæ, qui Messiam longè post venturum prædicabant; sed erat is qui præsentem erat demonstraturus.

Malac. 4.

Luc. 1.

Deut. 18.

Matt. 16.

Marc. 6.

Quo sen-

te, respon-

det Joannes;

Non sum

Propheta.

Quod

in S. Jo-

hannes nò

verum est,

quia non

erat talis,

quales anti-

qui Pro-

pheta,

qui Mes-

siam longè

post ven-

turum præ-

dicabant;

sed erat

is qui præ-

sentem

erat demon-

straturus.

Matt. 11.

Luc. 1.

Ioannis humilis. Psal. 130.

Matt. 11.

Ioan. 1.

PARS II. De superbia. Dicitur quod superbia dicitur. Ego sum Christus. Isai. 14.

tuus. Quasi dicat: Non sum Propheta futuri, sed Index presentis Christi, non in umbra sum futurorum, sed in veritate presentium. Alioqui Christus enim vocat Prophetam, & plusquam Prophetam. Et Zacharias de eo canit. *Tu Puer Propheta Altissimi vocaberis.* Sed Ioannes non ad verus, sed ad novum pertinet testamentum: *Lex & Propheta usque ad Ioannem.* Non ergo Propheta talis, quales Ilias, Jeremias, &c. non precebat propheticum sermonem, cui attendendum esset tanquam lucerne ardenti in caliginoso loco, sed digito præterito, monstrabat verum Solem exortum.

Sic igitur S. Ioannes fidelis & humilis ministrum officio fungens, non extollit se super se, imò quodammodo deprimit se infra se: *non est exaltatum cor eius, neque sunt elati oculi eius, non ambulavit in magnis,* nec gloriatus est in donis aut sapientia sua, sciens omnia esse in se longè inferiora, longè obsecratoria, quam in Christo. Ideo illum confidens qui solus est, *Qui est,* continuo videtur respondisse de se interrogatus, *Non sum:* Quasi diceret: in comparatione eius qui potest dicere: *Ego sum, qui sum:* ego de me dico: *Non sum, nihil sum.* Poterat tamen de munere suo sublimiorem sermonem edere, sed noluit quia forte hinc audientium necdum idonei erant, tum quia Christi laudes suas deprecandas relinquebat, quod disertè præstitit.

Verè ergo diceret ad mentem interrogantium, & conformiter his quæ de ipso Christus pronunclavit: *Non sum ego Christus, sed Precursor sum Christi: Non sum ego lux, sed sum is qui testimonium perhibet de lumine.* Non sum ego Sol, sed Lucifer: eum præveniens & prænuncians. Non sum ego Sponsus, sed amicus Sponsi. Non sum Agnus qui tollit peccata, sed demonstrator sum Agni Non sum Medicus qui sanare possit, sed tamen morbum ostendo, & ad Medicum vos mitto. Non sum Rex expectatus, sed sum Præco & signifer eius. Non sum Dominator quem vos queritis, aut Angelus testamenti quem vos vultis, sed tamen Legatus sum, & Angelus preparans viam ante faciem eius. Non sum ego Elias in persona, sum tamen in spiritu & virtute. Non ego sum talis Propheta, qualem existitis; sum tamen supra omnes Prophetas, donis divinis adornatus. Cum hæc omnia de se & suo munere posset manifestare, sobrie de his omnibus loquitur, suam potius considerans nihilitatem, quam dignitatem.

MERITO. Ioannes propter eximiam humilitatem, quæ se mirabiliter deiecit, Luciferi locum obtinere a quibusdam asseritur, qui superbia elatus divinum sibi honorem arrogavit: *Super aspera exaltabo altum meum, similis ero Altissimo.* Sed hic licet intellexisset deturbatus, nihilominus quotidie hunc adhuc querit honorem, Deo & Christo debitum. O quam multis apparuit falsa eos illudens imagine, falsaque illiæiens promissione, & dicens: *Ego sum Christus.* Nempe superbia eius plane adyeria est, & ex diametro pugnat cum humilitate

Ioannis; sic & vox ipsius cum hac voce Ioannis: *Non sum ego Christus.* Audi huius rei exempla:

Refert Palladius in Hist. Laul. c. 31. Valentem Monachum à Dæmone cæbro apparente in figura Angeli lucis sic deceptum, ut superbia elatus iactaret non nisi cum Angelis suam esse conversationem. Tandem & Dæmon ei apparere voluit, fingens se Christum, et quæ circumcinctus mille Angelis, lampades lucidas, rotamque igneam præferentibus. Mox unus eorum sic allocutus est Valentem: *Christus dilexit tuam vivendi libertatem & confidentiam, & venit ut vindictam egredere, & adorare eum.* Egredus est, & pro Christo demonem adoravit. Et factus est ita emortuæ mentis, ut in gressibus Ecclesiam diceret: *Ego non habeo opus commotione, Christum ego vidi hodie.* Quapropter Patres vinxerunt eum, & in compedes Terræ coniecerunt.

Sapientius se gessit alter quidam Monachus, de quo in libro sentent. Patrum nu. 37. qui quidam a deo eximig erat sanctitatis & fortitudinis, ut in cella sua quotidianas sustineret tentationes, sed ita ut videns demones eos contemneret, & proculceret. Videns autem dæmon se vinci, quodam die apparuit ei in gloria, & dicebat: *Ego sum Christus.* At ipse clauso spiritus tenebat oculos, Cui dæmo: *Cur oculos claudis? Vide gloriam meam, ego sum Christus.* Respondit ipse: *Ego Christum bene lo videtur. Et in alia vita eius expecta visionem.* Hæc videtur Satan humilitate, in ex disparuit.

Sic & S. Abraham Eremitam decipere conatus est, mediâ nocte oranti apprensus, & licet in talis fulgida cellam ejus circumcingens, cum hac voce: *Beatus Abraham, nullus que simulatus, qui omnes meas voluntates explevisse. At ille agnoscens dolum diaboli Christum se fingentis, exclamavit: Tenebra recum sunt; pleno dolo atque saluta, homo enim peccator ego sum; quia, tamen habeo spem in Domino. Jesu, tuas insidias non pertimesco, atque proavito mihi est: ejus nomen quum dilexi, ac dirigo, in quo te incipio immundissimo casu. Hæc cum diceret, illico in latum foendi evanuit is qui dicebat, Ego sum Christus, quique divinos ambiebat honores.*

Simile legitur de S. Martino. Hinc etiam oranti in sua cella divinos ab eo quotiens honores apparuit Satan, lumine velut coelestis coruscus, facie Regis præfrens, auræ cycliche & veste Regia armictus, cum diademate ex pretiosis gemmis contexto. Hæc arte virum sanctum fallere ipterans, sic eum cit allocutus: *Ego sum Christus. Rex tuus, atque de coelo descendere dignatus sum, ut te visitarem. Et me tibi manifestarem. Agnovi mox ipse fallaciam, & respondit: Dominus meus Jesus Christus non ali in purpura aut diademate reventem se venaturum esse præstitit; & illum non agnosco ut Christum, cuius vulnera aut stigmata in Cruce ei inscripta non inspicio. His dictis, disparens Christi & veritatis hostis, nihil nisi fetorem spurcissimum in cella reliquit.*

Satanam Patrem suum & Magistrum imitati sunt impij filij, & ceci discipuli, heretici scilicet nonnulli.

Humilitate diaboli susatur.

In vite Patrum.

Gal.

Thre Bol.

Heretici Satana nulli.

sunt insi- nulli, cæcorum, & insipientium Duces superbe & impudenter dicentes, Ego sum Christus; Joannis vocem hodiernam non agnoscentes, cum humilitate pronuntiantis. Non sum ego Christus. Sic Saturnus antiquus hereticus se Christum & Salvatorem à Patre missum pronuntiat. Menander in suo nomine baptismum instituebat. Simon parens omnium hæreticorum se virtutem Dei nominat, & à malignis spiritibus in cælum se efferturabat, ut adoraretur. Montanus se Paracletum dicebat. Atque tempore postremo faculi, multi sunt dicturi: Ego sum Christus, & idco præmonuit Evangelium. Videte ne quis vos seducat, multi enim veniunt in nomine meo, dicentes: Ego sum Christus, & multos seducit. Et iterum: Tunc si quis dixerit: Vultis. Ecce hic est Christus aut illis, nolite credere; Surgent enim Pseudochristi & Pseudoprophetae. Atque non solum in novissimis temporibus, sed & nostro sæculo tales non desunt. Mirabile plane est quod referunt contigisse in Bervenise regno magni nominis Theologo. Hic cuiusdam mulieris fallis extatibus & revelationibus deceptus cõ cæcitate perductus est, ut sibi sanctitatem arrogare super omnes Anglorum choros, & super omnes Apostolos; sibi que à Deo oblatam unionem hypostaticam, sed non fuisse à se admittam; interim se esse constitutum, & demptorem quoad efficaciam, co quod Christus solum fuerit. Redemptor quoad sufficientiam, multaque ad id probandum de ce citabat ex Prophetis, ex Psalmis, & ex Apocalypsi. O Cæcitate! o dementiam! Hi itaque omnes dum dicent: Ego sum Christus! dumque Christi mendaciter vel nomen vel auctoritatem ulrapant, facti sunt membra Satanae Patris mendacii & præcursores Antichristi. At Joannes dum dixit: Non sum ego Christus; dum non vult appetere nomen Christi factus est membrum Christi; quia, dum infirmitatem suam studuit humiliter agnoscere, illius celsitudinem meruit veraciter obtinere, inquit S. Gregorius hom. 7. in Evang.

Gal. 7. Ego sum Christus, eo scilicet modo quo Apostolus dicit: Virgo ego, virgo non ego, verus vero in me Christus. Christus sit vita nostra, anima nostra, spiritus noster, lux & amor noster; ita ut nihil nisi illo inspirante, cogitemus, loquamur, operemur: gratia Christi, spiritus Christi, vita Christi, humilitas & charitas Christi in nobis appareat, & in operibus nostris; tunc vere poterimus dicere cum Propheta: Spiritus vero noster Christus Dominus; & cum Apostolo: Mihi vivere Christus. Quod si ipse sit vita vita nostra, anima animæ nostræ, spiritus cordis nostri, jam vere etiam dicimus: Ego sum Christus; quando quidem ipse est in nobis, vivit in nobis, spirat in nobis, patitur in nobis, loquitur in nobis, amat in nobis tanquam membris suis a te animatis. Hoc si verum est de quolibet pio Christiano, qui vere gloriam Christi ejusque amorem

respirat, quanto magis locum habet in Sacerdotibus & ministris divinis? In his utique baptisat Christus, absolvit Christus, prædicat Christus, suis verbis consecrat Christus; & ita merito dicere possunt: Ego sum Christus. Ergo nunquam delectant spiritum Christi, illum igitur alant & foveant, alii que insipient.

AD imitationem humilitatis S. Joannis pro PAR. III. morali instructione monent hic Sacri Scri- moralit- ptores, conventens esse ut unusquisque sepe se- ter. illud, ipsum consideret, & à seipso idem quod Joannes Tu quis interrogatus est, interroget: Tu quis es? Quia dico es, discende teipso? Hoc familiare fuit exercitium Viri sancti. Unde sanctus Franciscus solebat integras noctes cum Deo consumere in hac interrogatione: Quis tu Domine? Quis ego? S. Augustinus in his verbis longam orationis moram solitus est trahere: Domine noster te, noster me, ut exaltet te, humiliet me. S. Catharine Senensis quondam dixit Curias Christus: Stror vera sum, quis ego sum, & qua tu, 19. April beata erit. Ego sum qui sum, tu es qui non es. Hæc cognitio facta, omnes facile conteres iniquitates, & nunquam venies contra præcepta mea. Itaque diligens nostri interrogatio, & ulterior cum Deo nostri collatio, fundamentum est salutis & interro- perfectionis, quæ in Dei nostrique nativitate con- gatio, & sit, illum exaltando & amando, nos humiliando & contremendo. Sed in particulari quadam hac collatio, de re exprinamas, ut agnoscas, Tu quis es? Quis est funda- Deus? Ut agnoscas quid de te sentire debeas, mentum quandoquæ deus hoc adeo magni sit momenti. salutis.

Primo. Quid est Deus? Quid est Homo? Deus: 1. est qui est, & solus potest dicere: Ego sum, qui sum: Antithe- quia ex se est, nec se est, propter se est, fons est, & sis Dei & plenitudo omnis essentia. Homo est qui non est, & Homini- qui verè potest dicere: Non sum; quia ex se non est; ex se nihil est; quæ ex nihilo est; & ad nihilum tendit, & nisi à Deo miserante sustentaretur lingu- Esal. 38. is momenti, in nihilum rediret. Parce mihi Domine, nihil enim majus dicitur Job. 7. Notum fac mihi finem meum, substantiam meam tanquam nihilum ante te. Si sic loquuntur Propheta: Quid dicis tu de te ipso? Tu quis es?

Secundo. Quid est Deus? Quid est Homo? Deus: 2. est ipsa Vita, ipsa immortalitas, origo & ratio vite, omnis naturalis & supernaturalis, in Augens; in Hominiibus, in animalibus, in plantis: tu ipso vita loan. 1. erat lux hominum. Quia apud te est vita, & in Phil. 3. lumine tuo videbimus lumen. Ipse solus habet immortalitatem, ut ait Apostolus. Homo verò non habet vitam nisi momentem, continuo deficit, corrumpitur, moritur; ut propterea merito ei nomen hoc inditum sit, mortale. Quot die ei demitur ali- que pars vite, cumque videtur crescere, vita ei de- cre cit, ipsum quem agit diem cum morte dividit. Si hoc verum est de unoquoque; Quid dicis de te- ipso?

Histor. hanc vi- in Tuba Sacerdotum tract. 1. l. 4. in fin.

Gal. 7. Ego sum Christus, eo scilicet modo quo Apostolus dicit: Virgo ego, virgo non ego, verus vero in me Christus.

Tören. 4. Phil. 1. Mihi vivere Christus. Quod si ipse sit vita vita nostra, anima animæ nostræ, spiritus cordis nostri, jam vere etiam dicimus: Ego sum Christus; quando quidem ipse est in nobis, vivit in nobis, spirat in nobis, patitur in nobis, loquitur in nobis, amat in nobis tanquam membris suis a te animatis. Hoc si verum est de quolibet pio Christiano, qui vere gloriam Christi ejusque amorem

ipso? Tu quis es? An forte alterius es tu fortis, quam alij?

3. Tertio, Quid est Deus? Quid Homo? Deus aeternus est, sine principio & fine, ipse finis & principium omnium; ipse origo & fons aeternitatis, a quo Beati tam Angeli quam homines aeternitatis participationem quandam habent. Homo vero habet principium & finem, & in ipso principium & finis mox junguntur: vix ingressus in hujus mundi theatrum, mox egredi cogitur. Quasi siis egreditur, & conuertitur; & fugit velut umbra. Ideo merito potest de se dicere: Non sum; tum quia priusquam creatur, habuit aeternum non esse; tum quia ejus esse semper in fluxu est, & quadam fuga celeri; & mox de eo verum est, Qui fuit. Fugit infantia, fugit pueritia, fugit adolescentia, fugit iuventus, fugit senectus; & hodie non est, qui heri fuit. De mane usque ad vesperam finis me. Ergo nomen ejus, Qui fuit. Si sic experiantur etiam Reges. Quid dicis de te ipso? Tu quis es?

4. Quarto, Quid est Deus? Quid Homo? Deus est immutabilis, stabilis in se, & in omnibus constant: Apud quem non est transmutatio, nec visus studium obumbratio. Nec mutatur in natura, quia idem semper ipse est: nec in qualitate, quia inalterabilis est nec loco, quia immensus est; nec in voluntate aut operatione; quia semper sibi constat, idem volens, eodem modo operans. Homo vero mutabilitati omni subiectus est, omnis inconstantiae exemplar & imago; in omnibus quae in ipso sunt, aut circa ipsum. Vita ejus & aetas mobilitate mirabili volvitur perlustrata, annos, menses, dies, horas, ad metam properans. Animus ejus ut arundo mobilis ad omnem aetiam fluctat huc illuc. Varias cogitationum alterationes patitur, varias affectuum vires & alternationes. Modo serenus est mox turbidus; modo plauidt; mox plangit; modo amat quippiam, mox illud odit: modo probat aliquid & suadet, mox reprobat & disuadet. Corpus ejus ut mola versatilis inquieto motu rotatur. Diversa mutatione quasi in circuitu hanc molam trahunt Aestas & Hiems, Ver & Autumnus, & varias ei afficiunt qualitates. Unde modo vividum est & sanum, mox languidum & aegrum. Domus Intea est sensim collabescens. Si hoc nullus negare potest, aut ignorare, Quid dicis de te ipso. Tu quis es?

5. Quinto, Quid est Deus? Quid Homo? Deus sapientia est, veritas est, lux est, origo & fons omnis veritatis, omnis sapientiae & lucis; in quo nullum mendacium, nullus error, nulla ignorantia, nulla tenebra. Homo vero vanitas est, & mendacium, sic asserit Propheta: Verumtamen uniuersa vanitas omnis homo vivens. Ecce iterum: Filij hominum, ut quid diligite vanitatem & queritis mendacium? Homo omni errori, ignorantiae, deceptioni est obnoxius. Caecitate afflictus, in tenebris

gemens quae intellectum obnubilant & animum, ut nesciat cognoscere verum; & ideo necessum est, ut palpando impingat, deviet, & exeret a veritate & sapientia, lucis expert. Hoc agnoscunt quantumlibet sapientes; tu vero, Quid dicis de te ipso. Tu quis es?

6. Sexto, Quid est Deus? Quid Homo? Deus purissimus est, sanctissimus, perfectissimus imo est ipsa puritas, sanctitas, perfectio, nullam habens admixtionem impuritatis aut imperfectionis, fons & origo omnis puritatis, sanctificationis, perfectionis. Homo vero sentina est omnis impuritatis & immunditiae, tam spiritualis, quam corporalis. In peccatis natus totus, & sub peccato venundatus, de peccato in peccatum ruit, quasi de abyssu in abyssum. Omni defectu & imperfectione plenus est, nihil de se perfecte vel pure agere potens. Sicut secundum corpus, sic & secundum animum omni immunditiae est obnoxius. Hoc etiam agnoscunt Viri sancti, tu vero, Quid dicis de te ipso? Tu quis es?

7. Septimo, Quid est Deus? Quid Homo? Deus omnipotentissimus & fortissimus, beatissimus & gloriosissimus; imo Deus est ipsa potentia & fortitudo, ipsa gloria & beatitudo, fons & origo omnis potentiae & gloriae. Homo vero est omnis imbecillitatis, omnis infirmitatis imago, omnis miseriae speculum, omnis corruptionis exemplum. Unde ad quandam seipsum ignorantem dicitur: Tu dicis dives sum, & nullus ego, & nescio quia miser es & miserabilis, & pauper, & nudus. Collyrio inunge oculos tuos ut videas. Quicumque collyrio verae humilitatis vult purificare & inungere oculos cordis sui, mox videbit infirmitatem, & imbecillitatem suam; paupertatem & nuditatem, miseriam & calamitatem tam animi quam corporis. Tu quid dicis de te ipso? Tu quis es? Noli dicere, sum nobilis, sum dives, sum sapiens, sum bonus; dic potius cum Joanne: Non sum, nihil sum. Solum Deus est vere nobilis, dives, sapiens, bonus; solum ipse dicere potest Ego sum.

Ceterum S. Joannes ne solum negatione uteretur, sed etiam aliquid humiliter de se exprimeret, illis cum ad id urgentibus, dixit: Ego vox clamantis in deserto. Ego vox, quid humiliter, cum vox non sit nisi status quidam aenis levis, & cito transiens: Sed haec verba in seq. Evangelio explicabimus, cum ibidem repetantur.

E A D E M D O M I N I C A.

Ego baptizo in aqua, &c. Joanni.

Udri colligebant ex SS. Scripturis tempore Messiae fore aliquem baptismum, ad mirandum Medium vel per se, vel per suos; atque Eliam existimabant in primo illius adventu simul venturum cum illo Propheta altero, cujus nomen certo noniciebant.

Psal. 38. Psal. 4.

LECT. 8. tripartita Pars I. Explicat illud. Iohann. 1.

bant. Ideo videntes Joannem baptifantem & annunciantem appropinquare jam regnum Dei, inquirunt qua auctoritate id faciat, quandoquidem negat se esse Messiam, vel Eliam, vel Prophetam: Et cum multi forent a Pontifice & Republica Jerofolymitana Moderatoribus, merito interrogant qua auctoritate baptifet, quandoquidem novum ritum facrum introducere non erubesceret, sed vel Messiam, vel Prophetam alicujus, cui a Deo hoc lit commissum. Sed ad hoc jam satis respondebat Joannes, qui dixerat se Christi Praecursores per Isaiam insinuatum, dum enim dixit: *Ego vos clamantibus. Ego venio parare viam Domini*, satis indicat se tanquam praecursores auctoritate Domini sui posse baptizare, & legis mutationem ejus imperio inchoare: sed hi Judaei adhuc animales, nec Joannis verba, nec Isaiam allegatam prophetiam satis capiebant. Interim Joannes sollicitus: ut semper se humiliet. Christum vero exaltet, non tam curat suam probare auctoritatem ad baptifandum, quam testimonium perhibere de lamiae, sive de Christo; & ideo extenuat se & baptismum suum quasi non tanti momenti; extollit vero Christum & baptismum ejus, dicens: *Ego baptizo in aqua*, ita ut baptismus meus sit quaedam ablutio corporis, sed annas non abluit a peccatis: *Medius autem vestrum stetit, qui post me venit*, baptifaturus in Spiritu sancto, & annas abluturus, cujus non sum dignus, vel esse servus ad detrahendum ei calceamenta. Haec porro omnia digna sunt ponderatione & explicatione ampliori.

Primo quidem ponderandum est quod dicit de Christo, *Medius vestrum stetit*. Hoc simplicissime intelligendo significat quod Christus dignatus sit conyersari & vivere iustis alicujus plebei, in medio Judaeorum, ignotis existens & despectus, vitam communem agens, comedens & bibens ut ceteri, vestitus utens ut ceteri: cum tamen Joannes ipse in deserto ageret extratubam hominum, vestitu cilicino ex pilis camelorum urens vix comedens aut bibens, sed paululum mellis silvestris sumens cum locustis agrestibus. Hanc vero viam secutus est Christus, ut facilius sibi devinceret animos Judaeorum, nec austeritate eos deterreret. At ulterius indicari potest his verbis Christi manus, qui missus est ut medius stet, seu Mediator inter homines & Deum: ideo inter caelum & terram stetit medius in ara Crucis. Iterum, missus est, ut Mediator & medius inter populum Judaicum & Gentilem, ut utrumque faceret in fide unum, antea maxime divisum: ideo in praesepio medius est inter bovem & asinum; bos enim significat populum Judaicum jugo legis prellum, atque populum Gentilem stolidum & contra Deum recalcitrantem. Iterum missus est, ut medius sit inter populum qui praecellit, & cum qui secuturus est, ideo venit in medio temporis Salvator priorum & posteriorum. Denique missus est, ut medius stet inter electos

& reprobos, tamquam Judex eorum; ideo in morte inter duos latrones stetit, unum secum alligans alterum reprobandum. Quod vero dicitur stetit medius, forte non tam situm corporalem indicat, quam spirituales & mysticum. Nam secundum corporalem, modo jacere reperitur, ut in stabulo & praecipio; modo sedere, ut apud fontem Samaritanam; modo prosterni, ut in horro, & saepe in montibus in oratione; modo incurvatus incedere, ut in crucis bajulatione; modo pendere in inclinato capite ut in cruce; modo in medio discipulorum stare, ut in resurrectione. At secundum spirituales & mysticum stetit recte de ipso dicitur: *Stetit*, quia ad veritatem illum dimicavit venit, *quasi in veritate non stetit*, & ideo sicut fulgur cecidit: *Videbam Salomonem quasi fulgur de caelo cadentem*. At Christus nunquam cecidit, nunquam sedit, nunquam jacuit. Sedet quis per otium, cadit per peccatum, jacet per peccati consuetudinem & per diuturnum in peccato situm.

Secundo, ponderandum est quod additur: *Quem vos nescitis*. Quomodo non viderunt, nec agnoverunt, si in medio eorum stetit? Nascitur inter eos, conversatur, docet, operatur, nec inspicitur, sed despicitur: oculo carnis si eum inspicunt, oculo invide & malevolentiae despicunt. Mirum plane, si Iple tanquam Sol in medio eorum lucet, doctrinae & miraculorum radiis spargere incipit, ipsi avertunt faciem, & claudunt oculos, ne eum agnoscant. *Lux in tenebris lucet, & tenebra eam non comprehendunt*. *Lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras quam lucem, ipsi sunt rebelles & inimici*. *Et nescierunt vias ejus, & noluerunt reverti per sententias ejus*. 2. Iple tanquam Pastor erat in medio ovium, & vocem ejus non audierunt; sed potius audierunt vocem alienorum, a Pastore & ovili, ac veris palcis oves abstrahentium. 3. Iple erat in medio eorum ut Arbor vitae in medio Paradisi, & licet ab unoque eorum fructum ex illa capere immortalitatis, at ipsi non agnoverunt, potiusque mortem elegerunt, quam vitam. *In ipsa vita erat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant*. 4. Iple erat in medio eorum tamquam Fons omnes invitans sitientes, & ipsi sibi exariditantes neglexerunt: *in die magno si sitieratis stabat Jesus & clamabat. Si quis sitit, veniat ad me, & bibat. Qui credit in me, sicut de ventre ejus fluit aqua viva*. Merito ergo dicitur Joannes: *Ardeus vestrum stetit, quem vos nescitis* hoc est, scire & agnoscere non vultis. Nam & hoc postmodum conquestus est Jesus, dum clamabat in templo, dicens & docens: *Et nescitis & unde sum, stetit & a me ipso non venit, sed est verus, qui misit me, quem vos nescitis*. Atque utinam non etiam verum sit de Christianis, *Medius vestrum stetit, quem vos nescitis*. Iple etenim adhuc in medio nostrum est tanquam Sol, ut nos illuminet, & multi nostrum claudunt oculos, & lumini sunt rebelles. Iple est adhuc in medio nostrum ut

Joann. 8. Luc 10.

PARS II. Explicat illud. Quem vos nescitis.

Joann. 1.

Joann. 3.

Job 24.

2.

3.

Joann. 1.

Joann. 10.

4.

Joann. 7.

Pastor.

Cur Christus medius stetit.

er. s. artika s. I. olicat d. d. jus trum tit. m. 1.

Pastor, & quasi nescientes & eum & vocem eius, attendimus potius ad vocem Saranae, ad vocem mundi, vel carnis. Ipse est in medio nostri, in medio Ecclesiae, ut Arbor vitae, & Fons vitae, & aridi manemus, & morti appropinquamus, quia non accedimus. Ipse est in medio nostri in sacrosancto Eucharistiae Sacramento, & haereticis nolunt id scire; Catholici id scientes quasi nescientes se gerunt, dum impure accedunt, vel ut decet, non venerantur, non colunt, non amant. Ipse est in medio nostri in persona Sacerdotum, docens, patiens, sacrificans, consecrans, iustificans, & pauci hoc ut decet, agnoscere videntur, cum tamen dixerit: Qui vos audit, me audit. &c. Ipse stat in medio nostri in persona pauperum, de quibus dixit: Quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis; & pauci id attendunt, ac nesciunt eum. Vide dum porro ne & ipse nobis dicat requiritis a nobis: Nescitis vos.

PARS III
Quomodo non sit dignus corrigiam solvere.

Tertio ponderandum est illud: Qui post me venturus est, ante me factus est. *cujus non sum dignus corrigiam calcamenti solvere.* Christus post Joannem venit, post ipsum conceptus, post ipsum natus; vir tamen perfectus fuit ante Joannem, quia in ipso Matris utero, in ipso conceptionis instanti, Vir fuit sapientia & ic entia perfectissimus, non minus quam in aetatis suae anno trigesimo, & ideo dixit de illo Jeremias: *Novum creavit*

Hier. 31.

Domini super terram, semina circumdabit virum. Et hoc fortitan innuere voluit Joannes, dum dicit alibi: *Ante me factus est, quia prior me erat.*

Ioan. 1.

Quasi dicat: Ante me erat vir, in Matris scilicet utero, quod mihi non fuit datum. Sed & hoc manifestum est, quod prior erat divinitate, de qua dicebat Christus ipse: *Antequam Abraham fieret, ego sum;* quia ab aeterno eius persona est. Simplificissime autem intelligendo vult dicere Joannes: *Ante me factus est, id est, est mihi antepositus, sive mihi prelatas, quia dignior me, officio, gratia, praedicatione, baptismo, licet post me sit baptisatus, praedicaturus, & in populo appariturus.* Quod si vultis ut ego ingenue fatear eius dignitatem, & meam respectu eius indignitatem: *Non sum dignus corrigiam calcamentorum eius solvere.*

An Christi
sua Calceamen-
tu usum
Marc. 6.
A. 12.
Sandalia
Christi
in Prumensi
Monasterio
210.

Quid vero est aliud, non sum dignus corrigiam calcatorum eius solvere, nisi non dignus vel infimum & minimum ei obsequium exhibere? Quod quid in vere asserere potuit Joannes, sive Christus calcamentis usus fuerit, sive non, quod aliqui disputant Doctores. Sed habuisse soleas sive sandalia certius est; quia illa concessit Apostolis, & Petrum monet Angelus: *Calceate caligas;* ubi Graeca habent: *Calceate sandalia;* adde, quod si juberet caligas calcare, calcos habuisse oportet eum, caligis. Verum disputationi hac in re vix locus esse videtur, quia in Prumensi Monasterio Ord. S. Benedicti, cuius Administratores perpetui est Archiepiscopus Trevirensis ostenduntur Christi Domini sandalia ex certa tra-

ditione, & novissime Illustrissimo Petro Aloysio Carafa Legato Apostolico cum testimonis authenticis ibidem exhibita fuisse novimus. De quo sic scribit is qui fuit comes ejus in Imere Moguntino ad electionem Eminentissimi ac Reverendissimi Anselmi Casimiri Wambolt, Archiepiscopi & Electoris Moguntini.

Prumia Monasterium est celebre inter alia Sylvae Ardennae. Fundator ejus Carolus Magnus sacram ibi ad Christum Servatori dedicavit; & in ea sunt, hodieque summae venerationi Sandalia Domini. Ne vero thesauro tam sacro de sit fides, adhuc Summorum Pontificum, item Caroli & aliorum Caesarum extant monumenta, quae id fidem loquuntur. Visuntur eadem facile, & sunt ex albo corio, sed dilata & explicata cuius aditis opere Phrygio stolis & ornamentis; quemadmodum illorum temporum suasit pietas. Optabilis tamen fuisse, in eis formam ipsam reueri, in quam adeo saepe induerant se speciosi pedes Domini, dum intererat rebus humanis, & du in terris ore caelesti enuntiabat Evangelium Pacis. Excusati has soleas venerabundi sumus; illas expectantes unice, ut pectori & cordi liceret apprimere etiam vestigium aliquod charitatis ejus. Haec ille *Iteneris Maguntini* Scriptor, pag. 6. Testatur quoque S. Bonaventura Tom. 1. opus. Roma aservari soleam S. Petri Sed haec de sandalis Christi satis, quod sensum litteralem.

Quantum autem ad altiorum sensum, quid est, *Non sum dignus corrigiam calcamentorum eius solvere?* S. Ambrosius de inilit. Virginit. 14. sic interpretatur: *Non sum dignus incarnationis mysterium Christi comprehendere angustia mentis humanae, atque inopu solvere pu vilitate sermonis ab solvere.* Huic subterfuge interpretationi S. Gregorius hom. 27. in Evang. dicens: *An arantius Dominus; quia calcamentis apparuit; Corrigiam calcamenti est ligatura mysteri.* Ioannes itaque solvere corrigiam calcamenti non valet, quia investigare non sufficit incarnationis mysterium aut explicare. Nempe verbum cum carne conjunctio, per corrigiam indicata, quae lorum est seu ligatura calcei, inexplicabilis est etiam in suis minimis & extremis mysteris quae sunt velut anisae & extremis calcei. Uterius & hunc sensum aliqui tradunt: *Non sum dignus calcamenta Christi solvere,* hoc est, Sponsam ei debitam dicere, Mos enim erat in lege, ut qui Sponsam jure propinquitatis sibi debitam alteri cederet, calcamentum solveret. Fateatur igitur se plane indignum, cui Christus Sponsam suam cedat, cum nec dignus sit Sponsi tantum esse servus. Denique S. Mattheus verba Joannis sic refert: *Non sum dignus calcamenta ejus portare.* Fortè quia Joannes utrunque dixit, se & indignum corrigiam solvere, & calcamenta ejus portare, ut explicat S. Hilarius can. 2 in Matth. Quod & mystice exponi potest de calcamento mystico Filii Dei, quod est ejus incarnatio: Caro enim calcus quidam est divinitatis, quo calcata ad nos

Deut. 25.

Matth. 3.

nos venit. Joannes autem forsitan desiderabat hæc calcæmента portare, hoc est Christi incarnationem & passionem per univèrsum orbem portare & annuntiare; sed non erat tam divitius, & quem præcellerat orientem, debebat præcedere morientem. Ad hoc elegerat Apostolos, alios Christus, per quos verificandum erat illud de ipso; *In Adam extendam calcæmentum meum, mihi alienigena subditi sunt.* Nempe Apostoli dum eunt ad Idumæos, ad Gentiles dum procedant, illuc Christi calcæmenta deferunt, nomine ejus possessionem capientes, & ad euntes hæreditatem Christi à Patre promissam. *Postula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam; & possessionem tuam terminos terræ.* Per calcæm utique designatur possessio in sacris Litteris.

Interim, concludendo dicamus: quidquid Joannes suis verbis intellexerit, certum est ejus non a liam in illis intentionem fuisse, quam se hic humiliter deiecit, Christum verò gloriose exaltare; & ita hic veram & nos humilitatem debemus ab eo didicere. *Quanto major es humilitate in omnibus & invenies gratiam coram Deo & hominibus,* inquit Sapiens. Si fueris parvus in oculis tuis, in oculis Dei magnus eris: si magnus sis in oculis tuis, parvus eris in oculis Dei. Si despicias te, magnus eris Deo, & respiciet te; si respicias te, magnus tibi, parvus eris Deo, & despiciet te. Hoc clarissimum est hic in S. Joanne; non enim ostentat se, aut jactat generis nobilitatem, Prophetæ docum, baptisandi munus non divinam legationem, non plebis concursum ad suas conciones, non in solitudine exactam vitam, non tibi aut vestis asperitatem: sed humiliter de se loquitur, humiliterque sentit, non enim sibi aut nequit se humiliat, sed verè sibi parvus est. Quid ergo in remunerationem à Deo accipit, & à Christo? Ille se humiliat, Christus illum exultat. Ille dicit se non esse Prophetam; Christus inelamat turbis, ipsum esse plusquam Prophetam. Ille se infimum proficitur; Christus summum prædicat, nec illo turrexide majorem inter natos mulicem affirmat. Ille se ad pedes Christi abiecit, Christus eum ad caput extollit. Ille se indignum dicit pedes & calcæos tangere; Christus asserit eum ad hoc electum, ut caput tangat, & Baptismi aquis perfundat. Ille dicit se non esse dignum, ut sit vel vilissimus servus tanti Regis & Sponsi, Christus eum facit primum parvum, & specialissimum amicum Sponsæ & Sponsi. O humilitas, quam preciosa es, quam accepta coram Domino! O humilitas, quam facis hominem divinorum donorum capacem. O humilitas, quam felicem facis hominem, Spiritui Sancto præparans aptum in eo locum! *Super quem requiescit spiritus meus, nisi super humilem, & quiescat, & timentem verba mea,* dicit Dominus. O humilitas, quam vilis apparet externa superficialiter: sed quam sublimis es in te & remuneratione! O humilitas, illic exaltasti Joannem, quo alcedere

Rational. Evangel.

non poterat altius: o superbia, illic deiecisti Angelum quo non posset descendere profundius: O humilitas, que ex hominibus Angelos facis, demonibus odibilis & impossibilis!

Aparuit quondam S. Macario Anachoretæ celebri sanctitate Satan, falcem geitans percutam, qua cum percutere moliebatur; sed Deo protegente, omnis ejus conatus irritus reddebatur. Fremere interim non desinebat, quod tanta sibi non foret in virum sanctum potestas, quantum odium. Virtute verò celesti victus, coactus est causam tanti odii aperire, & inelamare: *O Macari, Macari, quam crudeli me bello lacessis fortu nimis, quia nullo te conatu superare valeo, ac me superare à te, in virtus licet, agnosco! Atamen quæquid facis, ego facio: si vigilas, ego nunquam dormio: si jejunas, ego nunquam comedo: si pauperè vestitu indumento, ego nullam vestem gero: si castus es, ego muliere ad voluptatem non ego. Si sæculi vanitates, spes, honores spernaris, ego & illa contemno. Sed, heu, unum est in quo me superas; Cum verò vir sanctus urgeret ut ediceret, quid illud foret; tandem virtute ex alto coactus est respondere & dicere: Profunda est humilitas tua, quam mihi impossibile est imitari. Hæc dicit Satan, & mox confusus abscessit.*

Humilitas Dæmoni odibilis Exemplum.

In vita S. Macarii.

EADEM DOMINICA.

LECT. 9.

De differentia baptismi Joannis & Christi.

Cum Baptismi doctrina, tamquam maximè necessaria, sæpe à Pastoribus plebi sit repetenda. Hic occasionem sument ex verbis Joannis inter se & Christum, inter suum & Christi baptismum, differentiam insinuantis: *Ego baptizo in aqua, ille baptisabit in Spiritu S.* Declarari igitur hic poterit ampliè magnificentia baptismi Christi supra baptismum Joannis ex multiplici capite, ex his quæ à nobis tractanda sunt in Candelabr. Mystico Tract. 2. per varias Lect. Primo, ex parte materie, 2. ex parte formæ, 3. ex parte effectus, 4. ex parte præcepti, 5. ex parte ministri, 6. ex parte suscipientium.

Breviter hic de his singulis aliqua insinuabimus, & in unam Lectiõnem, redigemus. Concionatores vel Pastores, qui tempore sacro Adventus fulius hæc tractare voluerint, ad Tractatum citatum remittimus; ex quo multas utiles formare poterunt Conciones dicto tempore opportunas, nec ab Evangelio tunc recitari solito alienas.

Baptismus itaque Joannis fuit solum præparatio quadam & introductio ad Baptismum Christi, sicut & lex Moysis fuit præparatio & introductio ad legem novam à Christo dandam. Hinc eorum est multipliciter, imò omnibus modis à Christi Baptismo differre.

Primo quidem, si materiam spectemus, licet in hoc uterque conveniat, quod in aqua fiat; tamen hæc & in hoc differunt, quod Joannis baptismus in materia

Baptism. Joannis præparatio fuit ad baptismum Christi. 1. Differentia ex

Psal. 59.

Psal. 2.

Ecc. 3. Dico humilitatem & loquere.

Lam. Humilitas.

Isaia 68. c.

ut. 25.

ast. 3.

aqua ordinaria & simplici Jordanis sine alia consecratione datus ab illo fuerit: Baptismus vero non sicut ordinariè in aqua solet administrari mystica prece, & benedictione solemni per Sacerdote cõsecrata. Quæ benedictio licet nõ sit de essentia & necessitate Sacramenti, cum in necessitate in aqua simplici administrari possit; est tamen significativa perfectionis baptismi nostri, & mysticè in contentis, ac effectuum eius. Nec enim sine mystico tanto apparatu & benedictione bis solù in anno consecratur Fons baptismalis, tanquam uterus sacratissimus Matris Ecclesiæ, in quo secunda nostra natiuitas perficitur, quæ esse spirituale & diuinum participamus, dum renascimur filii Dei, & mēbra Jesu Christi. An putas quod frustra Cercus ille mysticus novo accensus lumine, quinq; thuris odoriferi globulis decorus, in aqua tertio demittatur? Utiq; Christum designat (qui Splendor est & Cador Lucis æternæ, lumen de lumine) quinque vulneribus speciosus, & odoriferus, à quo omnis gratia lux, omnis virtus sanctificationis in aquam baptismatis descendit. An putas quod inaniter oleum sacrum cum christinate, hæc aqua est sacra prece committetur? Utiq; hoc designat quod per hunc sacri fontis uterum Christiani efficiamur, hoc est uncti, siue participes unctiois Christi, & regni dignitatis eius per christina & olei designata. An putas quod in cassum toties Spiritus diuinus invocatur, dum repetitur tertio intensiore voce: *Descendat in hanc plenitudinē fontis virtus Spiritus S. totiusq; huius aquæ substantiam regenerandi secundum spiritum*: Nempe ille Spiritus qui olim ferebatur super aquas, hæc baptismalem aquam regenerandis hominibus preparatam, arcana sui Numinis admixtione secundam efficit, ut ab immaculato diuini fontis utero in novam renata creatur, in progenies cœlestis emergat. Et sicut olim Spiritus ille diuinus uterum virginem cum Ecclesiæ sanctificat, ut in immaculata Christi membra de novo pariat. Omnis homini renascens aqua baptismatis est instar uteri virginis, eodem Spiritu repleto fontem, qui repletur & Virginem; ut peccata quod ibi euacuantur sacra conceptio, hic mystice collat ablatio. Iterum S. Leo sic de Christi virtute fontem sanctificantem pronunciat: *Originem quoniam sumpsit in utero Virginis, posuit in fonte baptismatis; dedit aqua, quæ dedit Matri: Virtus enim Matris est obumbratio Spiritus Sancti, quæ facit ut Maria mater et Saluatorem, eandem facit ut regeneret uerba credentem*. Itaque magna continentur mysteria sacrate illæ benedictiones & invocationes super aquam, quæ baptismi debet deferre: & per illas à simplici & naturali aqua, qualis in baptismi Ioannis fuit, discretè ceniatur, ut diuini prepararetur mysterii. Unde frequentissima antiquitas circa fontes consecratos miracula conigerunt, prout a libi diximus. Immo olim in Ecclesiâ S. Sepulchri

Cur aqua baptismatis benedicatur.

Cur adhibetur Ceruus, oleum, etc.

S. Leo.

V. Cant. del. myst.

Jerosolymitana, post consecrationem fontium diuinitus ignis descendebat, symbolum lucis diuinæ & gratiæ Spiritus Sancti, lampadeque Ecclesiæ succendebat, ut alias latus ostendimus. Nõ est igitur exigua differentia aquæ illius quæ solet seruire in baptismi Christi ministrando, & illius quæ solet seruire Joanni ad suum baptismum.

Secundo: Si de forma agamus, quidam putant Joannis baptismum habuisse hanc vel simile formam: *Ego te baptizo in nomine uenturi*. Et videtur habere aliquod fundamentum in illis uerbis: *Ioannes baptizauit baptismo penitentis, populum, dicens in eum qui uenturus esset post ipsum, ut crederent*. Beda S. Bonaventura in sent. 4. d. 2. S. Th. 4. p. q. 38. art. 6. ad 3. Hugo de S. Victore l. 2. de Sacram. parte 6. c. 6. & quidam Theologi antiqui cum illis. Alii uero dicunt nullam fuisse formam in baptismi Ioannis, cum nec ex Scriptura certo id colligatur, nec fuerit etiam aliqua forma necessaria ad finem illius baptismatis. Denique, quia illa forma: *Ego te baptizo in nomine Christi uenturi*, non potuit à Joanne usurpari, quando Christum baptizauit. Itaque uerum quidem est, quod Ioannes doceret populum credere in Christum uenturum, & hoc colligitur ex dicto loco Actuum, non autem necessario uteretur forma illam fidem explicante. Vide autem qualis differentia sit in baptismi Christi, ubi necessaria est & essentialis hæc forma: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*. Hoc est uerbum quod accedit ad elementum, & fit Sacramentum, nec esset tanta uis aquæ, ut corpus tangat & cor abluat, nisi faciente id uerbo. Hæc est uox *S. Aug. Dominus Ioannes super aquas, & uin ei intus ad regenerandos populos ingenerans, ut ficut initia per uerbum omnia creata sunt, ita per uerbum sacramentale novam quamdam creationem & generationem homo accipiat, quæ est parua mundus*. Est uero ita necessaria exprella uocatio SS. Trinitatis, hoc est Patris & Filii & Spiritus Sancti, ut aliter nullum sit Sacramentum, quod ex Christi uerbis colligitur, dum Apollolis dicit: *Ne dolo eto omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris & Filii & Spiritus S.* Et propterea etiam in baptismi quem Christus suscepit, nostrum initians, & instituens baptismum, tota Trinitas apparuit, Pater in uoce, Filius in persona, Spiritus S. in Columba. In baptismi uero Ioannis non fuisse S. Trinitatis factam mentionem in speciali; patet ex Actis c. 16. ubi cum aliquos interrogasset Paulus; An Spiritum Sanctum accipissent credentes? responderunt ipsi: *Neque si Spiritus S. sit, audiuimus*. Subiungit Paulus: *In quo ergo baptizati estis? At illi dixerunt: In Ioannis baptismate*. In illo ergo non exprimebatur Spiritus S. qui in Christi baptismate necessario exprimi ibidem supponitur. Hanc porro formam Pastores inculcent sepe, & doceant plebem, ob casus frequenter necessitates, in qua possunt & debent Laici baptizare: sed propter ignorantia formæ perit æternum salus. Infirmans non baptizans, uel inepte & inualide abiguntur.

2. diff. ex parte formæ.

Aff. 19.

Palud. Marfil. Alos. Caset. An baptismus iohannis uerum sit sacramentum.

S. Aug.

Matt. 28.

Aff. 19.

Vide Cand. Myst. Tract. 3. l. 2. in infans non baptizans.

horante debuit formam baptismi.

*3 ex parte
efficitur.
non enim
remittit
bat pecca-
ta.*

*Basil. l. i.
de Bapt.
S. Hier.*

*Quid pro-
fuerit ba-
ptismus
Ioannis.
Ioan. 1.
S. Greg.
hom. 7. in
Evangel.*

Matth. 3.

*Eminen-
tia bapt.
Christia-
ni.*

Ibid.

Ioan. 3.

Terzio si de effectu agamus, baptismus Ioannis non dabat remissionem peccatorum, nec infunde-
bat gratiam sanctificatam ex opere operato, sive
ex vi sua: ideo dicitur tantum fuisse baptismus in
aqua, non vero baptismus in Spiritu Sancto.
Quantum dixerimus est inter Spiritum & aquam,
tantumdem videlicet est inter eam qui baptizat in Spi-
ritu Sancto, & eam qui baptizat in aqua. Si Ioannes,
ut etiam ipse confessus est, non baptizavit in Spiritu,
consequenter nec peccata dimisit, quia nulli hominum
sine Spiritu Sancto peccata dimittuntur. Sed dices:
quid ergo faciebat baptismus Ioannis, & ad quem
finem erat institutus? Respondet: ad hoc institutus
fuit, ut Christi manifestationi deserviret, ut
viam ad Christi baptismam pararet: *Vi manifestetur
in Israel, propitius ego veni in aqua baptizans.*
Baptismo ergo suo affluere faciebat homines ad bap-
tismum Christi; Ioannes baptizavit, ut prae-
sua ordinem servans, qui nasciturus Dominum nas-
cendo praeveniret, baptizando quoque baptizatum
Dominum praeveniret. Vterius Ioannis baptismus
serviebat ad excitandum homines ad poenitentiam,
ut sic digne prepararet eos ad baptismum Christi
suscipiendum. Hinc vocatur *Baptismus Poenitentiae*
in remissionem peccatorum, non quod vi sua remit-
teret peccata, sed quia excitabat ad poenitentiam,
per quam, si perfecta sit, omni tempore remissio
peccatorum imperatur: & ita ex opere operantis,
sive ex dispositione accedentis ad baptismum Ioan-
nis, poterat ibi dari remissio peccatorum, & gra-
tiae infusio: si scilicet perfecte contritus quis acce-
deret, ad quam contritionem Ioannes voce sua &
baptismi excitabat. Quapropter baptismus Ioannis
eminebat super lavacra Iudeorum, quia illa solum
ad defectus aliquos legales, & immunditias tol-
lendas, erant instituta, istud vero lavacrum Ioan-
nis, ad poenitentiam excitabat; & Christi bap-
tismum disponebat.

Attende interim eminentiam baptismi Christi-
ani. Ille non est solum in aqua, sed & in Spiritu S.
ex vi suae institutionis efficaciter remittit pecca-
ta, & gratiam S. Spiritus infundens, quae non solum
instat aquae abluit animam, sed etiam instat ignis
illuminat, accendit & expurgat. Ideo dicit Ioannes
Ego vos baptizo in aqua, ille baptizabit vos in Spiritu
Sancto & igne. Hoc ipsum est quod dicit Dominus:
Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto,
non potest introire in Regnum Dei. Sicut generatio
carnis ex duobus fit principis, ex Patre scilicet &
Matre: ita generatio spiritualis duo habet quo-
dam modo principia, Aquam fungentem officio
Matris, & Spiritum S. qui Patris vicem gerit. Per ge-
nerationem carnis nascimur filii Adae & filii irae per
regenerationem & nativitatem spiritualem nase-
mur filii gratiae & haeredes gloriae, virtute Spiritus
S. in aqua operante. Sic tres hic reperuntur,
qui testimonium dant in terra, quod filius filii
Dei, Spiritus, aqua & sanguis: Spiritus novum esse

divinum tribuens quo renascimur: Aqua velut se-
men spirituale & incorruptibile existens, ex qua
renascimur: Sanguis Christi per aquam applica-
tus, quo abluimur & renovamur. Haec omnia
propria sunt baptismi Christi. Nam dicit S. Augu-
stinus: *Non renascitur qui baptizatur Ioanna bap-
tizabatur, sed quod iam praeter sortio illius ministerio, Aug.
qui dicebat: Parate viam Domino, hinc tunc in quo
sola renasci poterant parabantur. Neque solum su-
perat baptismus noster baptismum Ioannis ob in-
fusione gratiae, qui est primarius eius effectus; sed
etiam ob effectum secundarium, qui est im-
presso characteris. Nullum enim characterem Ioan-
nis baptismi animo imprimebat, ac de suscipi-
entibus baptismum Christi dicit Apostolus: *In quo Epl. 2.
credentes signati estis Spiritu promissionis Sancto, qui
est pignus hereditatis nostrae.* Loquitur de bap-
tismo, in quo accipimus Spiritum promissionis, hoc est,
spiritum olim per Prophetas promissum, & creden-
tes signamur a Spiritu S. non solum per gratiam
sanctificationis, sed etiam per signum indecibilis
characteris, quo agnoscamur tamquam de populo
Dei de populo acquisitionis, de gente sancta, sic-
que ab infidelibus distinguimur.*

Quarto, si de necessitate suscipiendi baptismi a-
gamus, non invenietur praecipuum de suscipiendo
Ioannis baptismate, quamvis tunc temporis con-
siliis cuiusdam fuerit: *Pharisaei & Legisperiti con-
siliu Dei spreverunt in semetipsum non baptizati ab Luc. 7.
eo.* Fuit ergo baptismus eius non sub praecipuo, sed
sub consilio. At vero baptismus Christi necessa-
rius est non solum necessitate praecipui, sed etiam non erat
necessitate media ita ut sine illo vel eius voto ne-
cessario possit saltem adipisci: atque solum eius voce
supplet vel in parvulis baptismus sanguinis, vel in
adultis baptismus flammis, si recipiat aquae bap-
tismus non possit suscipi. Propterea etiam post insti-
tutum & praecipuum Christi baptismum, illi qui
baptismo Ioannis erant baptizati, obligati fuerunt
ad suscipiendum baptismum Domini. Quod patet
ex Act. c. 19. ubi baptizati baptismum Ioannis, iuben-
tur iterum baptizari baptismum Christi. *Qui rati Augu-
stianu baptismum Christi, baptismum Ioannis non Tract. 5.
querunt: qui receperunt baptismum Ioannis, bap-
tizati in Iona-
niam Christi quaesierunt.* Ac verisimile est aliquos
ex Apollolis a Ioanne baptizatos cum aliqui ex eis
ejus lucrum discipuli, inter quos S. Andreas: & ta-
men omnes postmodum fuerunt baptizati bap-
tismo Christi. *Consummatur per sponsam, quod insti-
tatur per paranympum.* Ioannis baptismus via erat S. Hier.
ad Christi baptismum; nemo in via sistit, sed pro-
greditur ad terminum ideo Ioannis baptismate
properabant ad Christi lavacrum. Imo ipse S. Io-
annes qui Christum baptizavit, a Christo gratiae &
spiritus baptismate fuit baptizatus. Quod colligit
Chryl. ex eo quod Christus Ioanni dicens: *Ego de-
beo a te baptizari,* respondit: *Sine modo.* Quasi in-
nuent CHRISTUS his a se prolatis verbis,
quod postmodum baptizaturus sit Ioannem; sed

quod modo ex humilitate eius velit prius suscipere baptismum. Idem sentire videtur Nazian. orat. 39. & alii Patres, quorum plerique dicunt à Christo Joannem fuisse baptisatum in spiritu, quod intelligi potest de baptismo vero qui spiritum dicitur, & non solum de baptismo spirituali.

Ex parte ministri: Joannes per se solum baptizabat.

S. Cyrilli lib. 2. in Ioan. c. 57. Ioan. 1.

An Iesus ipse met aliquem baptizaverit.

Probabile est Petrum & B. Virginem à Christo baptizatos.

6. Ex parte

Quinto, si de ministris baptismi à Christo instituti, & de ministris baptismi Joannis agatur, multa est differentia. Nam Joannes solum per se baptizavit, Christus vero per se & per discipulos suos baptizavit; & usque in finem sæculi per eorum successores baptizabit. Imò in necessitate per quemlibet, baptizat, etià laicum, etià feminam, etià infidelem & hæreticum. Quod quidem Joannes per se solum & non per discipulos suos baptizaverit, Colligitur quoque id ex illis verbis: Qui misit me baptizare, ille mihi dixit: Super quem videris columbam descendentem, hic est qui baptizat in spiritu. Ergo soli Joanni datum est præceptum baptizandi; nec legitur eum habuisse potestatem communicandi aliis hoc munus. Erat enim hoc ipsum munus Præcursoris; atque ita sicut per alios non poterat exercere munus Præcursoris, sic nec munus baptizandi. Colligitur etià ex Jo. 3. & 4. In prioribus locis dicitur, quod Joannes baptizabat juxta Salim, quia aqua multæ erant ibi; & veniebant & baptizabantur; nondum enim Joannes missus erat in carcerem. Ex quo colligitur, quod per se, & non per discipulos baptizabat, ita ut baptismus ejus cessaret, postquam missus fuit in carcerem; quia per se tunc non poterat baptizare, per alios autem munus illud non exercebat. Iesus venit in Iudæam, & demorabatur ibi, & baptizabat. Ut cognovit Iesus, quia audierunt Pharisei, quod Iesus plures discipulos faceret, & baptizaret, quam Joannes (quamquam Iesus non baptizaret, sed discipuli ejus) reliquit Iudæam & abiit in Galilæam. Ex quibus verbis constat, quod per discipulos baptizabat, sed videtur quod non per seipsum, tamen verba illa (quamquam Iesus non baptizaret) sic intelligenda sunt, quod non quoslibet se offerentes per se baptizaret, alioqui aliquos baptizatos fuisse ab eo, non est negandum. Quocirca Evodius asserit Christum propriis manibus Petrum baptizasse; deinde à Petro baptizatos fuisse eum Andream Jacobum & Joannem filios Zebedæi; ab illis vero reliquos Apostolos: ac denique à Petro & Joanne septuaginta discipulos baptismum suscepisse. Idem de S. Petro à Christo baptizato testatur S. Clemens, addens Petrum baptizasse Andream & Joannem, & ab illis reliquos baptizatos esse. Pium & probabile etià est, quod asserit Euthymius, Christum ante Apostolos baptizasse Desparam. Et hæc quidem omnia peracta esse ante Passionem, ex eo suadet, quod non sit verisimile Christum non baptizatis dedisse Eucharistiam, aut non baptizatos ordinasse Sacerdotes.

Sexto; si de suscipientibus baptismum agatur, multiplex est differentia in baptismo Joannis, &

baptismo Christi. Nam in primis, baptismus Joannis non fuit datus infantibus, eo quod non sint capaces penitentiae; baptismus autem ille dicitur à Christo Joanni datus penitentiae. Ad hoc institutus erat, ut periculum homines excitarentur & dislicerentur ad penitentiam: ad hunc effectum proderat, nec aliter ad gratiam præparabat, nisi per propriam dispositionem penitentiae: Per baptismum Joanni datus homo purificabatur ad penitentiam, non promovebatur ad gratiam. In infantibus igitur sine fructu fuerit, cum nec originale peccatum tolleretur, nec gratiam aliquam in eis parere possent. Quapropter illi qui accedebant, solebant confiteri peccata sua. Tunc exhibat ad eum vero Iudæam, & non pro omnibus Regio circa Iordanem, & baptizabantur ab eo in Iordanem, confitentes peccata sua. Et illa confessio non solum erat in genere, agnoscendo se peccatores, sed etià in specie nam aliud est confiteri se peccatores, aliud confiteri peccata sua. Quod etià in specie factum opinantur S. Basilii, Tertullian, Chrysol. & alii Patres. Hæc igitur omnia solum adultos concipere poterant, non vero infantes: At baptismus Christi cum per se proficit, & non solum ex dispositione accedentis addimus, cumque ad originale peccatum tollendum ordinatus sit, maxime concernit infantes, quia sine baptismo saluti sunt incapaces. Pro illis Christus parvulus natus est, pro illis est etiam crucifixus. Ipse venit pro illis per aquam & sanguinem. Sanguis proficit eis ad pretium; aqua proficit ad lavandum. Si que eorum sit regeneratio, sanguine per aquam applicato, & spiritum adoptionis hoc modo recipiant, ut sint capaces æternæ hereditatis. Nec referunt, quod nec fidem habeant, nec propriam voluntatem aut intentionem: omnia enim ista habent, tum in Patris, qui pro illis respondet, tum in Ecclesia Matre sua, etiam si nullus adesse Patris. Hæc enim pia mater eis suam quodammodo communica fidem & voluntatem, os & cor matrem eis commodat, ut sacris mysteriis imbuatur, quia necdum possunt corde proprio credere ad iustitiam, nec ore proprio confiteri ad salutem. Et quandoquidem sine propria voluntate, per voluntatem Patris sui Adæ & Matris Evæ culpæ sunt obnoxii; congruit ut per voluntatem Patris sui Christi, & Matris suæ Ecclesie, quæ est Mater omnium viventium, ab illa valeant liberari. Congruum est, ut quandoquidem gratis sunt veniendi, sine proprio demerito, gratis eximantur à captivitate, sine proprio merito. Non tamen gratis, si pretium sanguinis attendatur, quod pro eis pendit siater eorum Christus, si attendatur, quod pro eis proprium meritum, quod eis communicavit. Ulterius, baptismus Joannis non dabatur nisi Iudæis, Gentiles autem & incircumcisi ad eum non admittebantur. Quia scilicet Gentibus conferre viam salutis soli Christo reservabatur, qui erat expectatio gentium, ut dicit. S. Thomas loco cit. Iudæis.

Belgio

est, in illud manus cum sustinere nequeat, quae crucis signum horret; horum & ipse manus fugit & horret. Similiter & in Belgio, quot impetibus, ut Provinciae Catholicae manu Regis Catholici excutiantur, in illa pila ad alios transferenda?

Eccl. 10.

Eheu! Hic verum agnoscimus illud: Regnum de gentem in gentem transfertur, propter iniquitatem, & in iustitiam & dicitur solus dolos Interim hi qui victoriam suam arma ob felicem progressum superbi nimis extollunt, vicissitudinem & revolutionem rerum humanarum in hoc Deo ludo attendant. Audiant Philone leganter sic differentem: Ante Macedonum imperium inclinata fuerat Persarum felicitas, sed una dies tam ingens regno suum attulit. Fuit Aegyptiorum magnifica potentia, sed nubes in modum pertransiit. Quid Aethiopes? quid Carthago? quid Africa? quid Europa? Aethiopes? ut compendio dicam: Quia totus orbis habitabilis? Nonne mors naru suorum de hinc iactata marinis fluctibus, nunc ad versus ventu, nunc secundum ventu? Nam verbum divinum choreas in Orbe ducit, & omnes gentes circumlustrando, nunc hinc, nunc illuc imperia vel tribuit vel adimit. Nihil igitur est in humani rebus praeter umbram, eamque levissimam, sine mora praeter volantem; eum enim ulro citroque, tanquam aestuaria Ubi cum dicit quod verbum divinum choreas in Orbe ducit, videtur alludere ad illud: Ludens in orbe terrarum.

Ps. 2.

Secundo S. Lucas exprimit specialiter quo tempore & anno, sub quibus Regibus & Principibus, sub quibus Pontificibus Deus voluerit Joannem prodire ad praedicationem poenitentiae, ut significet quam ordinate Deus omnia disponat, & quam benigne provideat in necessariis. Nempe sub talibus Receptoribus impiis, Receptoribus, inquam, ta rerum spiritualium, quam temporalium flagitiosis, non poterat non regnare impietates & flagitia

Eccl. 10.

in omni ordine & gradu secundum iudicem populi, sic & ministris eius, qualis Receptor Conatus, tales & inhabitantes in ea. Quis Tiberius Caesar? idololorum & demonum cultor, & si Historicis de eo scribitur credimus, Suetonio & Tacito; vir fuit crudelis & inimitis. Quis vero Pilatus? Iudex venditans sententias, exercens rapinas, & crebras caedes indennatorum, & crudelitate saevissima clades inferens & iniurias, ut testatur Philo. Hic in exilium postea missus ob flagitia, apud Viennam Galliae manu propria se transverberans, malorum compendium mortis celeritate quaesivit. Quis Herodes? Homo adulter, incautus, iniustus qui fratris sui Philippi uxorem detinebat impie, Quis Annas? Quis Caiphas? Reipublicae hi quidem Moderatores in spiritualibus, sed contra omnes fas Sacerdotum summi dignitatem emerant pecunia & muneribus, & contra sancta divinae legis alteris annis Sacerdotum summi munus administabant, ut multi existimant, vel conculcatis omnibus legibus, simul Sacerdotio fungebantur ut alij volunt. O tempora! O mores! Certè ab his non pote-

Philo de

legatione

ad Ca-

ijum,

ipso im-

rat non derivari iniquitas in plebem, proculcatà omni lege divina & humana O Judaea! O terrarum Orbis, Principes tui infideles (suis servum) Et verum tempore est de te: Omne caput languidum, omne cor marens, missus est à planta pedu u, que ad verticem non est in te sanitas. Joannes Quid cor in corpore politico, nisi Sacerdotium & Sacerdotes, a quo sicut a cor de omnibus rigor in populo? Quid caput, nisi Principatus & Principes, quando quidem sicut in capite vigere debent omnes sensus, ita & in illis sapientia & gubernatio pro vicia? Si ergo cor & caput languidum, quomodo in ceteris membris potest esse sanitas? Si in primoribus corruptio, quomodo non est in plebeis? Tempus itaque erat, ut vulnus & livor, & plaga ibid, sumens circumligaretur, & curaretur medicamine, aut soveretur oleo. Et Joannes mittitur ad hunc finem, ut Medicum annuncier, ac digito ostendat, & medicamen oleumque poenitentiae & gratiae circumferat.

Itaque, tempus impietatis regnantis ab Evangelista designatur per Principes & Sacerdotes impios tunc regnantes, sub quibus absque dubio plenus erat mundus caecitate, sub diabolo & ministris eius captivus, & sub peccato venundatus. Hij autem sub hoc jugo ingemiscabant, & verba antiqui Regis sui suspirijs interceda in caelum tollebant: Tu exurgens, Domine, misereberis Sion, quia tempus miserendi eius, quia venit tempus. Uti que tempus faciendi, Domine, dissipaverunt legem tuam, & ad extremum redacta sunt omnia, ac nemo praeter te rebus potest succurrere desperatis. Non inanes fuerit hi gemitus exulceratis itis temporibus de prompti, & ad eum directi, qui adiutor est in opportunitatibus, in tribulatione. Itaque Deo specialiter disponente, & oppressorum angustias misericorditer respiciente: Factum est verbum Domini super Joannem in deserto, hoc est, Luc. 3, nullus est prodire, qui antea vitam absconditam in cremo duxerat: nullus est & Chrilium in carne mortali absconditum, absconditumque vitam habiturus ducentem praeter, & publicare, ut Salvatorem & Deum. Ut de illo, de quo dixerat olim Propheta: Vere tu es Deus absconditus, Deus israel, qui salvator; iam posset dici: Vere tu es Deus manifestus, Deus israel Salvator. Ut manifestetur in Joanne, 1, rael propterea venit, dicit ipse S. Joannes. Sic nunquam deest in necessariis benignus Deus. In lege veteri cum Regum iniquitas tece exeret, multum Prophetas diversis temporibus diversis, qui Regum & Principum flagitia coarguerent, & veritatem annunciar. At cum jam ad extremum venisset mundus, Joannem Prophetarum maximum miser, ac per te dignatus est mox cum sublequi. Sic licet caelo jam sit receptus, non deest Ecclesiae futuris temporibus usque in finem saeculi. Pro diversis scilicet morum corruptione, & pro Ecclesiae suae vario statu varios non desinet mittere Praecones, spiritus sui participes, qui officium Prophetarum probantur agant vicelq; Joannis, ad oblitiscendum Regibus im-

Deus in

necessita-

ribus tri-

bulati

benigne

subventi

Luc. 3,

Joann. 1,

Isaia 43,

Joann. 1,

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

Ps. 138,

2. Tim.

Eccl. 10,

pijs, ad arguendum vitia, ad obviandum erroribus & heresibus, ad preparandum ei viam in hominum animis. Tempore perfectionum post Apostolos militantes Martyres, qui verbo & exemplo praeirent ceteris fidelibus & obliterent infidelibus, sanguine etiam ipsam fidem obviando, & factum est verbum & spiritus Domini: super nos, ita ut nemo possit oblitescere Sapientiae & Spiritui qui loquebatur. Tempore haereticos succitavit sapientissimos Doctores, qui illi obviarent, & vacillantes fide, doctrina & vita confirmarent. Postea inundantibus vitijs, factum est verbum Domini super Franciscum & Dominicum, super Bernardum, Brunonem, Norbertum, & similes Religiosorum Ordinum Institutores, ut per se & suos inundanti iniquitati in Clero & populo retinaculum & aggerem obijcerent, pietatis professione, verborum acrimonia, vita austeritate. Nostro deinde saeculo, Ignatium, Xavierium, Carolum Borromeum, Philippum Neriium, ac alios emisit veritatis Praecones pietatis Institutores, Christianae disciplinae Reformatores; & factum est verbum & spiritus Domini super eos in ostensione sapientiae & virtutis, ac in prodigijs multis. Denique usque in finem saeculi aliquos divina Sapientia providet, donec & ipse Elias & Enoch iterum mirat in mundum amictos facies, ut hic Judaeis, ille Gentibus annunciet penitentiam.

Jo. 3. Tertio, Evangelista specialiter exprimit tempus praedicationis Joannis, ut nunciet non ante istam aetatem, Joannem & Christum in publicum prodisse ad docendum, quia jam trigessimum annum aetatis attigerant. Nati enim sunt sub Augusto Caesare, anno imperij ejus 42. imperavit autem annis 57. sicque sub Augusto fuerunt annis quindecim, & sub Tiberio successore annis etiam quindecim, moxque anno ejus decimo-quinto praedicationem inchoavit, aetatis ergo suae trigesimo. Eandem aetatem attigisse Ezechiel dicitur, dum mirabiles illas visiones exceperit, & varicinari cepit. Joseph quoque dum stetit coram Pharaone, compleverat annum aetatis trigessimum. Haec ergo aetas est idonea publico muneri, & maxime muneri Praeconum verbi Dei. An non poterat Joannes, an non & Christus anno vigesimo publice munus Doctoris & Praedicatoris exercere? Utrique poterat uterque divina plenus gratia, divino plenus spiritu. Noluit vero, ut exemplum praeberet, non ambiendum esse munus praedicationis Evangelicae, nec illis facile committendum, nisi iam in perfecta aetate. At non pauci illud quaerunt immaturo, & non paucis immaturo committitur in praedicationem verbi Dei & fructus ejus. His postquam insinua re illud. Nolite ante lucem surgere, surgite postquam sederitis. Sedere prius oportet, & cum sacris libris in silentio conversari, ante quam quis fiat Operarius inconfusibilis, & tra hians verbum vocatum, ut loquitur Apostolus. Opus est ad id spiritus, opus est & luce. Multi aut unatur, etiam ex Ordinibus Religiosis,

Ezech. 1. Eandem aetatem attigisse Ezechiel dicitur, dum mirabiles illas visiones exceperit, & varicinari cepit.

Gen. 41. Joseph quoque dum stetit coram Pharaone, compleverat annum aetatis trigessimum. Haec ergo aetas est idonea publico muneri, & maxime muneri Praeconum verbi Dei.

Prædicationis munus aetate maturum dandum. Utrique poterat uterque divina plenus gratia, divino plenus spiritu. Noluit vero, ut exemplum praeberet, non ambiendum esse munus praedicationis Evangelicae, nec illis facile committendum, nisi iam in perfecta aetate.

1. Cor. 12. Nolite ante lucem surgere, surgite postquam sederitis. Sedere prius oportet, & cum sacris libris in silentio conversari, ante quam quis fiat Operarius inconfusibilis, & tra hians verbum vocatum, ut loquitur Apostolus. Opus est ad id spiritus, opus est & luce. Multi aut unatur, etiam ex Ordinibus Religiosis,

quince ad id habent lucem, nec spiritum, nec vocationem; & ideo exiguum fructum faciunt, & verbum Dei inutiliter & incompolite tractantes, nihil quandoque exponunt & contempunt. Utinam pauciores essent Concionatores & Conciones, sed efficaciores & ferventiores, a luce & spiritu procedentes, auditorum animos illuminantes & corda commoventes, at ferre fit, ut sint modo declamatores, & soni aërem verberantes, Joannes diu sedit in solitudine divinis vacans, seipsum prius docens quam alios, lucem expectans & verbum Domini jubentis antequam surgeret, manducans panem doloris & penitentiae, antequam illum a ijs proponeret & divideret.

Hoc imitentur verbi Dei Praecones. Et qui hoc onus ambiunt, au hant S. Greg. in Past. q. 3. cap. 10. Admonendi sunt quos ab officio praedicationis impellit factio & aetas prohibet, & tamen praecipitatio impellit nocet. quod nulli aevum si ante penam perfectionem volare appetunt, unde se in alta cupiunt, inde in via mirantur, quodque structuris recentibus necdum solidatis, si lignorum pondus superponitur, non habet retinaculum, sed ruina fabricatur: quodque concepta proles ante tempus nata, non domos, sed tumulos replet. Idem hom. 1. in Ezech. ad hanc rem moraliter explicat illud: Non arabis in primogenito bovis. Primogenitum bovis accipimus, inquit in infirma aetate primi nostri temporis operationem bonam, in qua tamen arandum non est, quia cum prima adhuc sunt juvenutis nostra tempora, nobis adhuc a praedicatione cessandum est, ut voveri lingua nostrae proferre non audeat terram alieni coedis. Quouique enim infirmus sumus, continere nos intra nos ipsos debemus, ne dum tenera bona citius offendimus, amittamus. Haec ille. Continuit ergo se Joannes intra se, in solitudine agens in operibus penitentiae, ut se ab omnibus cultodiret peccatis, & ut alios postmodum ut se custodiret, doceret suo tempore.

Quapropter non insulse respondit quondam S. Franciscus cuidam suo Religioso. Querebat ille a Viro sancto: Cur Joannes sanctificatus in utero in deserto vixit, & istam austeram vitam duxit? Respondit Franciscus: Dicit tu, cur caro recens, est si quiescit, sicutur Cui ille: Ut conservatus & non corruptus, Subjungit Franciscus: Ita ergo pariter Baptista sola penitentia, servavit corpus, ut illud sanctum parumque a peccato conservaret. Exinde postmodum sale penitentiae ad se populum accedentem asperxit, contra putorem peccati. Nam & de illis ipse erat, de quibus Dominus: vasa estis salsiterra.

Locus etiam ubi Joannes praedicationem & baptismum inchoavit, specialiter fuit a Deo ordinatus, multis antea mysterijs fecundus, magno in honore habitus. Fuit nempe circa Jordanem fluvium, qui in scripturis sacris est obviaysteria nominatissimus, septemque privilegijs adornatus est, si figuram gerens nostri baptismatis.

Noba bene.

Invenit.

Deut. 13.

Matth. 5.

Cur locus praedicationis S. Iohannis nominatur.

Primum

1. *Primum* est, quod terram sanctam dividit ab alijs gentibus idololatri, à Moabitibus, Arabibus & alijs. Hoc nimirum proprium est baptismi, quod fideles ab infidelibus discernat; esseque introitus terræ sanctæ, hoc est Ecclesiæ à Christo sanctificatæ.
 2. *Secundum* est, quod per illum transferunt filij Israël ex Ægypto in terram promissam tendentes, ejusque aquæ divisæ sunt, & steterunt fluentes, Arca ibi quiescente, donec omnes transissent. Atque ibidem in memoriam miraculi fuisse Josue duodecim grandes lapides, & transiit in campum; atque ex campo duodecim alios transportavit in priorum locam. Per Baptismum scilicet debent omnes transire, & salvi evadere, ex Ægypto tenebrosa peccati, & captivitate diaboli egredientes. Duodecim autem illi lapides ex campo translati in locum duodecim aliorum, designant duodecim Apostolos, qui duodecim Patriarchis successerunt, & nobis baptismum annunciarunt & dederunt.
 3. *Tertium* est, quod Elias & Eliseus per illum sicis pedibus transierunt, cum raptus est Elias in caelum. Nempe & in caelum vehimur nos, sed transientes prius per baptismum: ibi quidem ablumur, sed etiam siccatur pedes affectuum nostrorum ab omni impuro humore peccati.
 4. *Quartum* est, quod Naaman Syrus ibi septies lotus, a lepra est mundatus. Sic & in baptismo lepra peccatorum dimittitur, & sepiiformis Spiritus per lotionem animæ nobis datur.
 5. *Quantum* est, quod ibi ferrum securis ad mandatum Elisei supererat. Tunc præcædit lignum, & illuc misit, ubi ferrum ceciderat. Et hoc quoque indicat, graves instar ferri peccatores in aquis baptismi supernatate, & ad litus operatum venire; idque per virtutem ligni Crucis, quod vim divinam impertit aquis.
 6. *Sextum* est, quod ibidem Jesus Christus baptisari voluit, tactu mundissimæ læcæ carnis, vim aquis tribuens ad sanctificandas animas in nostro baptismo.
 7. *Septimum* est, quod ibi S. Joannes Baptista vidit caelum apertum, & audivit vocem Patris, viditque Spiritum Sanctum in specie Columbe. Quod id ipsum indicabat per baptismum aperiri nobis caelum, & in illo professionem fore totius Trinitatis, à qua habet baptismus vim suam & originem.
- Rob 40.* Propter hæc omnia, nomine Jordanis in Scriptura indicatur Baptismus, tanquam in suo typo. Ideo de diabolo dicitur: *Habet fiduciam quod Jordanus insuet in os ejus*, hoc est, tanto odij & invidia zelo fertur in Baptismum & Christianos baptisatos, quod aveat & speret omnes se posse abiorbere & perdere. Itaque non sine mysterio propter omnia jam dicta, Joannes suum institutus baptismum & prædicationem, baptismi nostri & prædicationis Evangelicæ initium quoddam & rud-

mentum, incipit in Jordane; & regionem ac desertum Jordani adjacens peragrat, prædicans baptismum penitentiae in remissionem peccatorum. Debebat nimirum (quod etiam expresserunt Evangelista) adimplere Scripturam de se pronunciatam: *Vox clamantis in deserto, parate viam Domini*. *Isaia 40.* *Etc.* Sed singula hujus sententiae verba emphasim & pondus habent, ideo specialiter explicanda sunt in sequentibus.

E ADEM DOMINICA

Lect II.

De voce clamantis in deserto.

Primò, ponderandum est illud, *Vox clamantis*. *Quomodo loannes sit vox clamantis, sicut vas electionis, id est, vas electum, Terra promissionis, id est, terra promissa, Filius perditionis, id est, filius perditionis: vel etiam simpliciter intelligi potest, quod Joannes sit vox Dei clamantis.* In illo enim Deus & Spiritus divinus clamabat. Quantum ad primum, Joannes erat vox clamans, vox alta & sublimis, vox undique penetrans & ad corda usque pertingens; vox non exilis & in angulo multans, sed in publico personans, magna contentione, magno spiritu, magna constantia, & audacia, contra vitia, Principum, Militum, Pharisæorum, Vox non palpanans aut blandiens, sed clamans & terrens, comminans & arguens. Sed in particulari videndum est, quid in clamaret vox illa adco sublimis: hoc enim scire etiam omnes nos concernit. Nam licet dicatur clammalle. *Parate viam Domini*, hoc tamen multa complectitur.

Inclamat omnibus idem quod digito demonstratus venerat: *Ecco Agnus Dei, ecce qui tollis peccata mundi*. Christum scilicet jam adesse qui salvaturus esset Israël, ipsumque mox se manifestaturum, ideoque digne recipiendum. Unde de ipso dicitur: *Joannes testis perhibet de ipso & clamavit, Si igitur adimplebat præceptum illud Domini: Si per montem excelsum ascendere, tu qui evangelizas Sion, exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Jerusalem, exalta, noli timere. Dic cruentis iudicibus, ecce Deus vestester, ecce Dominus Deus in fortitudine veniet, & brachium ejus domabitur. Ascendebat Joannes in sublimem locum, quia electus erat primus Præco ad evangelizandum Sion: exaltabat in fortitudine vocem suam, quia primus erat qui evangelizare debebat Jerusalem advenisse jam Salvatorem suum, Deum suum, Regem suum. Unde civitatibus Judæ in desertum ad se concurrentibus intrepide clamabat: *Ecco Deus vestester*; & hoc ipso suo clamore indicabat Evangelij prædicationem mox toto orbe audiendam, & per novos Præcones in fines terræ propagandam, de quo & David prædixerat: *In omnem terram exivit sonitus eorum, & in fines orbis terra verba eorum* Joannes virtutum schola, magisterium vite, sanctitatis forma.*

Inclamas Christi præsentiam. Iohan. 1. 19. 26. 33. 34. 36. 45. 46. 48. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Summa iustitia, virginitatis staculum, Penitentia via, fidei disciplina. Ioannes maior homine, par Angelis, legis summa, Evangelii sanctio Apostolorum vox, silentium Prophetarum, Prætor iudicis, Præcursor Christi, Metator Domini, Dei testis, totius mundi Trinitatis. Voce itaque sonora Ioannes præcurrit Christum, percurrit Evangelium præcurrit vocem Apostolorum, & silentium iudicis legi & Prophetis: Lex & Propheta usque ad Ioannem.

Luc. 10.
Mat. 11.
Vox clamantis in deserto.

Raportus de Operibus Trinitatis in Evangelio.

Regnum Celorum ad usum inclinat.

Multipliciter regnum celorum olim distabant.

Vox clamantis novissima.

2. Inclamabat omnibus penitentiam ad vitam emendationem. Hæc enim vox eius fuit inter præcæ Penitentiam agite, &c. à qua & Christus aspicatus est. Hoc scilicet modo sibi mutuo responderunt Vox & Verbum, Prætor & Iudex, Signifer & Rex. Hæc erat unica via, qua suscipiendus erat Rex & Salvator. Hæc erant sola arma, quibus Regnum æternum erat devincendum. Quibus Magister militum qualis Signifer Regis, qualis prima Legio Primicivis, pilis vestitus, zona pellicia circum inclamavit: *Arma arripite, Penitentiam agite!* Neque solum ore hoc inclamabat, sed quia totus ipse erat Vox, quicquid in ipso cernebatur, idem infonabat. Etenim locus deserti speluncæ in qua cubabat, vestitus austeris, victus, conversatio, vita, quid aliud quam penitentiam resonabant? Simul verò cum penitentia inclamabat appropinquare Regnum Celorum, perillam aperendum; Christo jam illud referante, sed mediante hæc clave. Antea Regnum Celorum nunquam erat nominatum, nunquam in Scriptura erat auditum, aut promissum, clausum erat, jam appropinquabat eius referatio, scilicet ad ascendendum in illud iam eugebatur. passio scilicet Christi, cuius meritum & virtus per penitentiam nobis applicatur. Regnum celorum in antiquo Testamento multum multipliciterque distabat; quia distabat tempore: notitia, effectus, accessus. Quare distabat tempore? Quia Messias necdum venerat, qui spirituale gratia regnum debebat primo secum adducere, & postmodum regnum æternum gloriæ dare, utrumque ergo ipso adveniente appropinquabat, quod ante distabat. Quare distabat notitia? Quia olim quasi ignotum erat, nec de illo fit mentio aut promissio, vel in Prophetis, vel in Psalmis; ideoque distabat & affectu quia vulgo à Judæis non desiderabatur. Quare distabat accessus? Quia nemo quamlibet sanctus, quamlibet notitiam & desiderium regni habens, in illud poterat ascendere. Clamabat ergo Ioannes, iam viam ad illud esse stratum, iam sealam erectam, iam clavem præparatam, si per penitentiam peccatorum, & vitæ emendationem Messias reciperetur, is nimirum qui habet claves regni, qui aperit, & nemo claudit.

3. Ioannes vox erat clamantis, quia omnibus manuciabat Novissima, idque voce terrificæ Annunciabat mortem iudicium, infernum peccantibus, ut fugerent a ventura ira. Audi ejus vocem inclamantem: iam securus ad radicem arboris posita est: cni pors imminens peccatoribus. *Omnis arbor que Rational. Evang.*

non facit fructum bonum excidetur: en iustum Dei iudicium: & in ignem mittetur; æterna ignis pocha sublequens. Nimirum sciebat Ioannes, nihil ita efficaciter hominis superbiam, avaram cupiditatem, luxuriam, aliaque vitia destrueret, ac horum Novissimorum profundam considerationem; nihilque ita potenter ad meliorem nos vitam extimulare, dicente etiam Sapiente: *Memorare novissimatum, & in æternum non peccabis.* Hæc ergo potenti voce resonabat, & inculcabat, Christum denuncians venturum non solum ut Redemptorem, sed etiam ut Iudicem; Cuius, inquit, ventilabrum in manu eius. & purgabit arenam suam, & congregabit triticum in horreum suum, paleas autem comburet igne inextinguibili. Quænam ejus est arca, nisi Ecclesia? Illa bonos habet & malos permixtos, sicut arca paleas & triticum; sed venit cum ventilabro Christus, cum potestate iudicandi, & asserminabit paleas à frumento, impios à bonis, hoc cœlesti horreo, illos igni æterno addicet. Et vide quam congrue circa Jordanem de iudicio sermo ejus est: *Jordanis enim idem est ac fluvius iudicii,* sive defluxus iudicii: & amœnus quidem fluvius erat, sed in mare mortuum defluebat. An non hic typus egregius vitæ nostræ: Quid est vita nostra, nisi Jordanis, nisi fluvius quidam amœnus, divitiis, voluptatibus, honoribus letus? Verum cum omnibus his mox transit & effluit læta velocitas, velox lætitia, & in mare mortuum descendit, in mortis abyssum. Transeunt fluctus, manet luctus. Transeunt rapido curritaque hujus sæculi, quæ ad tempus videntur suaves, & in amarum mare finiunt; ideoque nemo eas nimium debet amare. Quid iterum vita nostra, nisi Jordanis, nisi fluvius & defluxus iudicii, quandoquidem vita hæc perpetuo labitur: etiam in vita? Anni annos protrudunt, & hora horas, & undæ undas; sed ad iudicium Dei currit severe examinanda, & quæ per partes elapsa est, omnino tota simul iudici, est sustenda. Hanc ergo de iudicio agendi occasionem, Ioannes clamans circa Jordanem ex ejusdem significatione poterat de promerere. Hanc quoque non debent negligere qui Ioannis officium obeunt apud plebem prædicatores verbi Dei, Voces Domini. Ipsorum enim munus est frequenter intuitu hujus iudicii divini penitentiam prædicare; ac plebs est lubenter humiliterque hæc de te differentes audire. Nec dicant, vel Concionatores vel Auditores, trivialem nimirum esse hanc materiam, Scideo magnis Cathedralis inidoneam, & magnis Concionatoribus parum aptam. Si enim indignum non fuit Prophetis maxime frequenter de hoc iudicio sermonem repetere, & illud inculcare; indignum non fuit idipsum Ioanni, nec indignum ipsi Christo, an erit hoc indignum his qui Prophetarum, qui Ioannis, qui Christi vices in Ecclesia Dei obeunt? Sed hæc vanitas digna est planctu in non paucis Concionatoribus, quod potius querant aures mulcere, sublimia docere, eloquentia plausum cedere; neglectis illis, quæ

Ecclesi. 7o

Lucas.

Jordanis.

nostra vita est.

Novissima frequenter prædicant.

ad peccatorum derelictionem efficaciam forent. Eademque vanitas in auditoribus reperitur; dum Concionatores tales quarunt, alios saluunt. Prurium eis aures ad audiendam disertam & mollem vocem blandientis; renuunt audire contra sua vitia vocem clamantis, vel iudicium inculcantis.

Variis. Romani imitantes.

Attamen vocem Joannis clamantis, & securim ac ventylabrum Iudicii divini proponentis, imitati sunt sancti & docti illi Concionatores, qui fructum in Ecclesia Dei leguntur voce sua peperisse maximum. Audi aliquot exempla.

S. Vincentii. Feretiv.

S. Vincentius Feretivus spiritu Joannis imbutus circumiens urbes, villas, pagos locaque deserta, ubique praedicabat: *Poenitentiam agite, appropinquate enim regnum caelorum; Timeat Dominum, quia venit hora iudicii eius.* Atque cum hac voce transivit per Hispaniam, Galliam, Angliam, Belgium, Italiam, iudicii divini & poenitentiae praeco adeo efficacax, ut quocumque pedem intulisset, mox sequerentur generales totius vitae confessiones, & communis morum reformatio. Cessabant perjuria alicae blasphemiaeque, tantaque omnium contritio & religio, ac modestia, ut prisca Apostolorum aetas redisse videretur. Dicitur ipse convertisse Judaeorum viginti quinque, Saracenorum octo, Christianorum perditae vitae supra centum millia. Quadraginta auditorum millia eum quandoque secuta afferuntur. Unde Vincentius Justinianus in vita S. Vincentii Feretivi p. 1. c. 19. asserit mortuum quandam publicae a. B. Vincentio fuisse vitae reddidit, ut eo miraculo confirmaret se esse illum Angelum qui visus est Joanni volans per medium caelum, & clamans: *Timeat Dominum, quia venit hora iudicii eius.* Fuit ergo ipse Angelus instar Joannis, parans viam ante faciem Domini.

Quot ab eo con-versi.

Apo. 15.

S. Petrus Martyr, eodem impulsus spiritu, emittens in Ecclesia Dei Concionator, iudicium Dei continuo in suis concionibus proponebat, & haec verba pro Themate concionis jugiter pronuntiabat: *Adhuc quaedam agita dies & Nuncia subvertetur;* quibus verbis olim Jonas populi commoveatur. Illis vero verbis innumerabilem multitudinem ad se confluentem tanto opere intendebat ut omnes passim poenitentiam etiam publicam agerent. Ipse erat Vox clamantis, & ad Civitates sceleribus repletas toto spiritu clamabat Dei securim imminentem, excidium & ruinam. Dicebat enim: Tu, o Mediolanum, o Cremona, o Parma, o Florentia, quid aliud es, quam altera Ninive, nam Dei attrahens se clericibus tuis? Vide igitur ut illico ad Deum te convertas, & poenitentiam agas, aut mox flagellum Dei, & ruinam tuam experieris. Haec in fortitudine vocis & spiritu amplificabat efficacissime per civitates singulas, praedicans regnum Dei.

S. Petrus Martyr.

anno 7.

S. Antonius de Padua in Quadragesima de eodem Dei iudicio & poenitentia concionatus, ita de Padua, commovit ad luctum & compunctionem Patavinus cives, ut turmatim per plateas incederent publice se verberantes & caedentes, cum hac repetita

S. Antonius de Padua.

voce clamorosa: *Miserericordia, Misericordia, Misericordia.* Atque inde cepit, publicis disciplinae, in Hebdomada Sancta usus. Conversionem vero morum, & vitae mutationem miram in millibus hominum induxit. Hinc lingua ipsius manet incorrupta, quam triginta duobus annis post obitum, S. Bona ventura in manus accipiens, & excolens, cum lacrymis dicebat: *O benedicta lingua, quae semper laudasti Deum, & alios laudare docuisti; iam patet quod si sis meritis & pretij apud Deum, qui te ad tam sublimem officium efformavit! Quidam magne doctrinae & pietatis Concionator nostro saeculo Paduae eandem linguam visitans & excolens, ita immutatus est spiritu & lingua, ut postmodum Rhetorum morem in concionando exuens, & Apostolicum induens, maximum fructum tota Lusitania promerit; cuius memoriam tamquam Apostolici viri etiam hodie veneratur Lusitania.*

voce clamorosa: *Miserericordia, Misericordia, Misericordia.* Atque inde cepit, publicis disciplinae, in Hebdomada Sancta usus. Conversionem vero morum, & vitae mutationem miram in millibus hominum induxit. Hinc lingua ipsius manet incorrupta, quam triginta duobus annis post obitum, S. Bona ventura in manus accipiens, & excolens, cum lacrymis dicebat: *O benedicta lingua, quae semper laudasti Deum, & alios laudare docuisti; iam patet quod si sis meritis & pretij apud Deum, qui te ad tam sublimem officium efformavit! Quidam magne doctrinae & pietatis Concionator nostro saeculo Paduae eandem linguam visitans & excolens, ita immutatus est spiritu & lingua, ut postmodum Rhetorum morem in concionando exuens, & Apostolicum induens, maximum fructum tota Lusitania promerit; cuius memoriam tamquam Apostolici viri etiam hodie veneratur Lusitania.*

Lingua eius hodie dicitur incorrupta.

Id de Tugatio Martini Soc. Jesu re-ferunt.

Rom. 10.

Si igitur dixit Propheta: *Quam speciosi pedes evangelizantium in pace, evangelizantium in bono!* Nos quoque addere possumus: *O speciosi pedes, o speciosa lingua, o speciosa vox Joannis & sequacium eius, qui ut evangelizant pacem, & bona aeterna, in-clamant prius bellum alperum peccatoribus cum morte, cum iudicio Dei, cum igne aeterno, ut fugiant a ventura ira, & pacem cum Deo incantent!*

4. Joannes vox clamantis, quia nulli parcens, fortiter & intrepide in-clamavit in omnes cuiuslibet conditionis, quamlibet sublimis, quamlibet honoratae. Non parit Regi, in-clamans constanter & mansuetudine frequenter. *Non licet tibi habere aeternam fratris tui, quia enim non parit militibus in-clamans: Nemini calumniam suam feceris, neque in-venio concupiscentiam contenti estote clamant, suspensiu vestes.* Non parit Pharisaeis, qui ob doctrinam & pietatem eminentiorem in populo honorabantur, sed in-clamans compellit eos asperere, & vocem *Quia iniqua viae vestrae,* (hoc est, venenatorum parentum venenatos filios, peccati veneno infectos) quibus gloriabantur esse semen Abraham Arguit eos graviter, & dicit: *No caperitis aeternam, Patres habetis Abraham, dico enim vobis, quia potest Deus de lapidibus istis suscitare filios Abraham.* Offendit his verbis parum esse filios esse Abraham secundum carnem, si non sint secundum pietatem. Atque illis demonstrat lapides duodecim (qui est Iordane extracti fuerant tempore Iosue, in signum miraculi quod populus transierat sicis pedibus) assererat potentem esse Deum de istis lapidibus filios suscitare Abrahamo; simul etiam innuens cordibus duris Gentilium, qui non ab similes erant istis lapidibus posse filios Abrahamo proferre, qui benedictionem obtineant praeter filios Abraham secundum carnem. Hoc etiam concernit quosdam Christianos, qui se Patrem habere Christum eundemque Redemptorem gloriantur; interim eius opera non amitantur, sed in eius solis meritis confidunt nihil cooperantes. Unde auctor operis imperfecti in Matth. sic dicit: *Sicut Iudas perit propter hoc salvandus, quia erant filii Abraham, sic & multi Christiani insipientes,*

Mane. 6. Luc. 3.

Rupertus

per hoc putans se salvandos, quod Christiani sint. Ad quos dicitur cum Joanne, Nolite dicere, quia sumus filii Abraham, sumus Christiani; facite fructus dignos poenitentiarum, hos requirit Christus, qui gratiam vobis ad id committit, & merita sua vestris adiungi voluit: *Qui passus est pro vobis, vobis relinquens exemplum, ut imitumini vestigia eius.* Itaque is, qui Vox clamantis à Propheta nominatur, fortiter clamabat contra vitia domus Israel, quæ populum Dei se nominans & semen Abraham, derelinquebat Deum suum, & genus suum deturbabat. Cui & conveniebat illud: *Va genis pescavici, semini nequam, populo gravi iniquitate, ab alienati sunt retrorsum.* Quapropter divinum illud præceptum Joannes adimplebat: *Clama ne cesses, quasi tuba exalta vocem tuam, annuncia populo meo, solum quod est, quod dicitur: Iacob peccata coram me.* Ad hunc numerum finem verbum Domini factum erat super eum.

1. Pet. 2.

Isai. 1.

Isai. 58.

Vox clamantis omnem virtutem.

Luc. 3.

Ibid.

Vox clamantis cum spiritu.

5. Joannes clamans docebat & adhortabatur ad omnem virtutem; venerat enim parare Domino plebem perfectam, quæ perfectio in virtutum decore consistit. Docet itaque voce efficaci humilitatem, publice affirmans se indignum esse Christi solvere vel portare calcamenta. Docet veram fidem, dicens palam illum esse Agnum Dei qui tollit peccata mundi. Docet spem, omnes exortans ad bonum, spe appropinquans regni caelorum. Docet timorem, omnes à malis retrahens timore excisionis & ignis. Docet iustitiam monens graviter Publicanos: *Nihil amplius quam quod constitutum est vobis faciatis.* Docet ibidem charitatem & eleemosynam: *Qui habet duas tunicas, alteram habeat, similiter & sicca.* Docet etiam contemptum saeculi, calitatem, religionem, & alias virtutes; quia licet expressè de his non fiat mentio in Evangelio, tamen id satis ex S. Luca colligitur, qui gesta & prædicationem Joannis concludens, ait: *Multa quidem & alia existans, evangelizabat populo.* Ideo etiam Christus de illo dicit: *Erat lucerna ardens & lucens.* Vultis scire, inquit Bernardus, sermo de S. Joanne quomodo arsit & luxit? *Ego in ea triplicem reperio ardorem & splendorem.* Ardens erat in seipso austeritate conversationis, erga Christum plene & intimo serore de visionem, erga peccantes constantia libera increpationis. Dixit exemplo, d' gesto, verbo opere seipsum, Christum indicere, nos ipsos nobis sermone declarans.

Sed nunquid Joannes sine fructu hæc inelamabat, ita ut solum esset cymbalum timens aut æs sonans, & inaniter aciem verberans? Abiit Turba enim ad poenitentiam commota dicebant: *Quid facimus?* Multi & baptizabantur ab eo confitentes peccata sua. Neque mirum, quia Joannes non erat solum Vox clamans, ut diximus, sed erat Vox clamantis, Vox scilicet Dei erat ipse. Clamabat Deus in ipso, adeo que hæc vox non poterat esse inefficax. Erat vox Verbi Divini, ab ipso procedens, & tamen ipsum præcedens, ipsum manifestans: **SICUS VOX**

nostra à verbo mentis nostræ procedit, & illud præcedit in mente audientis, ut ipsum ei manifestet. Itaque cum S. Basilio quæ in Psalmo 28. de voce Domini magnificè multisque elogis prædicantur, S. Joanni, qui Vox erat Domini, aptissime convenire asserimus. Licet enim literaliter de tonitruo intelligantur, quia illud est vox quædam Dei super aquas pluviales, quæ in nubibus pendens, per foras cedros confringens, desertum concutiens, flammam ignis & nubibus quasi intercisas emittens, cervos ad currendum excitans. Tamen in sensu spirituali omnia hæc Joanni competunt, qui tonitru quoddam divinum fuit, & vox certifica Domini. Vis breviter particularius id intelligere? Audi quæ ibi dicuntur de voce Domini. In primis dicitur: *Vox Domini super aquas.* An non Joannes super aquas Jordanis insonat? An non tali resonat efficacia, ut multum audientes (qui erant inflatæ aquarum per varios vitiorum anfractus & circuitus delinquentes ad abyssos) quasi quodam miraculo, ut olim Jordanis aquæ converti sunt retrorsum, ad Deum suum, ad vitæ fontem perpetuè traherentem fluentes? Deinde dicitur: *Vox Domini in virtute, vox Domini in magnificentia.* An non Joannes vox est magnæ virtutis & fortitudinis? An non vox cum magnificentia, quæ adeo magnifica tulit testimonia de Christo, magnificaque eius mysteria annuciavit? Ulterius dicitur: *Vox Domini confringens Cedros, & concutiens desertum.* An Joannis vox inanis fuit? Nonne superbas tentes inflat Cedrorum elatas per poenitentia prædicationem confregit & humiliavit? Nonne etiam multorum dura & spinosa corda, inftar petrarum & veprium deserti, concussit & commovit contritione valida? Denique dicitur: *Vox Domini intercedens flammam ignis, vox Domini preparans cervos.* An non Joannis vox comminationes ignis æterni quali intercisas flammam emittens inflat fulguris, multos excitavit jacentes & torpidos, & ad capeiendam virtutis viam inftar cervorum celeres fecit? Nonne ad meliorem vitam eis currendi viam indicit? Quod si etiam tonitru cervas difficulter parientes ad partum reddit faciles, nonne & hoc præstitit vox Joannis, dum his qui difficulter partiebant spiritum salutis, auxilio suis, tremorem eis iudicii divini incutens? Sic singula ei aptissime congruunt, & amplificari possunt.

Eccè igitur quomodo Joannes verè Vox, verè Joannes. Vox clamans, verè vox Domini clamantis; & qui vox clamantis fuerat Vox in utero, ad laudes divinas excitans Matrem Elisabeth, Vox quoque mox ab utero? excitans Patrem ad Canticum toties in Ecclesia repetitum, modo perhibetur esse vox in deserto, postmodum Vox erit in Herodis Palatio, Vox in vinculis & ergastulo, Vox clamans moriendo, Vox adhuc clamans post mortem in finem usque sæculi, vita & exæplo, verbo & sanguine suo. Mortuus est Joannes, equidem mortuus est, sed voci sue tonitru, S. Arabæ adhuc in desertis concutit desertum peccatorum, sermo. 9.

Vivit adhuc in Ecclesia vox eius adhuc hodie resonat illud in auribus nostris: *Parate viam Domini. Penitentiam agite, iam secum ad radicem pestis est.* Adhuc hodie resonat vox sanguinis eius contra luxuriosos, contra incestuos, contra adulteros, quia pro castitatis defensione effusus est. Adhuc hodie eos condemnat deserti oris sui voce, & fusi sanguinis clamore. Sed in deserto specialiter vox hæc clamans describitur; quia illæ vitæ & voce sua advocabit totius Iudææ incolas, penitentiam suscepturos, & futuram in ea evasuros. Unde desertum illud desertum Cades nominatur: *Vox Domini concitavit desertum, & commovebit Dominus desertum Cades.* id est, desertum sanctitatis; quia Ioannes desertum illud sanctificabat, concione, baptismo, vita: & illuc concurrentes commovebantur tanto tremore, ut ab impii vita ad sanctioris vite propositum transirent, & sic eorum penitentia desertum quodammodo sanctificabatur. Illud quoque desertum postmodum mire erat sanctificandum, frequenti concursu sanctorum virorum, qui exempli Ioannis sectati, debebant illud incolere, & tanquam Turres solitudinis, & Aquile contemplationis, ad modum sui collocare. Maximus enim illic fuit numerus Eremitarum & Monachorum, vestigia Christi & Ioannis ibidem honorantium.

In Prato spirituali c. l. refert Sophronius, Monachum quendam, qui montem Sinai petebat, in parvam quandam speluncam divertit, & agitudine cogente; & hæc non procul erat à Iordane. Ibi ergo apparet ei S. Ioannes, sic enim eum colloquitur: *Ego sum Ioannes Baptista, & ideo tibi iubeo, ut nunquam recedas. Nam spelunca ista brevior maior est monte Sinai, quam sepulchrum Domini Iesu, cum me visitaret, ingressus est. Pollicere ergo mihi, quod hic habitabis, & ego maxime sanitatem restituum.* Spondit Monachus, & mox sanus effectus, ibi perseveravit toto vitæ suæ tempore, & ex spelunca Ecclesiam fecit, congregavitque ibidem Fratres, appellaturque locus ille Sapsas. Hæc ibi. Constat ex sacris historiis circa illud desertum Iordanis multa fuisse Monasteria; nam ibi erat Monasterium S. Gerardi Abbatis, ut patet ex eodem Prato spirituali, c. 107. Item S. Sozimi qui circa illud desertum perambulans, invenit S. Mariam Ægyptiacam, & illam jam morti vicinam sacra Communione refecit, ab eaque didicit vitam quam in eo deserto duxerat. Itaque de illo deserto verum fuit illud: *exaltabit solitudo.* & *strepit quasi silium: in cubilibus in quibus habitabant dracones, oritur ror calami & junci.* & *erit ibi sania & via.* & *viam sanctam vocabitur.* Via scilicet ibi erat, de qua Ioannes clamabat: *Parate viam Domini, rectas facite semitas eius in solitudine.*

Mythic desertum, in quo Vox clamantis personabat ad omnis generis peccatores ibidem concurrentes, hoc sæculi designat, in quo bellua sunt omnis generis, peccatores varios designantes, qui invitantur deponere belluam naturam, voce Do-

mini per suos Prædicatores penitentiam inclamant.

1. Ibi sunt multi serpentes & viperæ, homines invidi & maligni, virus malignitatis, odii, invidiæ, detractionis, calumniæ, linguæ venenatæ in alios spargentes. Ibi multa genimina viperarum, maligni malorum parvum, eorum malitiam imitantes. His inclamatur, ut in aquis penitentiae omne virus deponatur, nec faciant.

2. Ibi Corvus & Ericius, homines impenitentes, qui instar corvi semper clamant *Crus, crus,* & instar Ericii spinis peccatorum conscientiam mordentibus toti sunt cooperti; sed differentes parturunt semper spiritu salutis, nec pariunt, imo procrastinant tandem in partu erepant. His inclamatur: *Hodie si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sed semper errant corde.*

3. Ibi congregati sunt milii vitæ ad alterum, homines iniusti & rapaces, alienis iniuriæ, & prædæ quærentes, quales nonnulli inter negotiatores, multi inter Magnatum Officiales, inter Procuratores & Advocatos simul prædæ depilantes, hoc est pauperem lingantem. Et his inclamatur voce Joannis: *Non aliquid quam quod vobis constitutum est, exigitis; sed surdi sunt.*

4. Ibi Sirenes in delubris voluptatis, homines luxuriosi, nihil nisi carnem & voluptatem respirantes, gaudent ad sonitum lyre & tympani, ducunt in bonis dies suos, salant & cantillant, alter alterum allicit ad peccatum, & sese mutuo ad symposia invitant. His inclamatur vox iudicis, vox amaritudinis futuræ, sed in strepitu voluptatum surdi facti, non audiunt.

5. Ibi cubilia Leonum & Pardorum. Hi sunt homines superbi & feri, variisque peccatorum maculis inperfecti, in quibus gloriæantur, diligentes vanitatem, & varietatem sæculi exteriorem; interioris etiam in animo vaiegati, fallaces, deceptores; & his quoque incallum sonat vox penitentiae: *Si potestis mutare Partium varietates suas, sic & Irem. 13.* illi.

6. Ibi pascua struthionum. Hi sunt parentes nullam filiorum curam gerentes. *Filia populi mei Iria 34. crudelis quasi struthio in deserto, ait Ieremias. Struthio ova in terra parit, & quasi non sua negligit, ferarum vel hominum pedibus exposita, & obdurat ad pullos suos. Ita aliqui parentes proles negligunt, & quantum ad animum, & quantum ad corpus. Alii & contra instar Pellicani dilacerant se, & corpore & animo, ut foveant proles. Hi per excessum peccant, illi per neglectum, & utrique surdi admonitiones pereunt, nec penitent.*

EADEM DOMINICA.

De triplici via preparanda.

In eo vna
ria bellua
id est pec-
catorum.

Iria 34.

Psal 94.

Iria 34.

Iria 34.

Iria 34.

Cam. 14.

Iria 34.

Iren. 4.

Iob. 39.

Lect. 2.

Penitentia nostræ tres sunt Partes, Contritio, Pœnitentia, Satisfactio. Hæc tres partes habent se in his partibus

Ioannes
vox cla-
mans in
deserto.
Psal. 28.

Iria 35.

Mythic
desertum
mythic

se infat via triplicis, quam monemur sacro hoc tempore Domino dirigere, & preparare. Hæc nimirum est via, qua Dominus venit ad nos, qua & nos ad illum imus. Hæc tripartita est via, qua fugimus ab ira ventura, qua & illa à nobis procul recedit. Hæc est via, qua appropinquat Regnum Dei in nos, sive qua nos Regno Dei appropinquare censemur. Hæc est via triplex, qua in illius gratiam redimus, qui tenet securim & venticlabrum in manu sua, ut ait Baptista. Hæc est via trium dierum, quam in solitudine cum Israelitis ambulamus, ut Deo nostro dignè sacrificare valeamus. Itaque dicendum hic nobis, quomodo tripartita ista via sit dirigenda & preparanda Domino; & quia ea de re fuse tractavimus in Candelabro Mystico, Tract. 5. breviter solum hic quæ ad propositum nostrum spectant, attingemus, illuc Lectorem remittentes.

Propos. 1. Agemus de via Contritionis. 2. De via Confessionis. 3. De via Satisfactionis.

PARS I. De via contritionis. **Q**uamvis ad viam Contritionis, ut recta sit, & certo ad Dominum nos dirigat, illique nos reconciliet, debet habere aliquot conditiones. Primum enim requiritur, ut procedat ex sincero cordis affectu, & ex dolore propter Deum offensum. Hæc displicentia cor tenet ejusque duriciem tollit, ita ut cordis via, quæ antea petrosa erat per peccatum, jam mollis reddatur, in qua Dominus sua fere possit vestigia. Numquam certe quis contritur peccator, si non detestans peccatum, obbonitatem divinam offensam quin mox Deus ad animam

veniat, prout pronovit per Prophetam. *Convertimini ad me, & ego convertar ad vos. Convertatur impius à via sua, & vivat. Convertimini à via vestra pessima, & quare moriemini domus Israël? Qui igitur in peccatis agunt, per vias pessimas abeunt, & aberrantes, longè à Deo recedunt, præcipitioque & morti approxinant. Ideoque monet, invitat, rogat Dominus, ut relicta via prava, via pessima, per viam rectam, & æquam revertantur, ut vitam inveniant & salutem. Unde iterum dicit, exprobratque eis, & dixit: Non est aqua via Domini. Audite ergo domus Israël. Nuaquid via mea non est aqua, & non magis via vestra prava sicut? Idcirco unanquamque juxta vias suas iudicabo. Convertimini, & agite penitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris. Non erit vobis in ruinam iniquitas, revertimini. & vivite. Nemo potest unquam ad Deum redire, nisi per hanc contritionis viam. Per illam reverla est Magdalena lacrymis pedes Domini irigans, lacrymis mollem in corde suo viam illi preparans, ut revertetur ad se, & vitam redderet. Hæc via Publicanus iustificatus præ Pharisæo descendit in domum suam. Hanc viam Petrus post peccatum ingressus est, dum relicto pessimo consortio, egressus foras, sicut amatè. Hanc viam latro invenit in cruce sanguine Christi preparatam, per quam mox pervenit ad regnum. Ad hanc*

Via contritionis omnibus est necessaria.

viam invitat nos continè Dominus, invitat nos Joannes: *Parate viam Domini*, invitat Ecclesia Mater nostra, invitant omnes penitentes qui nos præcesserunt, invitant Angeli & manam porrigunt, ut per eum ambulemus, & ad eorum confortium peringamus. Per hanc viam mox ubi ingressus est David, dicens: *Peccavi Domino*, & vestigio audivit à Nathan: *Transiit quique Dominus peccatum tuum* eandem contritionis viam ingredi videbatur Saul post inobedientiam, dicens Samueli, sicut & David ad Nathan: *Peccavi Domino*. Veruntamen non audivit illud: *Transiit Dominus peccatum tuum*; quia non erat cor ejus perfectum cum Domino, nec perfecte dolebat ob ejus bonitatem offensam, sicut David; sed adhuc vocem expiendam respectu potius humano movebatur, quam divino; unde subdit: *Veruntamen honorame coram senioribus*. Non itaque preparavit viam rectam Domino, nec gratia ejus, cum nuda potius verba, quam perfectus animi dolor illam vocem expresserint: nec compensavit magnitudinem criminis, levis & extrinseca solum humiliatio supplicantis.

Secundò, ut sit contritionis via recta, debet preparari non solum per dolorem offensæ, sed etiam per spem veniæ. Si sit enim dolor cum diffidentia aut desperatione, non est via recta, sed vallis est eum præcipitio & abyssio, ex qua quis non emergit. Sic non rectam viam inivit Cain, neque Judas, dicendo: *Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear*. Omnis vallis diffidentia post peccatum, debet impleri confidentiâ in meritum Christi, & firmâ in eum spe; quia & sanguis ejus & misericordia omne peccatum efficacia sua superat infirmiter. Neque tamen etiam præsumptio debet se dolori conjungere, quia nec illa viam rectam facit, quin potius collem erigit Domino displicentem. Omnis ergo mons & collis præsumptionis humilietur, omnis vallis desperationis & diffidentia impletur, inter spem & timorem tamquam viam rectam ad nos venit Dominus, nosque ad illum per hanc eandem viam securè peringimus. Unde prodigus in se revertens dicit: *Surgam, & ibo ad Patrem meum*. Quæ spe ibis? Illa quæ Pater est; si ego quod filii est, perdidisti, tunc quæ Pater est, non amisisti, vultus est in dolore paternus affectus, iterum per ventum me geniturus. Ecce spes, nec tamen ad est præsumptio, immo timor & humilitas spei confociantur. Unde subdit: *Dicam illi: Peccavi in caelum & coram te, iam non sum dignus vocari filius tuus fac me unum de mercenariis*.

Tertiò, ut contritionis via sit recta, debet ad effectum propositum de cætero non peccandi, omnesque occasiones sunt removende. Alioquin si de contritione occasiones remanent, manet semper via lubrica & vitæ proimpedita. Quemadmodum enim, dum via præparatur & purgatur, si lutum aut lapides coæceverint non remaneant juxta illam, facile iterum remaneant, & viam jam purgatam iterum commaculant. *Sancti pedibus*

2. Reg. 120

6. Reg. 10

2.

Contritio spes veniæ requirit.

Gen. 40

Luc. 15

7.

Contritio requirit occasiones remanent.

Sancti pedibus

pediunt; procul ergo à via omnia illa eicienda sunt impedimenta; aut stipitibus & aggeribus firmis munienda via est, ut plana maneat & nitida. Similiter in peccatis dicendum; si occasiones procul non eiciantur, periculum iterum manet propinquum luti & commaculationis conscientia; & ita sic illas eliminandas dicimus, sic firmo proposito quasi aggeribus & stipitibus animum esse muniendum, ut nulla sit reincidentia, aut reiteratio peccati. Defectu hujus propositi multi aberrant à vera via contritionis, & tandem in æternam ruunt abyssum perditionis.

PARS II. **De via confessionis qua via requirit.**

1. Quantum ad confessionem, quæ est secunda pars viæ, qua itur ad Deum, ut sit recta, aliquot etiam requiritur conditiones.

Primo requiritur, ut præparetur recta confessionis via per diligens & lenum examen conscientia.

Unde illud, *Parato viam Domini, restas facies in solitudine somitas ejus*, hic locum habet; quia ante confessionem in solitudinem debet ingredi peccator, & rediens ad cor debet dicere cum Propheta: *Cogita vias meas, & converte pedes meos in testimonia tua.* Testimoniura conscientia per examen scrupulorum diligentèr exquirunt, testimonium est Domini contra nos; inveniemus illud, si cogitemus vias nostras, & stimulat nos ad convertendos pedes nostros in viam meliorem per veteram & humilem confessionem.

2. *Vide vias tuas in convalle, scito quid feceris*, dicitur Dominus animæ à se recedenti. Et iterum: *Scito & vide, quia malum & amarum est reliquisse es Dominum Deum tuum.* Idem dicitur cuiuslibet peccatrici animæ. Vide vias tuas in convalle, vide ubi prostrata sis, ubi Deum Sponsum tuum per peccatum deserueris; scito quia malum & amarum est illum repudiasse, & demoni adultero adhaerisse. Rememora igitur omnia peccata, omnes peccatorum occasiones, ut gratiam ejus possis recuperare, & per viam humilis confessionis ad eum redire. Qui aliquid alicujus momenti perdidit, recogitat quæ loca adiverit, cum quibus conversatus fuerit, ubi hæserit, ubi occasio illud perdendi fuerit, repetitque vias priores ubique lustrando. Age similiter, qui Dei gratiam gemmam preiosissimam amisisti, recogita tempus, loca, confortia, occasiones peccati, lustra singulos conscientia tuæ angulos, lumine divino implorato: sic rectam & certam facies confessionis viam, per quam amissum divinæ gratiæ thesaurum recuperabis.

Secundo, cum examen rite factum fuerit, requiritur ut accusatio sit integra, & omne peccatum sincerè detegatur, & amoveatur. Quod si vel unum mortale peccatum in confessione dissimulatur, via hæc non ut decet, Domino præparatur. Et enim manet vel lutosâ, vel petrosâ, vel cavernosâ peccatum luxuriæ lutum est; peccatum invidiae & odii lapillos & serpos pungentes continet; peccatum avaritiæ spinis plenum est; dolus

& fraus cavernosa via est. Quicunque igitur lutum omne & saxum, spinas omnes & obstacula non detegit & amoveat per confessionem integram, viam Domino non præparat; nec Dominus ad illum, nec ipse ad Deum pervenire potest. Latet quidam coluber in hac via, pedes involvens ambulare per eam volentis, linguam ligans confiteri parantis, & detinens in peccatis in æternam ejus perniciem. Contra hunc serpente munitio hujus viæ viriliter depugnandum est, & caput ejus contedendum, impiam hanc suggestionem ejus de dimidianda confessione fortiter conculcanda. Memoriamque oportet esse moniti Sapientis: *Ne confusio adducens peccatum, & est confusio adducens gloriam.*

Tertio, confessio debet esse humilis, pura, & sincera; neque enim debet quis se exculare, & alios accusare. Alioqui via hæc obliqua erit & curva, tota in circuitu, idcirco Domino displicens; ita ut hæc via ejus gratiam non incas, quin potius peccata aggravet. Hoc exprobrabat Synagoga Domini: *Quid spero bonam ostendere viam tuam, ad quam tendam dilectionem, quæ insuper & malitiam tuam detulisti vias tuas: & in alia tua innocentiam est sanguis animarum pauperum & innocentium.* Quasi dicat: *Quid multiplex verborum fucus iteris te ostendere innocente, & ambire his gratiam meam, cum alios etiam doceas impieratem? Detulisti alias vias tuas, quæ sunt pura: malicia: Et in alia, hoc est in vestium tuarum oris, in venis est sanguis pauperum, tu eos opprimis, sanguinem eorum exugis, & pompæ familiaris tuæ vestes non nisi iniquo lucro, vel tenuiorum oppressione sunt acquiritæ: interim illis quasi alis te extollis, & sanguis pauperum in illis invenitur contra te clamans. Et dixisti, iniquo est & absque peccato ego sum. Ecce ego iudicio contemnam te, eo quod dixeris: Non peccavi. Quam vile facta es nimis iteris vias tuas! Hæc certe non paucos concernunt, qui discedunt ex bonis male acquisitis, ex bonis publicis, vel ex oppressionibus pauperum sub titulo officii; interim in confessione semper excusant se, cum aliquando ipse sanguis peccati in pompa, quam ostentant supra forem & statum suum, quasi in alis; sicut in alia arum rapacium, quales sunt milii & accipitres, quandoque avium raptarum sanguis apparet. Quod autem humilem dicimus esse debere confessionis viam, etiam clarum est, via enim quæ in sublimi est, hæc non tam via quam præcipitium est. Qui cum fronte & audacia se accusant, Deum sibi non conciliant, sed irritant: qui cum humilitate & tribulenta confitentur, illum placant. Sit ergo via confessionis, plana & humilis, eritque secura, Dominoque præparata & directa. Hic omnis collis debet humiliari, scilicet Nobiles & Magnates, Principes & Reges, imo Sacerdotes, Episcopi, Pontifices. Hic purpura & fastus deponendus, hic diademata & sceptrâ, hic insula & thiasa submittenda, ut via Dominus præparatur in timore & tremore.*

Part III. **De via Satisfactionis.** Tertia via, vel tertia pars via, qua Domino debet preparari, est Satisfactio. Per hanc viam ambulavit omnes Sancti, qui ad Deum pervenerunt, & horum plerique etiam pro levibus peccatis graves satisfactions spontaneae peregerunt, ita ut pro uno solo veniali peccato quidam Zachaeus nomine per annum integrum rigidam poenitentiam assumpserit. *Teuere sanctorum virorum exempla, & videbis quam medicum sit, & pene nihil, quod nos a gravibus satisfactions spontaneae peccatis, si ille fuerit comparatus, & amicus Christi Domino servaverit in fame, & siti, in frigore, & nuditate, in vigiliis, jejuniis, itaque horum exempla attendens, horumque vestigiis vel à longè insistenti, in hac via peccator non debet reculare levem sibi impositam satisfactionem, sed illico cum humilitate & fervore eam implere. Immo debet ultra eam, quam à Sacerdote in Sacramento poenitentiae accipit, voluntariam aliquam assumere, ut adimpleat monitum S. Joannis inelamantis. *Evangelio f. 4. dicitur: poenitentia. Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. *Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.***

In vita Patrum. *Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.*

Luc. 3. *Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.*

Cassianus Arelatensis. *Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.*

Modus ornandi satisfactionis viam. *Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.*

Psal. 137. *Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.*

Prov. 3. *Quid est facere fructus dignos poenitentiae? Hoc est, interpretare S. Gregorio, tales quales postulant peccata commissa, ut divinae iustitiae atque iustitiae. Virtutesque conscientia huius verbis conveniunt, ut tantummodo acquiritur honorum operum lucra per poenitentiam, quanto graviora sibi intulit dominus per culpam. Non levi agendum est contritio, ut debita reddantur, quibus mors aeterna deberetur. Nec transitoria opus est satisfactio, sed magis, quibus pariter est igna aeterna. Hoc nimirum est viam d. rigere, & semitam rectam facere, correspondenti peccato poenitentiam agere. Per orationem, jejunium, elemosinam apparatus & redificator hanc via, si haec opera penitentia in statu suam gratiae, rectaque intentione & recto corde.*

pheta post peccatum: *Vias tuas Domine demonstra mihi, & semitas tuas edoce me. Dirige me in veritate tua, & doce me, quia tu es Deus Salvator meus. Ac a tibi gratias Domino Deo agens pro sua e peccati ereptione laetus decantat: animam meam convertit, delicta me super semitas iustitiae propter nomen tuum. Haec nimirum viae iam declaratae semitae sunt, quibus vera iustitia interior vera gratia animam iustificans acquiritur. Felix qui per eas in veritate potest ambulare, Domino ducente.*

Interim plerique per has vias videntur ambulare, sed non cum ea quam debent sinceritate & veritate. *Est via qua videtur homini iusta, & non iustitia, ma quo ducunt ad mortem. Omnis via viri videtur sibi recta, arripit ante corda Domine. Quasi dicit: Omnes ferè homines per vitium philanthiae sibi placitacionem suam vivendi approbant, sed Deus appendit corda, ipse perfectum habet & exploratum an via illa sit recta & secunda; an verò ejus novissima ad mortem ducant. Quidam ferè tota vita sine contritione perfecta peccata consentunt, sine satisfactione etiam debita, quia omnia perfuntionem & obiter agunt, magisque superficietibus & exterioribus, quam in veritate & interioribus; interim delusi sola imagine poenitentiae, sibi vitam aeternam promittunt, nec conantur ad perfectiora. Certè haec est via, qua nonnullis frigidis Christianis videtur recta, sed novissima ejus ducunt ad mortem; quia tadem in fine se inanes inveniunt, & sine fructu poenitentiae verae. Imaginaria est poenitentia dum levi quodam affectu compunctionis contenti sunt, & mox quasi venia impetrata securi. De talibus quidam interpretatur illud Apostoli: *Dedit illa Deus spiritum compunctionis oculos ut non videant, aures ut non audiant. Ecce cum spiritu compunctionis caecitatem & luriditatem conjungit Apostolus, forte indicans quod levis quidam affectus compunctionis quandoque magis excaecat, dum homo culpae gravitatem & periculum non considerans, securus vivit. Haec est interpretatio D. Aelredii. 2. speculi charitatis ubi verba Apostoli sic huc applicat. Numquid non genus hoc compunctionis excaecat oculos, aures obturat illorum, qui inanimissimas virtutum fordes sine poenitentiae fructibus paucis leviter lachrymis putant abluendas? O quam miserabiliter falluntur, quam suae sunt salutis proditores, qui virtutibus innumerabilibus implicati, si parum quid hujus de quo loquimur, altè deus experiantur, non solum sibi veniam de praeteritis pollicentur, immo ad eandem securus quodammodo revertuntur.**

Conclu- sio. *U* igitur, Domine, dedite nos in via tua, ut ingrediamur eam in veritate, & convertite animas nostras, ut deducamur super semitas iustitiae propter nomen tuum. Tu scis ignorantiam nostram & infirmitatem; propter ignorantiam nescimus an rectè ambulemus, an rectam viam tibi praeparemus, propter infirmitatem per eam quam agnosimus viam veram, etiam pergere sumus impotentes: Da igitur

Pia erroris poenitentia. Psal. 22. Psal. 21. Prov. 21.

Rom. 11.

igitur lumen cohera ignorantia, ut viam veram agnoscamus, da auxilium & manum contra infirmitatem, ut a te deducamur, dirigamur, fortifice-

mur, & per semitas penitentiae rectas peringamur ad Regionem aeternae felicitatis de Regione umbrae mortis.

TRACTATUS III. CANTICVM ZACHARIAE SACERDOTIS.

LECTIO I.

Thema. *Benedictus Dominus Deus Israel.* Luc. 1.

Introductio ad Canticum Zachariae De Excellentia huiusmodi Canticum, & de Auditione eius.

Ro introductione, ad pleniorē explicationem Canticum Zachariae Sacerdotis & Prophetae, nonnulla hic sunt notata digna.

Primo quidem, & observandum hoc Canticum tanto in honore haberi ab Ecclesia Sancta Dei (quae per Spiritum sanctum in omnibus dirigitur) ut quotidie ab illa repetatur cum solennitate, & cum speciali reverentia ac attentione. Canitur enim celebriter à Choro assurgente, fidelibus etiam ad eius auditum mox in pedes stantibus ac erectis, ut significant se ad illud & aures & animum erigere. Cur autem quotidie repetatur, ratio est: quia renovat memoriam Incarnationis Filii Dei; quae est radix & fundamentum salutis nostrae, ac Mysteriorum omnium Mysterium. Hoc certe Mysterium quotidie speciali veneratione dignum est. Et cum Canticum istud ex Evangelio sit de promptum, Evangelique pars sit, merito ad illud promendum Sacerdotes, ad illud audiendum Christi fideles assurgunt, & sese erigunt. Et quidem matutino tempore recitatur, vel decantatur; quia in Aurora diei adventantis, sive in fine noctis veteris testamenti, à Zacharia pronuntiatus est, dum novellus Iosephus Joannes, Lucis novae praenunciatus, Orbi exoritur, auroram vehens, sive auroram horam Divini Solis, tantopere desideratam ab his quin caliginosa nocte iacebant.

Cur in fine laudis repetatur.

Adde, quod in fine Laudum decantetur, postquam sollicit Ecclesia ad Divinas laudes advocavit Caelum & Elementa, Angelos & Homines, Principes & Plebejos, Sacerdotes & Laicos, omnesque creaturas. Hoc igitur Canticum omnia alia Cantica concludatur: quia omnia antiquitus edita Cantica Mysterium Incarnationis Domini & Redemptionis nostrae concludit, tamquam finis & scopus illorum. Hinc si consideres Ordinem quo Ecclesia Laudes matutinas disposuit, reperies semper aliquod in illis Canticum antiquum quod praecedat hoc novum. nam istud concludit omnia, sive diebus festis, sive feriis. In diebus festis in Laudibus semper canitur Canticum trium puerorum, *Benedicite omnia opera Domini Domino.* In

Duo. 1.

ferialibus autem, loco illius, feria secunda est Canticum Isaiae, *Confitebor tibi Domine quoniam iratus es mihi, & convulsus consolatus es me.* Feria tertia, Canticum Ezechiae: *Ego dixi in dimidio die, rum moruos, vadam ad portus inferi.* Feria quarta, Canticum Annae Matris Samuelis: *Exultavi cor meum in Domino, & exaltatum est cornu meum in Deo salutari meo.* Feria quinta, Canticum Moysis: *Cantemus Domino gloriosi enim magnificatus est, equum & ascensorem deiecit in mare.* Feria sexta, Canticum Abacuc Prophetae: *Domine audivi auditionem tuam & timui.* Sabbatho Canticum postremum Moysis: *Audite cali quae loquer, audite terra verba oris mei.* Haec interim omnia Cantica concluduntur per illud: *Benedictus Dominus Deus Israel.* Quod quidem Canticum velut Clavula est & Fibula utrumque iungens testamentum, prophetante Zacharia Sacerdote de Christo, ac de Joanne, qui partim ad veteris, partim ad novum testamentum pertinebat, propter Christum quem praenunciabat, & digito demonstraturus erat. Omnia illa Praescorum Cantica tenebant & respiciebant ad incarnationis hinc rememorate Mysterium; idcirco hoc Canticum concludi dicitur.

Cum autem tempus sacrum Adventus quatuor aut circiter hebdomadas pie instituerit Ecclesia, ad recolendum gratia mente dictum Mysterium incarnati Verbi, oportunt hoc Canticum, piis Auditoribus tunc explicandum est ab his qui Cathedras concendant, sicut & à Christianis mentibus tunc venit ruminandum: *Non satiabar illis diebus dulcedine mirabili considerare altitudinem consilii tui super salutem generis humani. Quamvis steteris in Hymnis & Canticis tuis, suscitavit Ecclesia tua veribus commotus acriter, Voces illa infusebant auribus meis, & eliquabatur veritas tua in cor meum, & ex ea astuabat affectus pietatis, & currebant lacrymae, & benedixit tibi cum eis.* Hoc etiam tempore cum S. Bernardo merito confundi deberemus in tanti Mysterii consideratione, cui tantam ingratitude & oblivionem rependimus. *Ardores desiderij, Patrum suspirantium in carne Domini praesentiam frequenter cogitans, confundor & compungor in memipso; & nunc vix contineo lacrymas, ita me patet seporis & torporis miserabilem temporum horum. Cui namque nostrum tantum ingerit gaudium gratia huius exhibitio, quantum accendat*

Aug. 1. 9. Confess.

Bern. serm. 1.